

فہرستی میراث مخطوط
(۳)

فہرست نسخہ ہامی خطی

کتابخانہ آکادمی لسنجی

(رم - ایتالیانیا)

پہضمیمہ دو فہرستوارہ

و اژہ نامہ ایتالیانی - فارسی

ترجمہ و تفسیر: سید صادق حسینی اشکوری

فہرست نسخہ ہامی خطی

کتابخانہ آکادمی لہنجی

مستزنی میراث مخطوط

(۳)

فہرست نسخہ ہامی خطی

کتابخانہ آکادمی لنینی

(رم۔ ایتالیا)

ترجمہ و تفسیر: ید صمدون حسینی اشکوری

آکادمی ملی لینیچی، کتابخانه
Accademia Nazionale dei Lincei, Biblioteca
فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آکادمی لینیچی
(رم - ایتالیا) به ضمیمه دو فهرستواره و
واژه‌نامه ایتالیایی - فارسی/ ترجمه و تلخیص صادق
حسینی اشکوری. - قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۳۸۱،
ص. ۲۰۴.

ISBN 964-6767-40-0:

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا ،
واژه‌نامه .

۱. نسخه‌های خطی عربی -- ایتالیا -- رم --
فهرستها . ۲. نسخه‌های خطی فارسی -- ایتالیا -- رم
-- فهرستها . ۳. آکادمی ملی لینیچی، کتابخانه --
فهرستها
Accademia Nazionale dei Lincei.
Biblioteca ۴. نسخه‌شناسی -- واژه‌نامه‌ها --
ایتالیایی. ۵. زبان ایتالیایی -- واژه‌نامه‌ها --
فارسی. الف. حسینی اشکوری، صادق، ۱۳۵۱ - ،
ظلام‌کننده . ب. عنوان .

1. Italian language - Dictionaries - Persian.

۰۱۱/۳۱

۲۶۶۲۱/۲۷۷۳۴

۷۹-۲۴۹۳۳

کتابخانه ملی ایران
محل نگهداری:

فهرست نسخه‌های خطی

کتابخانه آکادمی لینیچی (رم - ایتالیا)

به ضمیمه دو فهرستواره و واژه‌نامه ایتالیایی - فارسی

ترجمه و تلخیص: سید صادق حسینی اشکوری

چاپ: سرور (چاپ اول) ۱۰۰۰ جلد

تاریخ چاپ: ۱۳۸۱ هـ ش، ۱۴۲۳ هـ ق

نشر: مجمع ذخائر اسلامی

لیتوگرافی: تیزهوش

شابک: ۹۶۴-۶۷۶۷-۴۰-۰ ISBN :964_6767_40_0

Email: zakhair@hotmail.com ***Pub@zakhair.com

پیشگفتار

ساعت ، دو دقیقه به چهار صبح روز جمعه دهم اسفند ۱۳۷۵ ش مطابق با ۲۰ شوال ۱۴۱۷ ق و ۲۸ فوریه ۱۹۹۷م را نشان می‌دهد . از لحظات تاریخی و زیباست که در کنار والد معظم بر صندلی فرودگاه مهرآباد نشسته و مشغول نوشتن یادداشت سفر هستیم .

هنوز از زمانی که جناب والد پیشنهاد رفتن به ایتالیا را مطرح نمود تا بحال چندین ماه بیشتر نمی‌گذرد . جمع‌آوری نسخه‌های عکسی اسلامی در « مرکز احیاء میراث اسلامی » که به همت والای والد راه‌اندازی شده بود ، چون در سطحی وسیع برنامه‌ریزی شده بود ، از همان گام اول پیش‌بینی سفرهای خارجی را بدنبال داشت . این ، اولین سفر خارجی است که بدین منظور و در رکاب ملازمت و خدمت پدر ، جهت بازدید کتابخانه‌ها و مراکز علمی ایتالیا صورت می‌گیرد .

اگر چه ایتالیا از کشورهای اروپایی است که نسبت به کشورهای نظیر آلمان ، فرانسه یا انگلستان ، با سرزمینهای اسلامی تماس محدودتری داشته ، و نسخه‌های اسلامی آن کمتر است ، لکن بهرحال برخی از مخطوطات کم‌نظیر یا بی‌نظیر در آن بچشم می‌خورد که در زمینه

مطالعات اسلامی بررسی آنها ضروری بنظر می‌رسد. با مراجعه به کتابخانه‌های این کشور خصوصاً کتابخانه امروزیانا و واتیکان صدق این گفتار مشخص می‌گردد.

از مهمترین مراکزی که در راستای تحقق بخشیدن به اهداف این سفر بازدید شد کتابخانه واتیکان بود. این کتابخانه با حدود ۱/۵۰۰/۰۰۰ یک میلیون و پانصد هزار کتاب چاپی و ۱۵۰/۰۰۰ یکصد و پنجاه هزار نسخه خطی، از مهمترین کتابخانه‌های ایتالیاست. بخش نسخه‌های خطی عربی این کتابخانه مشتمل بر بیش از ۲۰۰۰ دوهزار نسخه است که از بین آنها حدود ۲۰۰ دویست نسخه توسط جناب والد انتخاب شده و با همکاری رئیس کتابخانه واتیکان، پروفیسور بویل، میکروفیلم آن در اختیار ما قرار گرفت.

این نسخه‌ها اکنون بصورت نسخه‌های عکسی در مرکز احیاء میراث اسلامی نگهداری شده و با کمترین هزینه و کوتاهترین وقت، در اختیار محققان و مراجعان محترم قرار می‌گیرد^(۱).

در این سفر از شهر زیبای ونیز و کتابخانه آن که حدود ۱/۰۰۰/۰۰۰ کتاب دارد نیز دیدن نمودیم. این کتابخانه اگر چه مهم است و از جهت آرشیو تا دو سده پیشین از این مهمترین آرشیو دنیا بوده، لیکن نسخه‌های خطی عربی و فارسی آن بسیار اندک بود، و فقط فهرست دستویسی به لاتینی داشت، که پس از تفحص در آن نسخه مهمی بنظر نرسید تا از آن میکروفیلم یا عکس تهیه نماییم. در عوض تماشای باسیلیکای سان مارکو

---

(۱) فهرستواره‌ای به زبان عربی، از نسخه‌های عربی این کتابخانه توسط نگارنده تهیه شده که توسط انتشارات دار الهدی - قم، زیر چاپ است.

(Basilica di San Marco) که معماری متنوع آن به دوره بیزانس (سده ۱۲ میلادی) برمی گردد و بخشی از سنگهای آن از آناتول - قسم آسیایی ترکیه - آورده شده بود ، همچنین مجسمه چند شیر که تاریخ یکی از آنها به زمان پادشاهی داریوش در ایران برمی گشت و کوجه های آشتی کنان و نیز و بازار بلور آن . . لذت بخش بود^(۱) .

کتابخانه ملی لینیچی واقع در آکادمی لینیچی را پس از کتابخانه واتیکان ، می توان از مهمترین کتابخانه های رم و فعالترین کتابخانه های شرق شناسی در ایتالیا نام برد .

مؤسس آکادمی لینیچی امیر لیونی کایتانی^(۲) (۱۸۶۹ - ۱۹۲۶م) از خاندان معروف و قدیمی رم بود و به لغات ایتالیایی ، فرانسوی ، انگلیسی ، آلمانی ، لاتین ، فارسی و عربی مسلط بود . وی در عصر خویش یکی از مهمترین کتابخانه ها درباره تاریخ اسلام را با آثار گرانبهای عربی جمع آوری نمود و تاریخ اسلام را در چندین مجلد نگاشت .

---

(۱) از دیگر کتابخانه های مهم ایتالیا ، کتابخانه امبروزیانا واقع در شهر میلانو می باشد که با بیش از ۲۲۰۰ نسخه عربی ، نسخه های مهمی از میراث اسلامی را دربر گرفته و از جهاتی مهمتر از نسخه های عربی کتابخانه واتیکان می باشد . البته متأسفانه هنگام این سفر ، کتابخانه بعثت تعمیرات تعطیل بود و بازدید و تهیه میکروفیلم از این کتابخانه به سفر دیگری موکول شد ، انشاء الله .

(1) LA FONDAZIONE CAETANI PER GLI STUDI MUSULMANI .

این کتابخانه در دو بخش عمومی (کتابهای اروپائی) و شرقی (کتب عربی، فارسی، ترکی و دیگر زبانهای شرقی) کتابخانه‌ای بزرگ و زیباست و جمعاً شامل ۶۰۰/۰۰۰ کتاب می‌باشد. از این تعداد ۶۵/۰۰۰ مربوط به بخش شرقی می‌باشد. قسمت عمومی دارای ۴۰۰۰ نسخه خطی است و قسمت شرقی شامل ۳۶۰ مخطوط و ۱۵۰ نسخه عکسی.

از ذخائر مخطوط در این کتابخانه، نسخه‌های خطی اسلامی است که در سه جلد فهرست معرفی شده‌اند:

۱- فهرست نسخه‌های خطی بنیانگر کایتانی، تألیف ژوزف گابریلی^(۱)، این مجموعه بسال ۱۹۲۶م در رم چاپ شده و اولین فهرست نسخه‌های خطی اسلامی است که توسط آکادمی لینیچی بچاپ رسیده است.

۲- فهرست نسخه‌های خطی عربی - اسلامی آکادمی لینیچی، تألیف پرفسور رناتو تراینی^(۲)، در این مجموعه ۸۱ نسخه عربی اسلامی که شامل بیش از ۲۶۰ کتاب و رساله است معرفی شده است.

۳- فهرست نسخه‌های خطی فارسی آکادمی لینیچی، تألیف آنجلو

---

(1) GIUSEPPE GABRIELI, LA FONDAZIONE CAETANI PER GLI STUDI MUSULMANI, ROMA, 1926.

(2) RENATO TRAINI, I MANOSCRITTI ARABI DI RECENTE ACCESSIONE DELLA FONDAZIONE CAETANI, ROMA, 1967.

میشل پیمونتس^(۱)، که در آن ۵۹ مخطوط فارسی معرفی شده است
و بیشتر آنرا دیوان اشعار و ادبیات تشکیل می‌دهد^(۲).

با توجه به اهمیت نسخه‌های عربی لینیچی، بر آن شدم به معرفی
نسخه‌های مهمتر که از آن آکادمی توسط والد گرامی برگزیده شد -
و جهت استفاده محققان و پژوهشگران در مرکز احیاء میراث اسلامی قم
بصورت تصویر و میکروفیلم نگهداری می‌گردد - بپردازم.

---

(1) ANGELO MICHELE PIEMONTESE, I MANOSCRITTI
PERSIANI DELL'ACCADEMIA DEI LINCEI (FONDI CAETANI
E CORSINI), ROMA, 1974.

(۲) آنجلو میکله پیه مونتسه که در سال ۱۹۷۵م ریاست گروه زبان و ادبیات
فارسی در دانشگاه رم را بعهده داشته، ضمن مقاله‌ای که درباره
ایران‌شناسی در ایتالیا نگاشته می‌نویسد: دو مؤسسه تحقیقاتی در رم با
اقدامات گوناگونی اسباب پیشرفت مطالعات ایرانی را فراهم آورده‌اند.
یکی از دو مؤسسه آکادمی ملی لینیچه‌ای است که رئیس فعلی آن
فرانچسکو گابریلی است و تاکنون (به ترتیب در سالهای ۱۹۶۶ و ۱۹۷۷)
دو کنگره مهم بین المللی، یکی درباره روابط تاریخی - فرهنگی ایران
و جهان یونانی و رومی، و دیگری درباره اوضاع ایران در دوران ساسانی
و قرون اولیه عصر اسلامی برگزار کرده است.

مؤسسه دیگر بنیاد کایتانی است که با آکادمی مزبور مربوط است و در
آن گردهمایی‌های بین المللی متعددی برای بحث درباره شعرای کهن زبان
فارسی برگزار شده است.

رجوع کنید به: ایران‌شناسی در اروپا و ژاپن، ویراسته رودی متی
و نیکی کدی، ترجمه مرتضی اسعدی، ص ۱۵۰.

جهت اطلاع مراجعان محترم، فهرستواره‌ای از دیگر نسخه‌های خطی عربی و نیز نسخه‌های فارسی که در این آکادمی وجود دارد به خوانندگان ارائه می‌گردد.

در پایان این مقاله نیز واژه‌نامه‌ای - هر چند ناقص ولی به امید بهره‌وری - جهت لغات کتابشناسی و نسخه‌شناسی مرتب نموده‌ام. این لغات را هنگام مراجعه به فهرست نسخه‌های کتابخانه‌های مختلف ایتالیا جمع‌آوری نمودم، و با توجه به کمبود فرهنگهای تخصصی فارسی - ایتالیایی و حتی فرهنگهای عمومی بر آن شدم تا آنرا منتشر سازم، البته تکمیل آن همتی مجدد و هنگامی دوباره می‌طلبید.

در پایان از والد بزرگوار، استاد برجسته و کتابشناس بی‌بدیل، محقق اندیشمند و جهان‌دیده، «حاج سید احمد حسینی اشکوری» دام‌ظله‌العالی، که با سفرهای علمی در رکاب ایشان، تجربه‌های بسیاری کسب کردم و هرگز از آموختن و تذکر دریغ نکردند تشکر می‌کنم.

همچنین از رئیس دانشکده شرق‌شناسی رم و استاد دانشگاه «لاساپانزا»، خانم پروفیسور «اسکارچیا» که مقدمات سفر به ایتالیا و بازدید از مراکز علمی و کتابخانه‌های تخصصی در رم، واتیکان و نیز راهم فراهم نموده و در طول دو سفر علمی همواره با مهمان‌نوازی و صرف وقت به ما دلگرمی بخشیدند سپاسگزاری می‌نمایم.

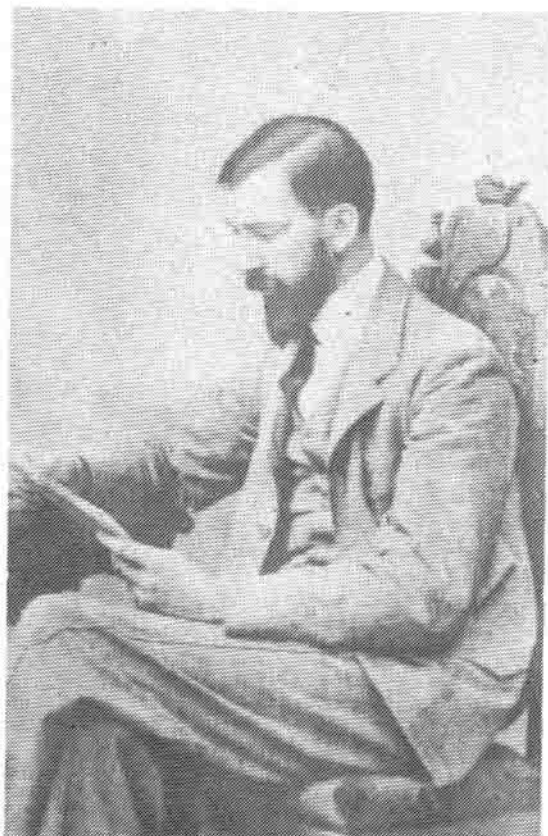
آخر سخن اینکه نگارنده با توجه به تجربه اندک و بی‌بضاعتی علمی، از تمامی مراجعان به فهرستهای نسخه‌های خطی، محققان، دانشوران و دوستان محترم تقاضا دارد اشتباهات وی را متذکر شوند، باشد که در گامهای بعدی توفیق یابیم آنها را اصلاح نمایم. و ما توفیقی الا بالله، و علیه توکلت.

تذکرات و انتقادات لازم را می‌نویسید به آدرس:

(قم - صندوق پستی ۳۷۱۸۵/۱۵۹، مجلیع ذخائر اسلامی)

یا (Email:zakhair@hotmail.com) ارسال فرمائید.

(قم - ۱۴۲۳ ه.ق. ۱۳۸۱ ه.ش) **سید صادق حسینی اشکوری**

پروفسور رناتو تراینی (RENATO TRAINI)
مؤسس بخش نسخه‌های عربی کتابخانه آکادمی لنینچی

سردر ورودی کتابخانه آکادمی لینچی - رم (LINCEI)
شنبه ۱۳۷۵/۱۲/۱۱ ه.ش، ۲۹ فوریه ۱۹۹۷ م (عکس از نگارنده)

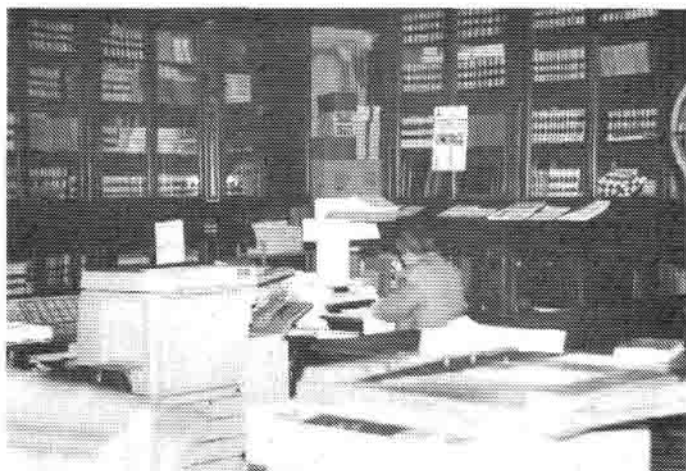
نمایی از سالن کنفرانس کتابخانه آکادمی لینیچی (LINCEI)

شنبه ۱۳۷۵/۱۲/۱۱ ه.ش. ۲۹ فوریه ۱۹۹۷ م (عکس از نگارنده)

بخشی از نمای سالن کنفرانس کتابخانه لینیچی (LINCEI)

شنبه ۱۳۷۵/۱۲/۱۱ ه.ش. ۲۹ فوریه ۱۹۹۷ م (عکس از نگارنده)

بخش عکسبرداری وزیراکس کتابخانه لینچی (LINCEI)

شنبه ۱۳۷۵/۱۲/۱۱ ه.ش. ۲۹ فوریه ۱۹۹۷ م (عکس از نگارنده)

روش تنظیم فهرست

فهرست حاضر را بر مبنای فهرست‌نویسی پدر بزرگوار و استاد علامه‌ام حفظه الله - با اندک تغییرات و تفاوت‌هایی - در دو بخش کتابشناسی و نسخه‌شناسی تنظیم نموده‌ام. بخش دوم با حروف ریزتر و سطرهای کوتاه‌تر در ذیل بخش اول قرار گرفته است. تفصیل کار انجام شده برترتیب از این قرار است:

۱ - کتابشناسی:

۱ - نام کامل کتاب در سمت راست و موضوع و لغت آن در طرف چپ. چنانچه کتاب دارای دو نام باشد، نام اصلی یا نام مشهورتر را اول قرار داده سپس نام دیگر با حروف ریزتر بعد از آن آورده شده است. نسخه‌ها در این فهرست در دو بخش کتابهای انفرادی و مجموعه‌ها تدوین شده، که بخش اول بصورت الفبائی تنظیم شده است.

۲ - عنوان کامل مؤلف، مترجم، ناظم و جز آن با تاریخ وفات وی یا سده‌ای که در آن می‌زیسته با رمز اختصاری «ق» بمعنای قرن.

۳ - شرح مطالب کلی کتاب و تعداد ابواب، فصول و بخشهای آن بطور مختصر، در این بخش همچنین روز و ماه و سال شروع و ختم تألیف کتاب چنانچه معلوم باشد تذکر داده شده، همچنین خصوصیات از قبیل اهداء به یکی از شخصیات، تاریخ درگذشت انفرادی که در ضمن

کتابشناسی ذکر می‌شوند، تعداد مجلدات و جز آن.

۴ - پاره‌ای از آغاز کتاب، و چنانچه آغازگر کتاب عبارتی مشهور باشد که در کتابهای دیگر نیز متداول است با علامت «...» بمعنای استمرار، از آن مقدار عبارت صرف نظر کرده، و پس از آن را نقل نموده‌ایم.

۵ - در مجموعه‌ها صفحه آغاز و انجام هر کتاب یا رساله را مقابل عنوان آن بین علامت « » گذاشته‌ایم.

۶ - اشاره به بعضی از مصادر و منابع که نام کتاب و مشخصات آن در آنها ذکر شده است.

۷ - اشاره به قدیمی‌ترین چاپ و برخی از چاپهای بعدی کتاب - چنانچه به چاپ رسیده باشد - در حاشیه بقدر امکان با نشانه (*)، و چاپهای متعدد یک کتاب را با (؛) از یکدیگر جدا نموده‌ایم، سالهایی که علامت (هـ ش) یا (هـ ق) ندارند سالهای هجری قمری هستند.

۲ - نسخه‌شناسی:

۱ - نوع خط.

۲ - نام کاتب.

۳ - تاریخ کامل کتابت.

۴ - مزایای نسخه مانند نوع عناوین، مقدار حواشی، نشانی بلاغ، اجازه و دیگر خصوصیات از قبیل انواع تملکها و مهرهای موجود که ذکر آنها مهم بنظر می‌رسیده است.

۵ - شماره کتاب در کتابخانه لنینچی و پس از آن شماره نسخه عکسی

کتاب در مرکز احیاء میراث اسلامی قم.

۶ - تعداد صفحات کتاب.

در انتهای کتاب فهرس عمومی جهت نسخه‌های معرفی شده فراهم آمده است.

پس از فهرست نسخه‌های عربی، طی دو ضمیمه ملحق شده به کتاب ابتدا فهرستواره‌ای مختصر از دیگر نسخه‌های عربی آکادمی لنینچی بصورت اجمالی، و سپس فهرستواره‌ای از نسخه‌های خطی فارسی فراهم آمده تا جهت مراجعه نسخه‌پژوهان مفید باشد.

در پایان باره‌ای از مهمترین واژه‌های نسخه‌شناسی و کتابشناسی ایتالیایی با معادل فارسی آنها، راهنمای کسانی است که خود مستقیماً قصد استفاده از فهرستهای نگاشته شده به زبان ایتالیایی را دارند.

اخبار الأعيان من جبل لبنان (تاريخ و جغرافيا - عربى)

از : طنوس بن يوسف شدياق حدثى لبنانى مارونى
چون مؤلف كتب تاريخى كه درباره لبنان نوشته شده را به دلايل
مختلف بدون استفاده دانسته ، لذا تصميم به تأليف اين كتاب به
بهترين اسلوب پرداخته و تاريخ زمان خود را با اعتماد بر مشاهدات
و مسموعات خود و ديگر راويان مورد اعتماد نگاهشته است .

مؤلف كتاب را در سه قسم - با تقسيمات فرعى آن - و يك خاتمه
تنظيم نموده است . عناوين كتاب عبارتند از :

القسم الاول : فى النسبة ، وفيه جزآن :

الجزء الاول : فى نسبة النصارى ، وفيه تسعة فصول :

الفصل الاول : فى نسبة أمرا المردة الموارنة ومقدميهم فى بلاد

جبل و البترون و الجبة .

الفصل الثانى : فى نسبة الأمرا الشهابيين ، وفيه مطلبان : الاول :

فى نسبة الأمرا الشهابيين الموارنة و أخبارهم فى حوران و وادى التيم .

الثانى : فى نسبة الأمرا الشهابيين فى لبنان .

الفصل الثالث : فى نسبة الأمرا اللمعيين الموارنة و أخبارهم .

الفصل الرابع : فى نسبة المشايخ الخوازنة الموارنة و أخبارهم .

الفصل الخامس : فى نسبة المشايخ الجيشية الموارنة و أخبارهم .

لسان‌الجمجم وبه شقته

الحمد لله الذي جعل اخبار ابناء الزمان ، ابناءً وعبرة لكل
انسان ، وصير اللسان ترجان للجان ، والتلم ترجان للسان ، حفظنا
من السهو والنسيان ، والزيادة والتقصان ، وشرف الانسان
بالنطق من بين انواع الحيوان ، ووشحه بثوب صدق التقليد
والبرهان ، لبين عن مبرواته تعالى باوضح بيان ، واخبر عما
كان من حوادث الاكوان ، فله الشكر ما تعاقب الملوان ، ويزغ النيران ،
وبعد فيقول العبد الخفير لذي مولاه ، الراعي في الدارين حسن
منواه طنوس بن يوسف الشدياق الحدثي اللباني الماروني انه في
لما ريت تواريخ لبنان مختلفة الازكان ، اما للاختلاف لهوا والمؤرخين
او لعدم الاعتناء بسيد النقل المبين ، اولجهام الخبر اليقين ، او
لخوفهم من الولاة الظالمين ، اخذت الغصبا فخصا مدقفا ، واسرها
سردا محتفا ، وجعلتها مجموعا مستوفى المطلوب ، على احسن اسلوب ،
واعقدت ما حدثت في زمانى ، على جمعي وعياني ، وسبرت ما جات
به ثفاة الرواة ، ودققت ما حدثتني به الرواة ، وقد تجردت لسد
النهار والليل ، ووجدت بتاليته الليل ، لانه العالم الذي لا يبد منه

كما قال الشاعر عنه

ليس بانسان ولا عالم ، من لم يرح التاريخ في صدره
ومن درى اخبار من قبله ، اضافة اعمار الى عمره
بشا

الفصل السادس: فی نسبة المشایخ بنی الخوری صالح الموارنة وأخبارهم.

الفصل السابع: فی نسبة المشایخ الدحادحة الموارنة وأخبارهم.
الفصل الثامن: فی نسبة المشایخ بنی الظاهر الموارنة وأخبارهم.
الفصل التاسع: فی نسبة بنی الشدیاق الموارنة وأخبارهم.
الجزء الثاني: فی نسبة الاسلام والمناولة والدروز ، وفيه أربعة عشر فصلاً:

الفصل الاول: فی نسبة الأمرا التنوخية الاسلام وأخبارهم.
الفصل الثاني: فی نسبة الأمرا آل علم الدين الاسلام التنوخية.
الفصل الثالث: فی نسبة الامرا آل جمال الدين التنوخية الاسلام.
الفصل الرابع: فی نسبة الامرا المعنيين الاسلام وأخبارهم قبل مجيئهم إلى جبل لبنان.

الفصل الخامس: فی نسبة الامرا آل عساف التركمان الاسلام وأخبارهم.

الفصل السادس: فی نسبة الامرا آل سینا الأكراد الاسلام وأخبارهم.

الفصل السابع: فی نسبة الامرا الكورة الأكراد الاسلام.
الفصل الثامن: فی نسبة المشایخ الحمادية المتاولة وأخبارهم.
الفصل التاسع: فی نسبة الامرا الارسلانية الدروز.
الفصل العاشر: فی نسبة المشایخ الجان بلاطية الدروز وأخبارهم.

الفصل الحادى عشر: فى نسبة المشايخ العمادية الدرور
وأخبارهم .

الفصل الثانى عشر: فى نسبة المشايخ النكديّة الدرور وأخبارهم .

الفصل الثالث عشر: فى نسبة المشايخ التلاحقة الدرور
وأخبارهم .

الفصل الرابع عشر: فى نسبة المشايخ الملكية الدرور وأخبارهم .

القسم الثانى: فى جبل لبنان، فى أربعة فصول:

الفصل الاول: فى حدود لبنان وسكّانه .

الفصل الثانى: فى مدن لبنان .

الفصل الثالث: فى أنهر لبنان .

الفصل الرابع: فى مقاطعات لبنان .

القسم الثالث: فى أخبار الاعيان من جبل لبنان، فى أربعة فصول:

الفصل الاول: فى أخبار الامرا المردة ومقدميهم فى بلاد جبيل

والبترون والجبّة .

الفصل الثانى: فى أخبار الامرا المعنيين .

الفصل الثالث: فى أخبار الامرا الشهابيين .

الفصل الرابع: فى أخبار الامرا اللمعيين والارسلانيين .

أغاز: « الحمد لله الذى جعل اخبار ابناء الزمان ابناءً وعبرة لكلّ

انسان و صيّر اللسان ترجمان الجنان والقلم ترجمان اللسان .. » .

* نسخ، عناوين مشكى درشت .

(كتابخانه آکادمى لنینچی - رم ٢١٣، مركز احياء ميراث

اسلامى - قم ٤٣٦)

١٥٩ صفحه .

بغية القارى المجيد من طلاب القرآن المجيد (علوم قرآن - عربی)
از: عفيف الدين عبد الباقي بن عبدالله عدنى زيبدى (ق ۱۱)
عدد آیه‌های قرآن و اختلافات ائمه حجاز و عراق و شام در آن،
مکی و مدنی بودن سوره‌ها، فواصل سور، عدد رکوعات و انواع
وقفهای قرآنی و دیگر مطالب را در این کتاب جمع‌آوری کرده است.
مؤلف کتاب «الجامع المفید لطالب القرآن» امام مقرئ ابو محمد
عبدالله بن عمر بن ورد هلالی مذحجی شافعی مقدسی را نیز در
ضمن کتابش گزیده کرده است. تألیف کتاب روز دوشنبه هفتم
ذو القعدة ۱۰۰۵ پایان یافته است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين .. وبعد فهذه نبذة فى عدد أى
القرآن وكلمه و حروفه و معرفة و قوفه و خموسه و عشوره».

(فهرست نسخه‌های عربی لنینجی / ۸۷-۸۸).

* نسخ، ۲۵ ذو القعدة ۱۱۸۵ (در صفحه ۲۴۳)، تصحیح

شده و حاشیه‌نویسی دارد.

(کتابخانه آکادمی لنینجی - رم ۴۷ Rossi ۳۴۸، مرکز احیاء

میراث اسلامی - قم ۴۴۹)

۲۴۵ صفحه.

بلوغ المرام من ادلة الأحكام^(۱) (حدیث - عربی)

---

(۱) کتاب در کشف الظنون ۱/۲۵۴ بعنوان «بلوغ المرام من احادیث
الأحكام» و در فهرست لنینجی با عنوان «بلوغ المرام من ادلة الأحكام من
احادیث سید الأنام» معرفی شده، آنچه در متن ثبت کردیم مطابق مقدمه
مؤلف در نسخه حاضر و نقل معجم المطبوعات می‌باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ **وَالْعَدْلُ** فَمَهْدُهُ بُدَّةٌ فِي عَدَدِ آيِ الْقُرْآنِ
 وَكَلِمَةٍ وَحُرُوفَةٍ وَمَعْرِفَةٌ وَفُوقَهُ وَخَمْسَةٌ وَعَشْرَةٌ وَتَمَامُهُ
 وَارْبَاعُهُ وَاحْتِوَاهُ وَاجْرَاهُ وَاسْبَاعُهُ وَبِحِرَابَةِ وَهَيْكَلِهِ وَفِيهِ
 وَبَيَانُ مَا اخْتَلَفَ فِيهِ أُمَّةُ الْحَيَاةِ وَالْعَرَاكِ وَالشَّامِ مِنَ الْعَدْلِ
 وَبَيَانُ مَا اَلْفَقَّ عَلَيْهِ سَنَهُ وَأَعْتَمَدَ فِي فُرُوقِ عَدَدِ آيِ الْقُرْآنِ
 وَرُوسِ الْجُمُوسِ وَالْعَدْلِ عَلَى عَدَدِ الْمَذْهَبِ الْأَخِيرِ وَمَوَاصِلِ الْقُرْآنِ
 وَعَدَدِ رُكُوعَاتِهِ وَرُكُوعِ الْكُرُوعِ كَحُفْرَةٍ وَأَجْتَهَدْتُ فِي
 تَخْصِيصِ كِتَابِ الْمَجْمَعِ الْمُهَيْدِ لِطَالِبِ الْقُرْآنِ تَأَلُّفَ الْأَعْيَانِ
 الْمُهَيِّدِ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْوَرْدِ الْهَلَالِيِّ الْمَدِينِيِّ الشَّافِعِيِّ
 الْمُقَدِّسِيِّ حَمْدُهُ تَعَالَى وَفُضِّلَتْ الرُّفُوقُ إِلَى ثَمَانِيَةِ أَقْسَامٍ تَامَتْ
 وَتَمَّتْ وَلَا تَزِيدُ وَهِيَ: **وَسَبْأٌ وَبَيَانٌ وَجَمْعٌ وَمَنْشُوبٌ**
فَتَلَاثَةٌ الْأَوَّلُ اصْطِلَاحُ الْحَافِظِ أَبِي عَمْرِو بْنِ عَمْرِو بْنِ الْوَرْدِ
 وَتَحْسِينُ الْأَخْرَاصِطِلَاحِ الْعَلَامَةِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَيْفُورِ
 الشَّافِعِيِّ وَتَرْكِيصُ مَا حَبَّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَعَانِي وَأَعْلَى كُلِّ أَمَامٍ بِعَلَامَتِهِ
 فَيُجَاوِزُ الْقَفْأَ عَلَيْهِ مِنَ الرُّفُوقِ وَأَفْرَدَتْ لِكُلِّ شَيْخٍ عِلْمِيَّةً فَمَا
 اخْتَلَفَ فِيهِ تَقْلِيدًا لِكُلِّ أَمَامٍ بِرُؤْيَا فَالْتِمَامُ تِلْكَ الْمَعَانِي وَالْحَافِظِ
 وَالْحَافِظِ

بسم الله الرحمن الرحيم الحسين بن علي بن ابي طالب
 الظاهر والباطن قد هما عندنا صلوة والسلام على نبينا
 ورسوله وهو ربه وصحبه الذين ساروا في نصرته دينه
 سيرا حثيثا وعلي ابا عبيد الله ورثوا علمه والعلم
 ورثة الانبياء الكبرياء وارثا ومورثا الامم فمنها
 مختصر يشتمل على اصول الادلة الحديثية للاحكام
 الشرعية فخر ربه تحريرا بالغالب يصير من يحفظه من
 بين اقرانه نابغا يستعين به الطالب المبتدئ ولا يستغني
 عنه الراغب المستتمر قد بينت عقب كل حديث
 من حجة من الامثلة في كتابه في صحيح الامامة والملازمة السبعة
 احمد والبخاري ومسلم وابو داود والانسائي والترمذي
 وابن ماجه والبيهقي والسنن والسنن والسنن البخاري
 ومسلم وقد اقتلوا الاربعه واحسنهم بالاربعه من عدد الثلاثة
 الاول والثلاثة من عداهم وبالله اعلم بالصواب وهو مسلي وقد
 لا اذكر معها غيرهما وما عداهم فهو من وسببته

بلوغ

از: شهاب‌الدین احمد بن علی بن محمد، ابن حجر عسقلانی
(۸۵۲)

روایاتی از پیامبر اکرم ﷺ که در بیان احکام وارد شده گرد آورده
و پس از نقل هر حدیث، هر یک از ائمه اهل سنت که آن را تخریج
کرده‌اند بیان کرده و تضعیف یا تصحیح سندی آنان را نیز متذکر
می‌شود. ترتیب این کتاب به روش کتب فقهی و در ابواب متعدد
است.

آغاز: «الحمد لله على نعمه الظاهرة والباطنة قديماً وحديثاً
والصلاة والسلام على نبيه ورسوله محمد وأله وصحبه الذين ساروا
فى نصره دينه»*.

(کشف الظنون ۱/۲۵۴، فهرست نسخه‌های عربی لنینچی / ۹۲-۹۳،
معجم المطبوعات ۱/۷۸-۷۹).

* نسخ، احتمالاً از سده دوازدهم، در ابتدای نسخه
منظومه‌ای در ۳۳ بیت درباره توحید ثبت شده است.
(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۵۰ Roosi ۳۵۱، مرکز
احیاء میراث اسلامی - قم ۳۰۴)
۲۹۴ صفحه.

بلوغ المرام من سيرة ابن هشام (سیره نبوی - عربی)

از: تقی‌الدین ابوبکر بن علی بن عبدالله معروف به ابن حِجَّه

حموی (۸۳۷)

(*) لکهنو، سال ۱۲۵۳ و ۱۸۳۷، سنگی؛ لاهور، سال ۱۸۸۸ م، و ۱۳۰۵،
سنگی؛ هند، سال ۱۳۱۲، حروفی؛ مصر، مطبعة التمدن الصناعية،
۱۳۲۰، ۲۸۰ صفحه.

۱. لَوْ أَحَارَ لَمَكَ الْإِقْبَ وَرَدَّتْ شَوْشُهُ ، تُصَيِّرُ نَابِرًا مَهَابًا يَلْتَمِمْ
 ۲. وَكَانَ يَقُولُ الْبَدْرُ فِي النَّهْمِ لَيْسَ بِي ، يُوَجِّهِي لَدُنِّي لِيَلِدَ النَّبِيَّ دَرَجًا
 ۳. وَأَصْحَابَهُ الْعَوْمَ الَّذِي نَزَّ جَسَدُهُمَا فَمِنْهُمُ ، طَارَ عَلَيَّ رَقْمُ الْإِحَادِيثِ مَعْلَمٌ
 ۴. شَمْسٌ شَامُوا بِالْفَيْ وَجِبَاهُهُمْ ، إِذَا أَحْجَدُوا فِي ظِلِّهِ اللَّيْلُ يَحْمُ
 ۵. وَإِنْ أَشْكَلُوا فِي الْحَرْبِ يَوْمَ كَيْتَسَبِ ، سَطَوْنَا بِأَحَدِ الْبَغِيضِ الْمَرْجُومِ
 ۶. إِذَا مَسَّرْنَا فِيهِمْ تَرْكِي الذَّرْمِ مُقْبِلًا ، وَتَهَبُ الذَّرْمِ بِحَوْلِ تَنْقَطِمْ
 ۷. تَرْكِي هَلْ أَصْبَى بِالْمُصَلَّى وَفِي سِرِّهِ ، أَمَا بِي وَمِنْ رَابِ السَّلَامِ اسْمٌ
 ۸. وَمِنْ بَعْدِ هَاتِلِ الْخَدَّيْكَ أَنْ تَمْنِي ، إِلَى رَوْضَةِ الْبَثْوَرِ لَا التَّوَرْتِيمِ
 ۹. وَالْجَلَّ عَيْتِي مِنْ تَرَاهِ وَلَمْ يَلْتَمِمْ ، عَذَابِي تَمْتَلِكُ الْعَيْشُ اسْمٌ
 ۱۰. وَأَسْأَلُ دَاهِيَّ مَوْلَانَا بِأَحْسَدِ ، عَلَيْنَا الْوَيْكَرُ بِرَحَلِكِ يَفْدَمُ
 ۱۱. عَيْتِي وَفَعْلَةٌ أَوْ فَعْلَةٌ لِأَنْزِ حَسْبَهُ ، عَلَيَّ يَا أَلَمُ سَمِعِي لَهَا وَهِيَ حَرَمٌ
 ۱۲. فَفَدَّحًا بَشِيرًا مِنْ ذُرُوبِ تَعَاظِفِ ، وَقَدَّرَكَ فِي يَوْمِ السَّمَاعَةِ اعْلَمُ
 ۱۳. وَقَدَّرْنَا لِي عَنُقُوانَ شَبَابِهِ ، هَقُومٌ وَسَيْفُ الْهَمِّ لِلطَّرِيقِ يَقْضَمُ
 ۱۴. وَتَعَارُضُهُ قَدَّرْنَا فِي رُفْسِ الْبِيضِ ، عَيْتِي بِكِ مَرْخِ الْعَارِضِ الْعَقِيمِ
 ۱۵. فَيَا وَرْدًا مَسَامِي طَيِّبِ قُلُوبِنَا ، عَلَيْنَا إِذَا مَا نَالَهَا الضَّمِيرُ حَوْمُ
 ۱۶. عَلَيْنَا سَلَامٌ نُشْرَعُ خَلَا سَبَدًا ، بِهِ تَعَالَى الطَّيِّبُ وَالْمُنْدُ حَجْمُ
 ۱۷. تَمَسَّبَ الْبَيْتُ الشَّرِيفَةَ يَعْزُونَ لِلَّهِ وَحَسْبُ نَوْفِيقِهِ وَبِرَكَّةِ نَبِيَّتِهِ صَلَّى اللَّهُ
 ۱۸. عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيَّ بِرُكَايَتِهِمَا فَيَقْبِرُ عَنْهُ اللَّهُ مُحَمَّدٌ بِرُحْمَةٍ شَرِيفِ التَّقْوِيَّتِ
 ۱۹. الْحَمْدُ لِي بِأَرْحِ مَسْتَحْمَلِ رَحْمَتِ الْمُرْدِ سِتَّةَ نِوَالٍ وَتَلَا شَرُّهُ وَنَا مَبَادِي وَالحَمْدُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ
 ۲۰. وَمَدْرَسَةُ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَحَسْبُ نَالِهِ
 وَلَوْ

تهذیب و اضافاتی است بر سیره ابن هشام^(۱) با ذکر مطالبی از عبدالرحمن سهیلی (۵۸۱) که از شارحان سیره ابن هشام، با اضافاتی از مؤلف خصوصاً در مورد اشعار، و در پایان قصیده خود را که در مدح پیامبر صلی الله علیه و آله آورده موسوم به «امان الخائف» ذکر کرده است.

نسخه حاضر نیمه دوم کتاب می‌باشد.

آغاز نسخه: «قال ابن اسحاق و حدثني ابي اسحاق بن يسار وغيره من اهل العلم عن اشيخ من الانصار».

(الاعلام ص ۶۷۲، فهرست بنیانگر کایتانی^(۲)) «فهرست قدیم

نسخه‌های خطی آکادمی لینیچی» ص ۳۷).

نسخ معرب، محمد بن محمد بن شرف نقوی حموی،
مستهل رجب ۸۳۳، صفحه اول شروع کتاب منقوش و در
آن نام کتاب و مؤلف به ثلث درشت نوشته شده، بر برگ
اول نسخه چند یادداشت خط خورده و امضای احمد بن
حسن با عبارت «المتولی علی وقف العوری» بتاریخ سال

---

(۱) آنچه امروزه بنام «سیره ابن هشام» معروف می‌باشد تألیف ابو عبد الله محمد بن اسحاق بن یسار مطلبی (۱۵۱) می‌باشد که آنرا ابو محمد عبدالملک بن هشام (۲۱۸) تهذیب نموده و بر آن مطالبی با عنوان «قال ابن هشام» افزوده است. نسخه‌های کنونی همان متن تهذیب شده می‌باشد و اصل کتاب در دست نیست. به فهرست مرعشی ۱۶۴/۱۰ و الثرعات العربی ۲۱۵/۳ رجوع شود.

(1) LA FONDAZIONE CAETANI PER GLI STUDI MUSULMANI.

۱۱۵۶ و امضای محمد بن احمد العوری بسال ۱۱۲۷
و امضای محمد عبده با مهر دائری وی مشهود است. در
صفحه اول توضیحاتی درباره کتاب و مؤلف به زبان
ایتالیائی درج شده است.
(کتابخانه آکادمی لینیچی - رم ۷۶ « caet.12 »، مرکز
احیاء میراث اسلامی - قم ۱۶۱۷)
۵۲۴ صفحه.

تاریخ الزمان و سبب تفرق الناس فی البلدان^(۱) (تاریخ - عربی)
از: سید بدرالدین محمد بن اسماعیل بن محمد کبسی خولانی
(۱۳۰۸)

سبب متفرق شدن مردم بعد از طوفان حضرت نوح علیه السلام در بلاد
مختلف و پادشاهان حمیری، ساسانی، رومی، عربی، غربی و شرقی
قبل از اسلام تا اوائل اسلام در این کتاب با ذکر اشعاری بمناسبت‌های
مختلف جمع‌آوری شده، به درخواست والی و مشیر آن بلاد (یمن)
محمد عزه که کتابی در این باره می‌خواست، و چون کتابی موجود
نبوده خود به تألیف این کتاب همت گماشته، و تاریخ یمن را در
زمان اسلام به کتاب دیگر خویش که در ایام مشیر سابق مصطفی
عاصم نوشته ارجاع داده است.

آغاز: « الحمد لله الملك الکریم المعبود الصمد المقصود الرؤوف
الرحیم المحمود الكثير الانعام الوافد الجود ».

---

(۱) بقیه عنوان کتاب چنین است: ... من لدن نوح علیه السلام بعد الطوفان إلى سیرة
سید ولد عدنان.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ لَسْتَعِينُ رَبِّ يَسِّرْ لِي سُبُلَ الْإِسْلَامِ
 أَجْرِيهِ الْمَلِكُ الْكَرِيمُ الْعَبْدُ الْمَقْتَدِرُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ الْمُرِيدُ الْكَلِيمُ الْأَعْمَى
 الْوَالِدُ الْبُحْرِيُّ أَحْمَدُ عَلِيُّ الْأَعْمَاقِ الْوَالِدِ وَأَشْكُرُهُ عَلَى الْإِحْسَانِ الْمُسَادِرِ وَأَسْأَلُهُ
 مِنْ فَضْلِهِ فَهُوَ قَاهِرٌ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَالنَّظْمُ
 وَأَشْجَلُ مَنْ عَمِلَ عِبَادَةً وَسُئِلَ بِهَا الْجَدَى الرَّاهِضُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَآزْوَاجِهِمْ
 وَالْعَشَائِرِ وَالنَّابِعِينَ لَهُ بِالْإِحْسَانِ إِلَى يَوْمِ يُدْعَى لِلشَّرَائِرِ إِنْ مَا بَعْدَ مَا
 وَصَلْتِي كِتَابَتْ كَثْرَتُهُمْ وَحَقَّقَ مَقَابِلَ بِالْأَجْلَالِ وَالتَّعْطِيمِ مِنْ تَلَقُّوا صَاحِبًا لِسَعَادَتِهِ
 وَالْمَحْضُورًا لِأَفْضَالِ وَالزِّيَادَةِ الْمَوْضُوعًا لِشَرَفِ بُلُوغِ الْأَرْحَامِ الْمَشِيرِ الْأَعْظَمِ وَالنُّورِ
 الْمَكْرَمِ وَالِي وَرَايَةَ الدِّيَارِ لِجَمِيَّةِ أَمِينِ سُلْطَانِ الْإِسْلَامِ عَلَى هَذِهِ الْأَقْطَابِ الرَّضِيَّةِ
 حَامِي حَمَّا الدِّينِ أَحْمَدُ حَافِظُ بَيْضَةِ الْإِسْلَامِ الْمُنِيفُ فَنَدِينَا مِمَّنْ عَزَقَ دَامَ مَقَامُهُ
 بِالْكَرَامِ وَهُوَ سَابِقُ الْأَعْمَارِ وَالْأَفْضَالِ مَأْتُونَ سَاطِعًا الْبَانِي تَعْرِيفِهِ بِشَرِّ مَرَمِ الْفَرَسِ
 الْقَدِيمِ وَالْأَخْبَارِ الْعَجْمِ مِنَ الْمُلُوكِ الْمَهْرِيَّةِ وَالنَّاسَانِيَّةِ وَالرُّومِيَّةِ وَالْعَرَبِيَّةِ وَالغُرَبَاءِ
 وَالشَّرْقِيَّةِ وَسُنْبُ قُرْفِ النَّاسِ تَنْتَبِهْ فِي كَلِمَاتِهِ فَرَأَيْتَهُ قَوْلًا إِلَى مَنْقِبِهِ نَفْسُهُ
 وَحِطَّةُ نَيْسَهُ تَنْوَرُ الْبَهَا أَتَوَاطُرَ وَقَرَفَهَا النُّوْظُ سَيِّمًا أَهْلَ النَّفُوسِ الشَّرَفِيَّةِ الَّتِي تَقِيلُ
 إِلَى عَالِي الْأُمُورِ وَتَأْتَفَعْنَ مِنْ حُسْبِيَّةِ أَجْمَلِ الْخُزُورِ وَتَتَوَقَّعُ الْعِبَادَةَ الْفَضَائِلِ وَسُدِّدَ
 الشَّرْفَ الطَّالِبِ لِلَّهِ قَوْلًا الْقَائِلُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَمِنْ دَرِي الْخَبِيرِ مِنْ قَبْلِهِ إِضَافٌ أَعْيَانًا إِلَى عُمُرٍ
 فَأَوْسَعْنِي لِأَقْبَابِهِ بِأَسْمَاءِ الْأَمْثَالِ وَمَطَاوِعَ مَقْصِدِهِ بِالْإِحْلَالِ عَمَّا لَقِيَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

اطمئنه

(مؤلفات الزیدیه ۱/۲۳۴، فهرست نسخه‌های عربی لینیچی / ۱۰۲ -

(۱۰۳

* نسخ، یحیی بن علی بن احمد (یا حمید) آنسی زیدی عدلی، یکشنبه ۱۹ رجب ۱۳۵۰، در آغاز مطالبی درباره کتاب بزبان ایتالیایی مندرج است، عناوین ورؤوس مطالب مشکئی درشت یا شنگرف در متن وگاه در حاشیه نوشته شده.

(کتابخانه آکادمی لینیچی - رم ۳ Ansaldo ۳۵۸، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۳۳۳)
۱۴۲ صفحه.

تحفة الأدباء وسلوة الغرباء (سفرنامه - عربی)

از: شیخ ابراهیم خیاری مدنی (ق ۱۱)

سفرنامه نسبتاً مفصل مؤلف است از مدینه به شام و روم و مصر که در آن به شرح جغرافیایی جایها و علماء و اشخاصی که دیده پرداخته و در ضمن اشعار مناسب و نکات تاریخی مربوط را نقل می‌کند. این سفر از مدینه در دوم محرم سال ۱۰۸۰ (سال ۱۶۶۳ میلادی) شروع شده و پنجشنبه ۲۸ ذی القعدة ۱۰۸۱ (۱۶۶۴ میلادی) به همین شهر ختم شده است.

این سفرنامه در سه جزء تنظیم شده است^(۱):

الجزء الاول: ذکر سفره من المدینة إلى الشام والقسطنطينية

و توجهه منها إلى ینی شهر.

---

(۱) این تنظیم از کاتب نسخه حاضر می‌باشد.

الجزء الثاني: وصوله لىنى شهر وعوده منها إلى القسطنطينية
والشام.

الجزء الثالث: سفره من الشام بعد عودته إليها من الروم إلى بيت
المقدس وإيابه أخيراً إلى المدينة.

نسخة حاضر جزء اول كتاب مى باشد.

أغاز: « الحمد لله فاتح الأبواب ميسر الأسباب مذلل الصعاب
مسهل الذهاب والاياب ».

(فهرست بنيانگر كائنانى / ۳۷).

* نستعليق، فيليپ مورانى، سال ۱۸۹۳ در روميه، از روى
نسخة كتابخانه «إرل أف كروفورد» «هيبى هول» از قرأى
«انكلترا»، اين نسخه را كاتب بدر خواست «امير اسد
كائنانى» جهت كتابخانه اش نوشته، و سپس مقدمه اى درباره
كتاب در ابتدای آن افزوده و اغلاطى كه نسخه سابق داشته
در حاشيه تصحيح كرده است. فهرست مطالب نیز در آخر
مذكور مى باشد.

(كتابخانه آكادمى لنینچی - رم ۷۴ «Caet.18»، مركز احیاء

میراث اسلامی - قم ۳۰۸)

۴۲۴ صفحه.

تحفة الأدباء وسلوة الغرباء (سفرنامه - عربى)

از: شيخ ابراهيم خياری مدنى (ق ۱۱)

نسخة حاضر جزء دوم كتاب مى باشد.

* نستعليق، باتمام خصوصيات نسخة قبل.

(كتابخانه آكادمى لنینچی - رم ۷۴ «Caet.18»، مركز احیاء

میراث اسلامی - قم ۳۰۹

۴۴۰ صفحه.

تحفة الأدباء وسلوة الغریاء (سفرنامه - عربی)

از: شیخ ابراهیم خیاری مدنی (ق ۱۱)

نسخه حاضر جزء سوم کتاب می باشد.

* نستعلیق، با همان مشخصات.

(کتابخانه آکادمی لنینی - رم ۷۴ « Caet.18 »، مرکز احیاء

میراث اسلامی - قم ۳۱۰)

۳۷۸ صفحه.

الرد علی الجبرية القدرية^(۱) (اعتقادات - عربی)

از: قاضی ابو عمر احمد بن محمد بن حفص خلال

آیاتی از قرآن کریم را که جبریه برای اثبات مسلك خویش بیان کرده‌اند به ترتیب سوره‌های قرآن آورده و در این مفصل بدانها پاسخ می‌گوید و گاه به شعر شعرای عرب تمسک می‌جوید. قبل از مؤلف دو نفر در این باره نگارشهایی داشته‌اند: ابوالفضل جعفر بن حرب، و ابو علی محمد بن عبد الوهاب جبائی. مؤلف با رفع اشکالات آن دو کتاب با اضافاتی از خود و طرح مباحث جدید، کتاب حاضر را تألیف کرده است.

آغاز: « الحمد لله الواحد القدیم ذی الطول العظیم و المن الجسیم و القوة القاهرة و الصنعة المبتدعة ».

---

(۱) ادامه عنوان چنین است: « فیما تعلقوا به من متشابه آی القرآن الکریم ».

٤١٩

إكأنه اخذ من الجبل بالكسر والتهينة وصادفه ان الشمس
استترت بالجاب والبحر عن اليسار والنهر عن اليمين والمحل
نظر خضر مذكر بالجنان فلم نزل كذلك سائرين حتى
لوح لنا المنزل المقصود الذي تريد ان نزله ونوضح
بالسنايك مجمله المسمى حسن بابا : فاذا هو منزل نظر
خضر بجوس في خلده النهر واهله مظهرين البشر
والسرور بالتزيين ونصب السور وذلك لما بلغهم من
خب الفتح المتقدم ذكره ثلثة ايام كان يومنا هذا
ثانها وبه ما يحتاجه المسافه وبه خانات علمه ومسجد
بمنارته وقد اقنابه يومنا يوم الاثنين الخامس
والعشرين الى ان ادينا به فرض العتائين واقننا الى
ان بقي من الليل قدر الساعة او الساعتين .

كل القسم الاول من الكتاب بخط

فيلب موراني

﴿

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعَالَمِينَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَدِيمِ الَّذِي
الْحَسْبُ وَالْقُوَّةُ الْقَاهِمَةُ وَالصَّنْعَةُ الْمُبْدِعَةُ وَالطَّبَعَةُ
الْمُخْتَرِعَةُ الْمَصْنَعَةُ لَوْ حُوتِ الدَّلَالَةُ وَصَوُفِ الرَّاهِنِ
وَالآيَاتِ عَلَى الْفِرْدَانِ بِالْوَجْدَانِيَّةِ وَأَسْحَاقِ قَدْرٍ وَعَبْرٍ
لِمَعَانِي الْإِلَهِيَّةِ وَإِدَاعَةِ بَرِيئَتِهِ مِنْ حَسَنِ التَّبْيِيرِ وَتَامِ
النِّظَامِ فِي السَّرْدِ وَالْقَدْرِ هُنَا سِرَّخٌ عَلَيْهِ الْعَاقِلُ أَنْ يَرُدَّ
مَعَهُ عَمَّا مَجِبَ الْخَالِ أِنْ كَلَّ الْعَالَمُ لِمَا لَرَبُّهُ سَاهِدًا عَلَى
مَوْضِعِ حُكْمِهِ وَإِنَّا وَصِيحَةٌ مَعْرُوفَةٌ بِطَوْدِ لَدَاهِ وَيَا
وَكَيْفَ وَبَرَّهَا نَحْنُ وَصِيَّا اللَّهِ عَالِمُهَا الْمُفَصَّلُ عَلَى جَمْعِ الْأَيْبَاءِ
وَكَافَةِ الْأَحْقَابِ نَعْمُ الْبَدَائِرُ وَحَمْدُ الرِّسَالِ بِالْإِبْدَاعِ وَالشَّارِعِ
وَعَالِمِ الْإِطَارِ بِرُؤْسِهِ كَثِيرًا أَمَّا عَالِمُ الرَّحْمَةِ الَّذِي
بِعَمَلِهِ سَمَّيْنَا الْمَخَالِقَ وَالصَّلَاةَ عَالِمُ رِسْوَالِهِ الْمَرْهُومَةِ سَارِفِ
الْبُرْجَانِ وَفِيهَا نَسَبُ نَعْمِ فَكْرٍ وَأَبْجَدِي مَوْهَبَتِهِ عَمْدِ
بِنَاوِلَاكِهِ مِنْ مَحَبَّةِ الْعِلْمِ وَدَوْبِهِ وَالْمِلَّةِ إِلَيْهِ وَالرَّعْدَةِ فَتَهُ
وَمَعْرِفَتِكَ الْعَارِفِ الدِّيَانِيَّةِ وَالْأَمْنِ الْإِلَهِيَّةِ الَّتِي كَسَفَتْ عَنْ
مَوْضِعِ عَرْضِكَ وَسَبَّحَانَ نِعْمَتِكَ وَأَرْكَزَ لَعَبِ فِي حَيَاتِهِ

(فهرست نسخه‌های عربی لنینچی / ۴۰ - ۴۱).

* نسخ کم نقطه، سده هفتم یا هشتم، برای عبد الله بن عمر بن علی بن یحیی بن الحسن (الحید ؟) ابن ابی عمر تمیمی نوشته شده، نسخه تا اوائل سوره جن را داراست و بقیه افتاده است.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۳۱ Roosi ۳۳۲، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۳۲۵) ۳۴۷ صفحه.

الروض الباسم فی سیره اولاد الامام القاسم^(۱) (تاریخ - عربی)

از: قاضی محمد بن احمد هَبَل صنعانی (ق ۱۲)

تاریخ مختصر امام منصور قاسم بن محمد بن علی و اولاد او که در سده یازدهم به خلافت رسیدند می‌باشد. در این کتاب فقط اشاره به بعضی از نکات مهم تاریخی داشته و بیشتر سعی در بیان عبارات ادبی و موزون دارد.

آغاز: «الحمد لله الذی جعل الایام دولاً بین عباده وقضی بالعاقبة للمتقین بمحکم امره و مراده».

(مؤلفات الزیدیه ۵۵/۲، فهرست نسخه‌های عربی لنینچی / ۲۰ - ۲۱).

* نسخ کم نقطه، سده دوازدهم، تصحیح شده است، در آغاز تعریف عمادالدین یحیی بن ابراهیم بن علی جحافی

---

(۱) بر روی نسخه و فهرست کتابخانه لنینچی « روضة الميثاء فی تاریخ الامام

القاسم و اولاده الخلفاء و الامراء الاعلام » ثبت شده، آنچه ثبت کردیم

موافق با نقل « مؤلفات الزیدیه » می‌باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 كتب السيد يحيى بن ابراهيم الحلي في الذي انزل اليه الايب
 من كل جند ولرب في مورد البلاغة مورد مستعة
 الاوله فيه الاذ الايب تلفا اسرار الاكف بقوع
 واصبح انات براعته على السنة الاا و منلوع على
 نارح الوالده عن الاسلام وهذا مثال ما كنه السيد يحيى للكور اسلمه
 عليه شبايب رحمة

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى ومنهم العلامة
 محمد بن احمد الهبل الذي ما في نض البلاغة عليه خفي الحكيم
 الذي شفى الالفام والاجسام وقد كان كل منها على شفى وكيف
 لا وقتها هذه البديع والروايع التي مرآها عالم ان
 الشريعة المحمدية ناسخة لجميع الشرايع واورد من اللفظ
 والضبط والخط ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا
 خطر على قلب بشر فظ فان عليه طلاق وله في الافواق
 حلاوة وبينه وبين القلوب صداقه وفي وجوه الفاظه
 ومعانيه طلاقه بحيث انه ياخذ في جامع القلوب وينوب
 عن النجى بالروايع اذ ارجان منها عن ووب

حبوری (۱۱۱۷) و محمد بن عبدالله بن حسین بن قاسم درباره مؤلف و کتاب، و همچنین اشعار احمد بن احمد بن محمد آنسی هادوی زنی (۱۱۱۹) در این باره درج شده، و در پایان تاریخ وفات بعضی از ائمه زیدیه ثبت رسیده است.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۳۱۶، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۶۶۹) صفحه ۱۸۹.

طرفة الاصحاب فى معرفة الانساب (نسب - عربی)

از: ملك اشرف عمر بن يوسف بن عمر بن على ابن الرسول غسانی (۶۹۶)

مختصری است در اصول انساب عرب و نسب پیامبر اکرم ﷺ و اقربای سببی و نسبی آن حضرت و خلفای بنی امیه و بنی العباس و سپس پادشاهان یمن و اکابر اشراف آن سرزمین تا عصر مؤلف. آغاز: «اما بعد حمد الله على تواتر نعمائه و توالی آلائه .. و بعد فان هذا مختصراً [كذا] فى علم الانساب يسهل حفظه».

(فهرست نسخه‌های عربی لنینچی / ۳۰، ایضاح المکنون ۸۴/۱).

* نسخ مایل به رفعی، اسماعیل بن احمد صدیق، آخر روز شنبه از ماه شوال ۱۳۵۲، با سرعت این نسخه را نوشته.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۲۴ Roosii ۳۲۴، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۴۴۴) صفحه ۵۶.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اہا بعد حمد حمد علی تو تر نعمائہ و توالی الآئہ و الصلوۃ والسلام
 علی سیدنا محمد خاتم النبیاہ و علی آلہ و صحابہ و اصفیائہ و بعد
 فان هذا مختصراً في سنة الانساب بسجل حفظه علی اولی الابواب
 مجموع علی اصول انساب العرب مقرباً حفظها لاول الطب مصفاً
 الیہ بسبب مختار مشرفاً علی انساب الابرار تبعها علی اصولہم بہ سبباً و تفریم
 سنہ نسباً و تفریمنا بتعلقات من بنی امیہ و بنی العباس ثم بنی رسول مملوک
 الیمن ثم من شہسری ثم من اکابر الاشراف فی عصرنا و الاطراب مما اطلعنا
 علیہ و تلقینا من الایجاب مرتبین علی قدر ما صہبہم و مجہزین بحجج مراتبہم
 کانت احاجہ الی ذلک و اعینہ و النفس متطلعہ مرابعہ للعرف قد کمل واحد
 برحمہ و بعضی من کمالہ ما عرفتہ نسأل امرتہ ما قد قد تادہ و نسہل ما
 اربوہ و نعینہ لانکال و الاعینا و وہ الحدایہ و الرشاد و جید البند القول و بانہ
 التوفیق و کمالہ **محمد اسلم** و قد کمل امر ان ابن واضح و کران اوم **محمد اسلم**
 کان خلیفہ امر فی ارضہ فلما حضر بوالفہ او صی الی ولده شیب فلما حضر فی
 الوفہ شیب او صی الی ولده **الفرش** فقام بالامر من بعد فلما حضر فی
 الوفہ او صی الی ولده **شیمان** فقام بالامر من بعد فلما حضر فی الوفہ
 او صی الی ولده **عبدالقیس** فقام بالامر من بعد فلما حضر فی الوفہ او صی الی ولده
یونس فولد لیس و النبی ادریس علیہم السلام علی تمام الالف الاولی و وصی ادریس
 الی **بنو شیبہ** و فی زمن متوشیہ نسبت الالف الثانیہ و اسفل الزمر الی ولده
ملک ثم انقل الامر من ملک الی نوح علیہ السلام کتبت المعانی فی زمن

نزه

العقل الفاضل الحسن فی طبقات اعیان اهل الیمن (شرح حال - عربی)

از: شمس الدین علی بن حسن خزرچی

شرح حالهای نسبتاً مفصلاً است از اعیان اهل یمن از زمان رسول اکرم ﷺ تا سده هشتم با ذکر اشعار زیادی که بمناسبت ذکر شده، در سی باب بترتیب حروف الفباء. باب بیست و نهم مخصوص کنیه‌ها و باب سی‌ام در ذکر جماعتی از اعیان نساء یمن می‌باشد. نسخه حاضر جلد دوم کتاب از باب الظاء المعجمة تا آخر کتاب می‌باشد.

آغاز نسخه: «.. الباب السابع عشر وهو باب الظاء المعجمة یحتوی ما کان من الاسماء المقصودة اوله ظاء معجمة و لیس فیہ الا ترجمة واحدة ابو محمد ظفر الشمیری نسباً».

* نسخ، سده دهم ظاهراً، با تصحیحاتی در حاشیه، در آخر

نسخه چند یادداشت متفرقه ذکر شده است.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۲۸۷، مرکز احیاء میراث

اسلامی - قم ۶۶۸)

۳۴۰ صفحه.

الفوائد المختصرة فی مسائل من الشریعة المطهرة (فقه - عربی)

از: حمید بن محمد بن عبد الرحمن حدوری (ق ۱۳)

مسائل فقهی که از طریق اهل بیت علیهم السلام رسیده از دیدگاه مذهب زیدی در ۷۱ باب به ترتیب کتب فقهی توضیح داده شده است. این کتاب بیشتر جنبه فتوایی دارد و بندرت به ادله احکام می‌پردازد. آغاز: «الحمد لله الذی هدانا إلى صراطه القویم و دلنا إلى مسلك

ابتدای «العقل الفاضل» (ش ۶۶۸)

و دلالت منقول این بیان بر اینها الاجازة للمؤلف
 من الامام المنصور بالله محمد بن عبد الله
 الورد سرجه الله تعالى الغيا تا الاجازة
 بسم الله الرحمن الرحيم من قلب ا

کتاب الفوائد المختصرة في مسائل
 من الشريعة المطهرة بين مذهب ائمة
 العقيدة البرزخية تا المبدأ لتقدير الفقهاء
 سوله الكبير حميد بن محمد الحيد ويزي بلدا
 الزيدي مذهبنا والعبد الي عتقاد احسن تحت
 سعي و ستره في الدنيا والاخرة وغوله ولو
 لذيك و لجميع المؤمنين والمؤمنات و المسلمين
 و المسلمات و الاحوال و لا قوة الا بالله

العلي العظيم و صلى الله عليه
 سيدنا محمد وآله
 الطيبين
 الطاهرين

يا و الاخره امين اللهم صل على ابي بن ابي حمزة
 رث ما يد بعد الالف و صل على ابي محمد و آله الطيبين الطاهرين

مطلعها هي هذه
 المختصر العجب
 تا المبدأ لتفاض
 الاجازة العلامة
 الوجيم ابد لله
 و عافاه فانه هو
 قد افاد و اجاد
 فيها اختصره
 على مذهب الا
 ائمة الاعلام من
 ائمة الاز علم
 م و شيخه م رض
 عنهم و ذلك المختصر
 ين و هو هو في هذا
 من اطلع عليه و
 اخذ منه و قد
 طالعنا من ائمة
 اوله و او غطه
 و اخره فاذ هو
 على الطبرين السو
 من المذهب
 الشريف جزاه
 الشريف ابي الله

پایان «الفوائد المختصرة» (ش ۳۱۱)

دین الاسلام و طرق العلم و التعليم».

(فهرست نسخه‌های عربی لنینچی / ۸۶-۸۷).

* نسخ، سده سیزدهم، در ابتدای کتاب صورت اجازه امام منصور بالله محمد بن عبدالله الوزير به مؤلف به تاریخ ذی الحجه ۱۳۰۵ نقل شده است، اکثر صفحات مجدول ساده.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۴۶ Roosi ۳۴۷، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۳۱۱) ۲۳۳ صفحه.

قلادة النحر فی وفيات اعيان الدهر (تاریخ - عربی)

از: ابو محمد عبدالله طیب بن عبدالله بن احمد مخرمه معروف به طیب بامخرمه (۹۴۷)^(۱)

تاریخ مفصلی است به ترتیب سالها، از هجرت نبی گرامی اسلام صلی الله علیه و آله تا عصر مؤلف، دارای سه جزء در شش مجلد.

مؤلف هر صد سال را بصورت طبقات آورده و سپس هر سده را نیز بصورت بیست ساله تقسیم نموده و وقایع آن سالها را ذکر می‌کند. نسخه حاضر تا وقایع بیست ساله اول از سده ششم را داراست. آغاز: «الحمد لله الباقي بعد فناء خلقه المان عليهم بادرار رزقه».

(الاعلام ۹۴/۴).

---

(۱) نام مؤلف بگونه‌های دیگر نیز ذکر شده ولی زرکلی نام وی را از خط خودش چنین نقل کرده است، به الاعلام ۹۴/۴ رجوع شود.

٥٢٦

و بطنهم السلاح و الخدود و جل جهره حد الغمض و جبهه و حنجره من ربه و قد وردت في
 و ساج و عنقه فوس اسفرت من لسه موضح العاهن الحرم و احده موضح عاهه موضح موضح
 حصر يا هذا العابد للشهيد من حد و قد حصر اساس النصر في اللؤلؤ و كان ربه رزق
 من عند الله لم تجدهم كما لم يجزيت في ساعة بعد لا اعترها و اقام حكره يدخل اللبس
 ابام و باد تجورها و كفتاب الى سواه المعز بشرة بالفتح و امد اليه ربه في الضل في الفقه و يبع
 حطبه في العباس من سائر العباد المصيرم و كذلك اسلم في السكة و دخله و لكنه باسم سواه المعز
 و ازال الشان لا الحود و لغيره في الناس البيض و في يوم الجمعة من جوهري و سواه المعز
 الله سبحانه في علمه المصطفى و على على المرتضى و على ما لم يدركه الترتيب و على الحسن و الحسين
 سب في الترتيب الذين اذ هب الله عليهم الرحمن و عليهم بطيور الله سبحانه و على ما لا يهتد
 الظاهر كما انهم المومنين و في المعصية الاخرى اذن يحي على جبل العجل و جدها الخيط و الذين
 لتدبير جهر فأكبر جهر من ذلك كيتوم و في السبع من اولها و عمنع في صباه الماشع العاهه
 فاستسا انما من ابن سنان و اعلمه الحروق بما في الارزهر فان العاج الاخر با لظاهر معبود
 العاج المصك و اقام جهر مستغلا بند بوز مصلحه و مصلح و سواه المعز لهما ان مع سب
 و عشرين يوما و ما وصل العز الى العاهه مزج جهر من الفضل الى العاهه و لم يترج مع سب
 ان بنو سنان كان عليه من القيا ثم لم يتكلم اليه و ترسله و اية با لظاهر و اقام جهر و ص
 نا في عرسه من على من زناده و اقتناع و عنه من ايا لا الما ليل سابع عشر الحرم و سب
 از يع و سنان بمن له العز من نفس الامتلاب و انصرف فيها و عنى و ترط الحثية نام المشغبه الى ان
 توفي سنة احدى و ثمانين و علمانية و كان الى الناس فلما توفي لم يبق عن آخره و زاده و وكان
 و انه الحسين فايدا الزوا و الحما كبريا لعز من بر نفس مناصه و كان قد حاد على نفسه من اكم
 و عجزت من و ولده جهر و صهره القاضيه لعز ندرج احه فارتحل الحما كبر من زوجه و يتيه
 و انهم مائة و عشرين حصن في العز و مقدم الحما كبر الى سيف الله و شد فاستحضره من اعلان
 الاذكار و قتل الحسين و صهره و الحصر و زوجهما بجدي الحما كبر و بغداد مع جمع الغصون و
 ابوالحمز الحسين بن عده من سعبد العسكري احد الائمة في الآداب و الفقه و هو صاحب
 الحان و نوا و ن و انتاع و ن و ايه و له تصانيف مشهورة وكان القاض زهنا يد الاحوية
 به ولا يجد اليه سسلا فبال اليد و منه مؤيد الدولة ان البلاد اللداني قد خاضت حاله و احتاح
 الى كيف فاذا ن في ذلك فاذا ن له فلان وصل توقع ان يزور ابوالجد المذكور فلم يترج
 كتبت القاض اليه و ما ابيتم ان تزوروا و قالوا صفتنا فلم يترج على ان يترج
 و اننا كطمن من بعد و ترج و ترج و ترج و ترج و ترج و ترج و ترج و ترج و ترج و ترج و ترج
 و كتب مع ذلك شيئا من الناس فاجابوا باحد بندي و بعنا اليهم
 و اهتم بامر الحرم و المستطعمه و ذلك حقل بين العيز و المزدان
 مع الضاحك من اتفاق هذا ليعيب و ذلك ليعزنت انه قدع له هذا البيت لعريف
 الزوقت في العسكري في سنة الخفي و ثمانين و ثمانين و ثمانين و ثمانين و ثمانين و ثمانين
 من السردي في الحشا مع ايات خرافة و كانه خرم في بعض حروبه و مقدمه حول في شدة

٥٢٦

ابو احمد العسكري
تاريخ

نسخ. اشعار معرب، جزء اول (ص ٤٦٣) بتاريخ ٢٣ ربيع الثاني سال ١٠٠٠ پايان يافته، عناوين مشكي درشت، رؤوس مطالب در حاشيه نوشته شده، با تصحيحات و حاشيه نويسي اندك. بر صفحه اول نوشته شده كه نسخه از مسوده مصنف نگاشته شده و مؤلف موفق به پاك نويس آن نشده است^(١)، بر صفحه اول مهر دائري وقف يكي از پادشاهان و تاريخ سال ١١٣٧ مشهود است.

(كتابخانه آكادمي لينچي - رم ٢٨٨، مركز احياء ميراث اسلامي - قم ١٦٢٣)

٦٥٣ صفحه.

اللطائف السنّية في اخبار الممالك اليمانية* (تاريخ - عربي)
از: سيد بدرالدين محمد بن اسماعيل بن محمد كبسي خولاني
(١٣٠٨)

مؤلف در اين كتاب تاريخ سلاطين حكمران بر يمن و عمال آنان را از صدر اسلام تا سال ١٣٠٥ به تحرير آورده و آنرا به درخواست « سيد احمد بن علي معافي » و به ترتيب سال تنظيم نموده است.

تأليف اين كتاب در ٢٢ رجب ١٣٠٥ به پايان رسيده است.

آغاز: « الحمد لله من لا يستحق الحمد سواه و صلاته و سلامه

---

(١) در همين يادداشت تاريخ حاضر را از هجرت نبی گرامی اسلام صلی الله عليه و آله تا سال ١١٢٧ دانسته كه با توجه به سال درگذشت مؤلف (٩٤٧) صحيح نيست. در حاشيه اين يادداشت شخصي تذكر داده كه صحيح سال ٩٢٧ می باشد.

(*) قاهره، مطبعة السعادة، ١٣٨٣.

دعایان را بد قلیسا الدعونه در غیر قدوما قدما ولم یجب
 الی حرها و حین صوبه و فی ٥٣٢ هـ اثنین و ثلاثین و خمساً مائتا سیده الملکه بنت احمد
 الصلحی عثمان و ثمانین سنده و دقت بجای ذی جمله الذی من بناها و من اینها بکنایه الشرفی لاجتماع
 صنفا و لها مائت کثیر و سبیل و ارقاق ذی حاکم ملوک الصلحیین فی البین الاسفل و انتقل ما تحت
 یدها من المدن و الحصون و البلاد الی منصور بن مفضل بن ابی البرکات الحمیری فلما کبر و ضعف عن
 القيام بامر هذه البلاد باع الحصون و المدن و بلادها الی الراعی سبسان ابی السعود الزریعی و
 فی حصن نوز عاکنا علی اللذات و اشیب و فی هذه السند قام الامام ابی المنوکل علی آل محمد
 بن المظفر بن محمد بن المظفر بن علی بن النعمان حاکم الصفار علی بن الحسن بن اسکفام امره فی صعوده و مجاہدتها
 و بخزان و الحرف و انظاره و اکثر بحسن السیره فی اقطار البین و هو الذی بنا حصن طبرستان فی
 ثلاث و ثلاثین و خمساً مائتا اجتمع قبا اهل صحران و طلبوا من السلطان حاتم بن احمد بن عمران الیامی
 القيام بامرهم فاجابهم و دخل صنفا فی سبعاً مائتا مرس من صحران و فی ٥٣٥ هـ و ثلاثین
 و خمساً مائتا دخل الامام احمد بن علی بن محمد و قد کان الاشراف فی مدینه صنعوا اعضوا عن و هو انه
 فلما سمعوا بحسن سیرته فی بخران رغبوا فی طاعته و استدعوا الی بلادهم ثم تحول الی الحجج
 و اقام بها الحد الشرعی علی جبل زبیب الخزومی سنه ٥٣٦ هـ و ثلاثین و خمساً مائتا اکثر علی
 من محمد بن الرعیف الحمیری الکبیر فی اسفل و ادى زبید بحل برف بالعبیره نعتک علی العباده
 و الزهد و التقشف علی منظاره و جعل الصوف فی الکاشفات و الاجنار بالعبیه تلبس علی و کتف
 مدح من الزمان و بلغ هذه الفناء علم ام فانک من منصور من فانک و کانت المسئولیه فی اکثر
 احوال مملکة و لدها المذکور فاستطعت عنده و عن آربه و من بلوغه جرایج ارضه فلم یرضه بیده
 حتی غموا و ادرکوا الجبل و قصده حل لقیاد و اعتدوه حتی بايعوه بانقصب فی اسفل و اوى
 زبید فظن امره فانتقل الی الجبل و استقر فی حصن الشرف بجهة و صاحب الاعلا و جمع الیه عالم

علی رسوله و مصطفاه و آله سفن النجاة و اصحابه القلادة
الهداة...».

(مؤلفات الزیدیه ۲/۴۰۲، فهرست نسخه‌های عربی لنینچی ۱۰۹/۱۰۹).
* نسخ، جمادی الاولی ۱۳۵۳ از روی نسخه اصل، از آخر
افتاده دارد، و اصل کتاب نیز ناقص بوده.
(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۳۶۲، مرکز احیاء میراث
اسلامی - قم ۴۵۱)
۲۹۸ صفحه.

اللطائف السنیة فی اخبار الممالک الیمنیة (تاریخ - عربی)
از: سید بدرالدین محمد بن اسماعیل کبسی خولانی (۱۳۰۸)
* نسخ، ۱۲ جمادی الاولی ۱۳۵۰ در صنعاء، عناوین
شنگرف، در صفحه عنوان معرفی کتاب به زبان ایتالیایی
نوشته شده است.
(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۳۶۴، مرکز احیاء میراث
اسلامی - قم ۶۵۰)
۱۲۱ صفحه.

المجموع فی المحيط بالتکلیف (کلام - عربی)
از: قاضی القضاة ابوالحسن عبدالجبار بن احمد همدانی
استرآبادی (۴۱۵)
مباحث علم کلام را از مطالب ابومحمد ابن متویه (ق ۵) گرفته
و با اضافاتی در این کتاب گردآوری کرده دارای ۳۵ جزء، و هر جزء در
چند باب.

۲۶۱

ان در لغو و القبال و غلبه ای مواظب الزام و فلما وصلهم العسکر السلطانی
ومن الضمان الیهم من العرب اننا اهل و صواب الی حد و رسم و بلادهم
و هم عدد و اثر و جمع متکثر فیه تغیر عنهم جمعهم السدی
جمعوا و لا سلاحهم الذی صنعوه بن صارت
تکلیف از سلسله عتیر فی ایدی عسکر السلطنه و
وقع بهم بکند السلطانی و شد عظیمه فخرها
جمع ما اهلیمون فلاذوالای طینه

الزمان و انقاد و الی حکم

الشریعه و الزمان و ما را

اولی العواید و

و افق اسنه

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و الکتاب

و لاجل و لاقوع الزمان العلی العظیم و صارت و سلم علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین

و افق العزایح من کثیر هذ الکتاب کللی الی ثانی عشره اول

شکره الف و ثانیاً له و حسن بن محمد

فی محرم سنه ۱۰۰۰

رشدت

ع

نسخه حاضر هشت جزء اول کتاب را داراست.
آغاز: «باب فی جمل التکلیف الذی یجب معرفته اولاً ما یریدہ بالتکلیف و قد ذکر ابوہاشم انه الامر بما علی المرء فیہ کلفة».
(فهرست نسخه‌های عربی لینیچی / ۲۷-۲۸).

* نسخ، بکره سه‌شنبه نیمه اول ربیع الثانی ۶۹۱، با حواشی
مختصر، عناوین ابواب و فصول مشکي درشت.
(کتابخانه آکادمی لینیچی - رم ۳۲۰، مرکز احیاء میراث
اسلامی - قم ۶۷۰)
۳۳۹ صفحه.

المفصل فی صنعة الاعراب*^(۱) (نحو - عربی)
از: جار الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸)
قواعد نحو و اعراب را در چهار قسم (اسماء، افعال، حروف،
قواعد مشترك) ضمن فصلهایی بیان کرده است. شروع کتاب روز
یکشنبه اول ماه رمضان ۵۱۳ و پایان آن اول محرم ۵۱۴ بوده است.
آغاز: «الله احمد علی ان جعلنی من علماء العربیة و جبلنی علی
الغضب للعرب و العصبیة و ابی لی ان أنفرد عن صمیم انصارهم».
(التراث العربی ۱۸۵/۵، فهرست نسخه‌های عربی لینیچی / ۲۸-۲۹).

(*) مصر، سال ۱۲۹۱، مطبعة الكوكب اسکندریة، ۲۳۱ صفحه؛ مصر،
۱۳۲۳، ۴۰۸ صفحه؛ دهلی ۱۸۹۱م، ۱۰۶ صفحه؛ اسکندریة، ۱۱۹۱؛
بیروت، دار الجیل.
(۱) برخی از نسخه‌ها از جمله نسخه حاضر: المفصل فی علم الاعراب، در
نسخه چاپ بیروت: المفصل فی علم العربیة.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللطيف الخبير ان جعل من كل الفرسه وصل على الغيب والفكر والعصيه فلو
 ان ابراهيم من انصاره وانوار وانصرك لبقا السجود والعات وعسى
 من عدهم والذكيه ليعلم الا الوسا والسنة اللاعنه والارض والارض
 والمنسوخه الطاعنه والارض الصاير والمضربه اوجه انصاها
 المنسوخه في عدها ان حاجها وانحازها الساتر في نطقه
 بحاجها المعون الاسود والجزر بالعات الحرك الموزون لاوله الطسه الاعوان
 بالرضوان واعونه على اهل السقاوم والقداون والعلو البرهمن من العدمه
 من صفا اركانهم ويريدون وسع ما نوع اللذ من صياها فحينم فصلها
 كونه من عطفه وكس عزمهم في رن السجود منه من اذنه
 في سؤ الظن المهور والذكيه في رن السجود هو ولا انصاها
 ونعاشهم ولا الكاهن في رن علم الامم العلم الاسلاميه
 فيها ولاها وعلمي ربها واحترها الاوافناها الى العريمه
 في رن وكشوف لا تفتع وتوزن الختام في رن احوال الفقه ومسائلها
 في رن اعلم الاعراب والتفاسير نحوته الروايات عن سجديه
 والاحسن والحساب والقران واعبرهم من الحويث
 الصيرير الضوفين والاسم على ان ماجز النصوص باقاويلهم
 والشك في اعداب فشرذم وبادله وهذه الاسباب في رن العلم
 والحوار في رن ونديتهم ومناظرتهم وبه نظره
 الدليل في رن وبدنظرة الضكوك والحالات حكاهم في رن
 في رن والاصريه في رن غير منكب في رن احوالها
 في رن كمالها حاشا في رن احوالها في رن احوالها
 في رن احوالها في رن احوالها في رن احوالها في رن
 احوالها في رن احوالها في رن احوالها في رن احوالها

* نسخ، علی بن قاسم بن محمد بن موسی سعدی زیدی،
جمعه ۲ جمادی الآخرة ۷۸۶، تصحیح شده و حاشیه دارد.
(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۲۱ Roosi ۳۲۱، مرکز
احیاء میراث اسلامی - قم ۳۳۵)
۱۷۵ صفحه.

النصائح الدينية والوصايا الایمانية (متفرقه - عربی)

از: عبدالله بن علوی حدادی (۱۱۳۲)

نصایح و سفارشات اخلاقی را با بیان آیات و روایات متفرقه در
این مجموعه بیان کرده و سپس به ذکر بعضی از دعاها و حرزها
پرداخته است.

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم ولا حول ولا قوة الا بالله العلی
العظیم سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا».

(بنیانگر کایتانی / ۲۸).

* نسخ، صفحات اخیر را سلیمان بن علی بن قفنیث (؟)

نوشته، یکشنبه ۱۳ رمضان ۱۲۸۳.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۲۷، مرکز احیاء میراث

اسلامی - قم ۶۶۴)

۲۲۸ صفحه.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ سُبْحَانَكَ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعْلَمُتُنَا أَنْتَ الْعَلِيمُ الْعَلِيمُ الْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي جَعَلَ الدَّعْوَةَ إِلَى الْهُدَى وَالذَّلِيلَةَ
عَلَى الْخَيْرِ وَالنَّصِيحَةَ لِلْمُسْلِمِينَ مِنْ أَفْضَلِ الْقُرْبَاتِ
وَأَرْفَعِ الدَّرَجَاتِ وَأَهْمِ الْمَهْمَاتِ فِي الدِّينِ
وَذَلِكَ سَبِيلَ أَنْبِيَآءِ اللَّهِ وَالْمُرْسَلِينَ وَأَوْلِيَآئِهِ
الْبَاطِحِينَ وَالْعُلَمَاءِ الْعَامِلِينَ الرَّاسِخِينَ فِي الْعِلْمِ
وَالْيَقِينِ وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الرَّسُولِ
الْأَمِينِ وَالْجَبِّ الْمَكِينِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَأَمَامِ الْمُتَّقِينَ
وَسَيِّدِ السَّابِقِينَ وَاللَّاحِقِينَ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ
الْمُخْلِصِينَ الصَّادِقِينَ وَعَلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ
بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ - فَقَدْ قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْأَعْمَانَ بِالْأَنْبِيَاءِ
وَأَنَا كُلُّ

الوافی بالوفیات* (شرح حال - عربی)

از: صلاح‌الدین خلیل بن ابی‌بک صفدی (۷۶۴)

از کتابهای مهم فن تراجم در شرح حال اعیان صحابه، تابعین، پادشاهان، قاضیان، قراء، محدثین، فقهاء، ادباء، شعراء و صاحبان فنون مختلف مؤلف آثار آنها را نیز نام برده و تعداد شرح حال این افراد را حدود چهارده هزار نفر دانسته‌اند.

مجلد حاضر دارای ۸۸۲ ترجمه می‌باشد.

(کشف الظنون ۱۹۹۶/۲ - ۱۹۹۷، معجم المطبوعات ۱۲۱۰/۲ -

۱۲۱۳، فهرست بنیانگر کایتانی / ۲۳).

* نسخ قدیم، عناوین مشکى درشت یا شنگرف در متن

و در حاشیه نوشته شده، در آغاز نسخه توضیحاتی درباره

کتاب و مؤلف به نقل از کشف الظنون مندرج است، بر فراز

صفحه اول مهر دائری «عبدہ علی بن محمود حمدی؟»

احتمالاً بتاریخ ۱۲۰۳ مشهود می‌باشد.

(کتابخانه آکادمی لینیچی - رم ۵ «Caet.21»، مرکز احیاء

میراث اسلامی - قم ۳۶۵)

۵۶۷ صفحه.

(*) دار النشر فرائز شتایز در فیسبادن، سال ۱۳۸۱، به همت هلموت ریتز؛

تهران، انتشارات جهان (۴ جزء از افست همان چاپ)؛ همچنین بیروت

چاپ مکرر.

۵۷

۸۸

۱۵۱
المنازکی

و ترجمه نون قول
 مکه با حصر تامات حنیف من قلوبک و المعطوطا کما للمنازکی حال
 مکه تصرف العین لم اعطی ترجمه کتبت هدیة القیون من مال
 تومی سنه ثمان و ستعین و اربع مائت و ذفره عتار و قلیش
 محمد بن علی بن عمر بن محمد ابو عبد الله التیمی المنازکی بالمنازکی
 المفتوحه قبله الفقیه المالکی المحدث احد الائمة الاجل صنفه
 شرح مسلم و هو المجلد بقول کتاب مسیلم و له کتاب الاضاح
 المحمول فی الاصول و له فی الادب کتبه متعدده و کان فاضلاً مستقلاً
 احسن من انفسهم عن الشیخ بنی الدبر من ذوق العدل رحمه الله
 تعالی انه کان مقول ما زات اجد من هذا یعنی المنازکی لای یجی
 ما ادع الا حجاب و علی العلم بنی القاضی عیاض کتاب الاکمال رفویک
 عنه القاضی عیاض و ابو جعفر بن محی القطنی و شرح المنازکی
 التلعین احمد الوهاب فی عمده مجلدان و ما زرقه کتبه رأها و یجی
 بلده بحیره صفا لیه تومی سنه ست و مئ و مئ و مئ
 محمد بن علی بن ابراهیم بن ابراهیم العنابی ابو منصور بن اری البقی
 النخوی من اهل العنابین بالجانب الغربی من بغداد و سکن فی الحلب
 الشرقی قاله ابن الحارث کان اماماً فی النحو مستهدراً الا فی الناحیه
 یت خطاً ملحقاً صحیحاً و فی النحو علی امر التخریب و البعد علی ای منصور
 ابن الجوالیقی و سمع الحديث من جده کلامه ای العباس بن احمد بن الحسن
 ابن قلیش و ای القاسم هبته الله محمد بن الحصین و ای الحسن بن علی بن
 عبد الواحد الذنبوری و ای بکر بن عبد الباقی الخنصاری و غیرهم

۱۵۲
ابن ابراهیم العنابی

مجموعه‌ها

مجموعه:

۱ - شرح سیره اصحاب البشر^(۱) « ۵ - ۴۶ » (تاریخ - عربی)

از: امام مهدی احمد بن یحیی بن مرتضی حسنی (۸۴۰)

زندگانی و سیرت خلفای اربعه در نظر عامه را بررسی کرده و بیشتر به زندگانی امیر المؤمنین علی علیه السلام پرداخته است. گویا این کتاب بخشی از کتاب « یواقیت السیر فی شرح سیره سید البشر واصحابه العشرة الغرر و الائمة المنتجبین الزهر » باشد که در آن سیره امامان زیدیه را از امیر المؤمنین علی علیه السلام تا عصر خویش نگاشته است^(۲).

آغاز نسخه: « اما امیر المؤمنین فهو علی بن ابی طالب عللم ونسبه معروف و امه فاطمة بنت اسد بن هاشم ».

۲ - الترجمان المفتح لثمرات^(۳) کمانم البستان « ۴۸ - ۲۴۸ » (فقه - عربی)

از: قاضی عزالدین محمد بن احمد حمدی، ابن مظفر (۹۲۵)

شرحی است بر کتاب وی « البستان فی شرح البیان » که در آن

---

(۱) عنوان کتاب بر فراز صفحه اول چنین آمده: « هذه النبیة فیها سیره أمير المؤمنین کرم الله وجهه فی الجنة و ابی بکر و عمر و عثمان مستوفاة من کتاب شرح سیره اصحاب سید البشر ».

(۲) به مؤلفات الزیدیه ۱۷۲/۳ رجوع شود.

(۳) « لثمرات » در نسخه ما نیامده و آنرا از مؤلفات الزیدیه اخذ کردیم.

کتاب جدش یحیی بن احمد را شرح کرده و ادلهٔ مذاهب و وجه مسائل را ذکر نموده بود. در کتاب حاضر به شرح و بسط ادله پرداخته و در آغاز مطالبی نسبتاً مفصل دربارهٔ اسانید و برخی از تواریخ و احوال رجال آورده است.

وی در ضمن کتاب، طی بابی مستقل^(۱) به شرح قصیدهٔ «البسامة» صارم‌الدین ابراهیم بن محمد وزیر صنعانی (۹۱۴) که تاریخ منظوم امامان و حاکمان زیدی است پرداخته است. نسخهٔ اول جزء اول کتاب می‌باشد و نیمهٔ اول آن بتاريخ ماه رجب ۹۲۴ تألیف شده است.

آغاز: «الحمد لله الذي منحنا معاصرة العلماء الكبراء الاخيار واقبسنا من علمهم الواسع الزخار واعاننا على الاغتراف من بحرهم التيار».

(مؤلفات الزيدية ۱/۲۸۲، ۲۰۷)

۳- **كمامة الزهر وفريدة الدمع**^(۲) «۲۴۹ - ۴۱۲» (تاریخ - عربی)
از: عبدالملك بن عبدالله بن بدرون خضرمی شلبی معروف به ابن بدرون (پس از ۶۰۸)

شرحی است جامع بر قصیدهٔ راثیهٔ «البسامة بأطواق الحمامة»

---

(۱) صفحهٔ ۱۳۲ به بعد.

(۲) عنوان کتاب در نسخهٔ ما «اطواق الحمامة فی شرح القصيدة البسامة» مندرج است. آنچه برگزیدیم مطابق نام مشهور آن می‌باشد. کتاب به نام «شرح قصیدهٔ ابن عبدون» هم نامیده شده است.

(*) لیدن، ۱۸۴۶م، تصحیح دوزی هلندی؛ قاهره، سال ۱۳۴۰.

(٦٠) ..... فهرست نسخه‌های آکادمی لنینچی

ابومحمد عبدالمجید ابن عبدون (٥٢٩) که در آن به رثاء و تاریخ ملوک بنی‌الافطس پرداخته است.

أغاز: « الحمد لله الملك القديم المعبود الصمد العزيز المقصود^(١) .. اما بعد فانه جمعنی يوماً من الايام مع جماعة فرسان النثار والنظام ».

(الاعلام ١٦١/٤، معجم المطبوعات ٤٥/١، فهرست نسخه‌های عربی

لنینچی ص ٢٥-٢٧).

نسخ، احمد بن ناصر حیمی (؟)، کتاب اول یکشنبه ٢٤ رجب ١٠٦٠، توسط کاتب تصحیح شده (ص ٤٦) بتاریخ پنجشنبه ١٩ رمضان همان سال، نیمه اول کتاب دوم (ص ١٣٢) روز ١٨ رمضان ١٠٦٠ و پایان آن (ص ٢٤٨) در ذی‌قعدة همان سال کتابت شده، کتاب اخیر روز (٩١٧) صفر ١٠٦١ پایان رسیده است، عناوین ورؤوس مطالب مشکی درشت، برخی از عناوین و رموز شگرف، در آغاز نسخه امضای فروش آن در سال ١٢٣٦ و دو تملک بتاریخ ١٢٥١ و ١٣١٧ و چند تاریخ ولادت مشهود است. (کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ٣١٩، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ١٦٢٨) ٤١٢ صفحه.

---

(١) آغاز نسخه در معجم المطبوعات چنین ذکر شده: «أما بعد حمداً لله الذي افاض على الستة مائة البيان».

٥ ضاربه علیه السلام
والله أكبر وعمر وعثمان عسوفاهم كتاب

بقره المدان بعد بسره امر المؤمنين كما لله موجهه في خبره
بقره المدان بعد بسره امر المؤمنين كما لله موجهه في خبره

له استغفار ايمان في قوله عز وجل من جاهدنا فقتلناه او قتلناه
فان الله يستغفر له سبعين الف مرة

وذلك انه لما حاربها الحجاج بن النعمان في الكوفة بامر من ابيه وطلبه ونهزه
فكافه واودعه في السجن في بعض جملته صلواته وكان من سائر نعمه ان اوطا له

عبد ربه في كل يوم واحد اوطا له في كل يوم في الجنة في الجنة والجنة
وما حاربته في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
انه صلواته في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم
في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم في كل يوم

ومناقبه

مجموعه:

۱ - مناقب و حکایات « ۱ - ۳۹ » (متفرقه - عربی)

از: ؟

مناقب و حکایاتی است متفرقه بنقل از عده‌ای عرفا که معاصر یا نزدیک عصر مؤلف بوده‌اند، با بیان شرح حال مختصری از آنها در طی چند فصل و حکایت. نام بعضی از آنها عبارت است از:

رضی‌الدین ابوبکر بن ابراهیم بن محمد بن عمر، ضیاء‌الدین ابراهیم بن محمد بن عمر بن حُسَیر^(۱)، حسن بن محمد بن عمر بن حسیر، عمادالدین عیسی بن محمد بن عمر بن حسیر، جمال‌الدین محمد بن حسن بن محمد بن عمر بن حسیر، رضی‌الدین ابوبکر بن ابراهیم ذهل، علی بن احمد بن احمد بن عمر بن حسیر.

آغاز نسخه افتاده: « .. آبائی من لدن الفقیه عمر الی آدم ابی البشر رضی الله عنه و نفعنا به فی الدارین آمین، الحکایة الثالثة ».

۲ - القصيدة الفريدة « ۴۰ - ۴۴ » (شعر - عربی)

از: بدرالدین زید بن عبدالوهاب مسوحی

قصیده‌ای است در ۸۵ بیت در مدح اهل بیت پیامبر ﷺ.

آغاز:

« دع یا محب الآل کلّ تأمل فی مدح غیرهم وکلّ توسل »

---

(۱) این نام گاهی در نسخه «حُسَیر» و گاه «خیر» یا «حسیر»، «حشیه» و جز آن آمده است.

۳ - **خریفة العجائب و فريدة الغرائب*** « ۵۲ - ۴۴۴ » (جغرافیا - عربی)

از: زین‌الدین عمر بن مظفر معروف به ابن‌الوردی (۷۴۹)
مؤلف برای کره زمین دائره‌ای فرض کرده و آن را از جوانب مختلف در چند فصل بررسی می‌نماید، در نیمه اول کتاب درباره اقالیم و خواص و طبایع آن و نیمه دیگر درباره معادن و نباتات و حیوانات بحث شده، با خاتمه‌ای درباره ملاحم و علامتهای روز قیامت.

مختصر عناوین چنین است:

فصل: فی ذکر البلدان و الاقطار.

فصل: فی الخلیجان و البحار.

فصل: فی العجائب و الاعتبار.

فصل: فی الجواهر و الآثار.

فصل: فی مشاهیر الانهار.

فصل: فی العیون و الآبار.

فصل: فی الجبال الشواهیق الکبار.

فصل: فی النبات و الاحجار.

فصل: فی المعادن و الجواهر و خواصها.

فصل: فی البقول و النباتات و خواصها.

(*) لوند (اسوح)، سال ۱۲۸۴، نشر هایلند؛ تورنبرگ (اوبسالا)، ۱۸۳۵ -

۱۸۳۹ م؛ مصر، ۱۲۹۸، المطبعة الوهیبیة، ۱۳۰۰ و ۱۳۱۴، المطبعة

الشرقیة؛ قاهره، ۱۳۲۴، مطبعة المیمیة، ۱۹۳۹ م، مصطفى البابی حلبی؛

و چاپهای دیگر.

فصل: فی حشائش مختلفة و خواصها .

فصل: فی البرة و خواصها .

فصل: فی الحيوانات و الطيور و خواصها .

خاتمة الكتاب: فی ذكر الملاحم و علامات الساعة .

آغاز: « الحمد لله غافر الذنب قابل التوب شديد العقاب عالم

الغيب راحم الشيب منزل الكتاب » .

(كشف الظنون ٧٠١/١، التراث العربي ٤٤٤/٢ - ٤٤٥).

در پایان نسخه قصیده‌ای نسبتاً مفصل در ١١٩ بیت که در آن

اکثر علامتها و اشراف الساعة - مذکور در فصل پایانی - بیان شده، با

نام «قلادة الدر المنثور فی ذکر البعث و النشور» .

٤ - **العین و العیان عن وقعات آخر الزمان** (٤٤٤ - ٥٢٤) (حدیث - عربی)

از: محمود بن محمد بن حسین غزنوی سهروردی

گزیده‌ای است از کتاب «الكشف و البیان عن حوادث آخر

الزمان» در علامات و وقایع آخر الزمان، با حذف اسانید آن کتاب. در

آغاز احادیثی در پند و اندرز آورده. عناوین کتاب از این قرار است:

الباب الاول: فی ذم الدنيا و فساد الازمنة و تغير الاحوال .

الباب الثاني: فی الامر بالمعروف .

الباب الثالث: فی بیان فساد الامراء و الولاة .

الباب الرابع: فی الائمة العادلین .

الباب الخامس: فی موعظة اهل العلم للخلفاء و الولاة .

الباب السادس: فی ذكر فساد علماء آخر الزمان .

الباب السابع: في ذكر دلائل اقتراب الساعة من الفتن.

الباب الثامن: في ذكر خروج المهدي.

الباب التاسع: في ذكر خروج الدجال.

آغاز: « الحمد لله العلي الكبير اللطيف الخبير عالم الغيب

والشهادة السميع البصير .. وبعد فان الله سبحانه اتقن ما صنع ».

٥ - الكشف عن مجاوزة هذه الأمة الألف « ٥٢٧ - ٥٣٨ » (حدیث - عربی)

از: جلال‌الدین عبدالرحمن بن ابی‌بکر سیوطی (٩١١)

رساله‌ای است در ردّ حدیثی منسوب به پیامبر ﷺ « لا یمکت

فی قبره الف سنة » و اینکه سده دهم هنگام خروج مهدی و دجال

و نزول عیسی علیه السلام و وقوع سائر اشراط می‌باشد. سیوطی این رساله را

در ربیع‌الاول ٨٩٨ نگاشته است.

آغاز: « الحمد لله .. وبعد فقد كثر السؤال من الحديث المشتهر

على ألسنة الناس ان النبي ﷺ لا یمکت فی قبره الف سنة ».

(كشف الظنون ١٤٩١/٢، التراث العربی ٣٣٥/٤ - ٣٣٦) .

٦ - خبر مدينة النحاس وقصر الرصاص « ٥٣٩ - ٥٧٧ » (تاریخ - عربی)

از: ؟

عبدالملك بن مروان مطالبی درباره شهر نحاس و قصر رصاص

و قماقم سلیمانی در زمان حضرت سلیمان علیه السلام شنیده است. بعضی به

وی خبر دادند که آن مکان هنوز موجود است. عبدالملك امیر خود بر

بلاد غرب و اندلس را به نام موسی بن نصیر، بدان دیار می‌فرستد.

وی وقایع عجیب و غریبی مشاهده نموده که در این رساله به توضیح

آن پرداخته است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين .. وبعد فهذا خبر مدينة النحاس وقصر الرصاص وفي ذلك عبرة لمن اعتبر و تبصرة لمن انزجر».

٧ - القصيدة الفريدة « ٥٧٨ - ٥٨٢ » (شعر - عربی)

از: بدرالدین زید بن عبدالوهاب مسوحی

به شماره (٢) همین مجموعه رجوع شود.

دیگر مطالب این مجموعه عبارتند از: جدول حساب غالب و مغلوب « ص ٤٤ »، قصیده‌ای در حکم شطرنج دارای ١٦ بیت « ٤٥ »، دو فائده متفرقه « ٥٢٥ - ٥٢٦ »، مسأله‌ای بنقل از سید شریف برار محدث مشهور « ٥٢٦ - ٥٢٧ »، شرح حال سیوطی « ٥٢٧ - ٥٢٨ ».

* نسخ، راشد بن محمد بن عبدالله ظفری الزیدی مذهباً والعدلی اعتقاداً (از کتاب سوم تا پایان مجموعه بخط وی می‌باشد)، عناوین مشکی درشت، صفحات مجدول به مشکی، مجموعه تصحیح شده و بعضی از عناوین در حاشیه صفحات مندرج است، در صفحات ٤١ - ٥١ دعائی به خط بد نقل شده، شرح حال سیوطی در ص ٥٢٧ - ٥٢٨ بتقل از خط کسی که شرح حال سیوطی را بر وی خوانده نقل شده، از تملکات فخرالدین عبدالله بن ابراهیم.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ٣٣٣، مرکز احیاء میراث

اسلامی - قم ٦١٩)

٥٨٤ صفحه.

بسم الله الرحمن الرحيم
 فلهما لا يعلم من في السموات والارض العرش الا الله المحمده عاتر
 الذنوب وقال لا توب منه بد العفان عالم الغيب لا يخرج النيب
 من ربه الكتاب ايضا نزل العقب كانت الزيت منه للذ الشفاف
 معين الملهوف وافع الصروف زبالا انما جالوا الحاقنا بسط
 الزرق مشيد الاشياء الكرام الملك مسخر الفلك مشير النجوم الفخ
 السع الطابق محمد علي للاق تحميم القباب شاطح الغفل
 علم من الماء مسكه حكيمه عن الاضطراب منها خلقناكم ومنها
 نعدكم ومنها نحكمكم فانه اخبري يوم الحشر والماء الحشر
 وهو المحمود بكل لسان ناطق واستكره وهو المشهور في
 المغاربه والمشارف راسه يدور الله الله الله وحده لا
 شريك له شهاده وطه الايمان اركانها وشهد الاتقان
 بنائها واكد البرهان ايمانها واشهد ان محمد عبده
 ورسوله المشهور على ثمانية سنانه وبني المفضل يخاف على
 ربه لا يخون ربه ورسوله الصابح بدليله وبرهانه القابل
 لي ستارق الارض ومعارها كسفا والجلال اعلم برهانه
 صل الله عليه وعلى اله واصحابه واصفاره واعوانه صلواته
 تبلغ من امن به غاية امنه واعانة وتكمن روعته والبرهان

بعضها

مجموعه:

١ - اجوبة مسائل الامام احمد «٧ - ٥١» (پاسخ - عربی)

از: ؟

جواب بیست سؤال فقهی زیدی است که «امام احمد بن منصور بالله محمد بن الهادی إلى الحق» از مؤلف پرسیده و او با تجلیل از سائل بدانها پاسخ گفته است.

آغاز: «الله احمد بالحمد الخالص على الاستمرار والدوام و اشكره على تسكين الميدان».

٢ - عدالة الصحابة «٥٣ - ٧٥» (اعتقادات - عربی)

از: ؟

نظریه عدالت صحابه را مطرح کرده و با آیات، روایات و شواهد تاریخی به رد آن می‌پردازد. این کتاب به عنایت جمال‌الدین علی بن صلاح ضلعی نوشته شده و تحریر آن ٢١ رجب ١٠٧١ پایان یافته است.

آغاز: «قال العلامة النحرير عبد الحميد بن ابي الحديد رحمه الله تعالى في شرحه على نهج البلاغة وقد ساق كلاماً».

٣ - جواب الاشكالات عن رواية نبوية «٩٣ - ٩٦» (پاسخ - عربی)

از: امام متوکل علی الله شرف‌الدین یحیی بن شمس‌الدین احمد اشکالاتی درباره مضمون روایتی از پیامبر ﷺ که بر جنازه شخص مدیونی نماز نخواندند... مطرح شده که در این مختصر به دفع آن پرداخته است.

آغاز: « سئل مولانا الامام الأعظم .. ما لفظه: الجنازة التي امتنع صلى الله عليه وسلم ، من الصلاة عليها لأجل ما ظهر له ».

۴ - تاریخ صنعاء، (تاریخ الرازی) « ۹۸ - ۱۶۹ » (تاریخ - عربی)

از: احمد بن عبدالله رازی صنعانی (ق ۱۰)

تاریخ مختصر صنعاء یمن در فصلهای متعدد در این کتاب ذکر شده، و مؤلف قبل از پرداختن به آن، تاریخ مختصر حضرت آدم عليه السلام تا پیامبر اکرم صلى الله عليه وسلم، و سپس تاریخ مختصر پیامبر را بیان کرده است. آغاز: « الحمد لله رب العالمين .. قال وهب بن منبه: كان بين آدم ونوح عشرة آباء ».

۵ - المنتخب من رأس مال النديم « ۱۷۰ - ۲۸۳ » (تاریخ - عربی)

از: ابو عبدالله محمد بن حبيب بغدادی

منتخبی است از تاریخ « رأس مال النديم » ابو العباس احمد بن علی بن بابیه (۵۱۰) در تواریخ و نسب پیامبر اکرم صلى الله عليه وسلم و اولاد و اصحاب آن حضرت و تاریخ خلفاء و امثال لطیفه و اتفاقات عجیبه. آغاز: « الحمد لله وحده و صلى الله على محمد خیر خلقه .. و هو كتاب يحتوى على شيء من التواريخ ».

(ایضاح المکتون ۱/ ۵۴۶) .

۶ - شرح قصيدة المقصور والممدود « ۲۸۵ - ۲۹۲ » (لغت - عربی)

از: ؟

قصیده‌ای است معروف در ۵۳ بیت از ابوبکر محمد بن حسن بن درید ازدی (۳۲۱) در اسمائی که هم با الف مقصوره در کلام عرب وارد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعلنا محمد الخالص على الاستمرار والديمام واسكره
 عن يد كفن الميدان من الاعداء والكضايض مبد الفاسي والابام
 من على الجص على الكراض واستبان السومن الامام وجعل
 الخرزقه لهما والاحارص من صميم نفضله والانعام واعتص
 الكافر حبه حرضا ورفيرا واصح هاديا ولكن له حصا قاض به
 نرسا مما س في برد اهنه الشيب نعا حرضا وكص على عنيه
 كوشاء وان قدومه وكان موطبا دخضا وصاد رباطسا واسهد
 ان لا اله الا الله شهادة من جمل طاعته سرا وجهرا واهرع له
 في العبودية رجز في امثال اوامر لحد اصرا واسهد ان محمدا
 عبده الذي كفره الدين فاوحد وارا منه وضرا مطو شينه اللان
 بالوحيد وكان يرضى واولاهم وخر وان امير المؤمنين على علم
 شتمه ورضيه فعض عود الكفر الليام وكعم فاه غدوه بايضاح
 حجه وليه واعلا الدين من قر امضه بال غضب الحتام فاضح مخزبه
 عليه وسية ورض عليهم توازن الحتام لما قال لهم قسوه وكيم
 فابادهم بالجيش العام وان الهما الا بران امان اهل الارض
 وعقرهما الاخبار اربا لبرام مدم والنقض جعلهم سبحانه اهل
 الايراد والا صبارا واولي الشرا على الاعداء والخص صلي الله عليهم وعلى
 الهما على مورا الاضار صلوة تسبطا الغل والنرض اما بعد

تذ

شده و هم با الف ممدوده. ذیل هر بیت شرح معانی این اسما و توضیحات دیگر افزوده شده است.

آغاز:

« لا تركنن إلى الهوى واذكر معارقة الهوا
الهوى على اربعة اضرب احدها الهوا بين السماء والأرض
ممدود».

۷ - **الناسخ والمنسوخ** (من عين المعاني) «۲۹۴ - ۳۰۴» (علوم قرآن - عربی)
از: ابو الفضل محمد بن ابی یزید طیفور سجاوندی غزنوی
(۵۶۰)

بحث ناسخ و منسوخ و آیات مربوطه از تفسیر «عين المعاني في
تفسير السبع المثاني» سجاوندی در این رساله نقل شده است.
آغاز: «هذا منقول من عين المعاني.. ومنها معرفة النسخ و هو
بيان منتهى الحكم لتبدل المصلحة على اختلاف الأزمنة».
(فهرست نسخه‌های عربی آکادمی لنینچی / ۷۴-۷۷).

* نسخ، خطوط مختلف، رساله سوم بخط حسن بن حسین
قیس ال (؟) و یا نسخه اصل. مقابله شده است، کتاب چهارم
نسخ کم نقطه، سه‌شنبه ۱۰ ذی الحجة ۱۰۷۰، و کتاب پنجم
به تاریخ چهارشنبه ۲۳ ذی الحجة ۱۰۶۹، صفحه ۷۷ تا ۸۲
قصیده‌ای دالیه در ۹۸ بیت از محمد بن ابراهیم ابن الوزیر
نقل شده و قصیده‌ای در جواب آن شامل ۱۰۳ بیت از صفحه
۸۳ تا ۹۰ از سید هادی (محمد) بن ابراهیم بن علی بن
مرتضی ابن الوزیر منقول می‌باشد.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۴۱ Roosi ۳۴۲، مرکز

احیاء میراث اسلامی - قم (۳۲۱)

صفحه ۳۰۴.

مجموعه:

۱ - الأرزوزة الباسمينية « ۵ - ۱۱ »* (ریاضیات - عربی)

از: ابو محمد عبدالله بن محمد بن حجاج ادرینی ابن الیاسمینی

(۶۰۰)

ارجوزه‌ای است مختصر در ۴۳ بیت در علم جبر و تقسیم آن به

مال، اعداد و جذور، و بیان آن.

آغاز:

«على ثلاثة يدور الجبر المال والأعداد ثم الجذر»

(فهرست کتابهای خطی عربی لنینچی / ۹۰، معجم المطبوعات

۱۹۴۰/۲).

۲ - إرشاد الانام إلى شرح فيض الملك العلام** « ۲۹ - ۱۷۱ » (فقه - عربی)

از: شیخ یوسف بن محمد بطاح مکی (۱۲۴۶)

تعلیقاتی است بر کتاب «فیض الملك العلام لما اشتمل علیه

النسك من الأحكام» ابو عبدالله محمد بن صالح زبیری (۱۲۴۰) که

درباره مستحبات مناسک حج نگاشته بود. مؤلف مقدمه‌ای در آداب

و فضائل مناسک و آداب سفر، و خاتمه‌ای در فوائد مکانهایی که در آن

دعا مستجاب است، بر متن قبل افزوده و پس از مقدمه، شرح حال

(**) همراه کتاب بغیة المبتدی و غنیة المنتهی چاپ شده است.

(**) مصر، سال ۱۲۹۹؛ مصر، ۱۳۰۹، مطبعة الیمینیة، ۴۷ صفحه.

مؤلف را به نقل شاگردش محمد بن خضر بصری آورده است. این کتاب سه‌شنبه آخر جمادی الآخر ۱۲۴۴ در مکه پایان یافته است. آغاز: «الحمد لله وكفا.. وبعد فهذا تعليق لطيف على مختصر شيخنا العلامة محمد بن صالح الرئيس المنيف».

(فهرست نسخه‌های عربی لینیجی / ۹۱، ایضاح المکنون ۵۹/۱)

* نسخ، عبد الرحمن بن ابراهیم شرعان، شب جمعه ۱۲ جمادی الاول ۱۲۸۶، رساله اول با حواشی بسیار، وبقیه کتاب با حواشی اندک، در اول مجموعه و ما بین دو کتاب مطالبی متفرقه از جمله مسائلی در ارث (ص ۱۷ - ۲۳) آمده است. در پایان موشحه‌ای با مطلع «فارج الهموم، فرج همومی یا رب» در ۲۸ بیت نقل شده از پدر کاتب، ابراهیم بن محمد بن عبد الرحمن بن ابراهیم بن عثمان شرعان، و سپس قصیده‌ای در ۲۱ بیت در مدح پیغمبر ﷺ از محمد بکری صدیق نقل شده است.

(کتابخانه آکادمی لینیجی - رم ۴۹ Roosi ۳۵۰، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۳۲۴) ۱۷۵ صفحه.

مجموعه:

۱ - **انفرادات الناشری فی مذهب قالون والدوری «۳ - ۴۵»** (قرائت - عربی)

از: عثمان بن عمر بن ابی بکر ناشری شافعی (۸۴۸)

قرائت‌هایی که عیسی بن میناء قالون (۲۲۰) بنقل از نافع بن عبد الرحمن لیثی (۱۶۹) روایت کرده و همچنین قرائات حفص بن عبد العزیز دوری (۲۴۶) بنقل از ابو عمرو زبان بن عمار مازنی (۱۵۴)

الغيبة وقد اودعت في شرح المسمى بتوضيح السالك هو ايد حقه متعلقه
 بالمسئله وقد كرت بفضل مكة والمدینه وحكم العجاوزه بهما في ايراد
 الاطلاع على ذلك فليبر جعة والله ولي التوفيق وهو حسبي ونعم
 الوكيل والمحمد بن محمد العالمين الذي بنعمته تتم الصالحات وصلى الله
 على خير البريات وآله واصحابه الجهادت وكان ذلك الفراغ من تعليقه
 ظهر في ربيع الثالث بعد ايام من شهر جماد الاخر من شهر ربيع
 واربعمين ومئتين والعاشرون من ذى القعدة سنة اربعين
 واربعمائة واربعمائة وخمسة والاربعون وفتح به المسلمين ايمان الله
 ذوالفضل العظيم اللهم اغفر لنا ولكم ولقائده ولقائده ولقائده
 ولجميع المسلمين والمسلمات والمؤمنين والمؤمنات الاجسامهم والاموات
 برحمتك يا ارحم الراحمين امين اللهم امين امين
 قسمه المنسك المبارك ليعجز الله الكبر المتقال والحمد لله على كل حال وصلى الله
 على سيدنا محمد وآله وصحبه جميعه بغير حجب والالتفات في من
 تحضر به نهال الحرس بعد صلوة العشاء لعله نافي عن شهر
 جماد اول سنة ١٢٨٤ هـ من الحجج النبوية على شرفها
 افضل الصلاة والسلام لفضل محصله
 لنفسه الراجي من ربه العفو والغفران
 محمد الكرخي ابن ابراهيم
 شرحه على الهدية
 وعن والده
 امين
 ابراهيم

فقيه

١٢٨٤

صَلَّى اللهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ كَثِيرًا

جمع‌آوری کرده است. مؤلف در آغاز، شرح حال این چهار تن را ذکر کرده و پس از ترتیب ابواب، ضمناً فصول و تنبیهاتی آورده است. عناوین ابواب چنین است:

باب الاستعاذة، باب البسمة، باب المدّ والقصر، باب الهمزین من كلمة، باب الهمزین من كلمتین، باب الاظهار والادغام، باب الفتح والامالة، باب التاءات، باب الوقف، باب فرش الحروف (بترتیب سوره‌های قرآن).

آغاز: « الحمد لله حمداً یوافی نعمه و یکافی مزیده .. و بعد فانی تصفحت قراءة اهل هذا الزمان فوجدتهم بحمد الله غیر خارجین عن اسلوب تحقیق القراءة غالباً ».

۲ - **قراءة عاصم** « ۴۸ - ۱۲۹ » (قرائت - عربی)

از: ؟

اصول قرائت عاصم بن ابی النجود (۱۲۸) را بترتیب سوره‌های قرآنی آورده بروایت حفص بن سلیمان (۱۸۰) و شعبة بن عیاش ازدی (۱۹۳)، با ذکر شرح حال مختصر هر یک در مقدمه کتاب. احتمالاً این کتاب همان «در الناظم لروایة حفص من روایة عاصم» عثمان بن عمر ناشری باشد که در معجم المؤلفین ۲۶۵/۴ بدان اشاره شده است.

نسخه حاضر تا سوره تین را داراست (صفحه آخر افتاده است). آغاز نسخه افتاده: « .. و بالاحمر لروایة شعبة بن عیاش المخصوصین بالضبط و الاتقان و قدمت امام ذلك نبذة ».

۳ - الدرر الحسان فی آداب القرآن « ۱۳۱ - ۲۳۹ » (علوم قرآن - عربی)

از : جمال‌الدین محمد بن صلاح بن مهدی بن مداعس (ق ۹)
مؤلف ابتدا چهل حدیث نبوی در فضیلت قرآن با ذکر سند آنها
نقل کرده و سپس در ابواب متعدد و مختصر به ذکر قواعد و مطالب
علم تجوید و قرائت پرداخته و برخی از الفاظ که در علوم قرآنی کاربرد
دارند توضیح داده و سپس مطالبی دربارهٔ ختم قرآن نگاشته است ،
و گاه از کتاب « النشر فی القراءات العشر » جزری (۸۳۳) نیز نقلهایی
دارد .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین حمداً طیباً مبارکاً .. وبعد فان
القرآن العظیم افضل کلام و اشرف خطاب و اول علم صنف فيه
کتاب » .

۴ - تبصرة المذاکر ونزمة الناظر « ۲۴۰ - ۲۶۰ » (تجوید - عربی)

از : عقیف‌الدین عبدالله بن علی بعدانی
مختصری است در احکام مد و وقف و همزه و جز آن مطابق
مذهب عیسی بن میناء قالون (۲۲۰) دارای سیزده فصل .
آغاز : « الحمد لله الذی انزل القرآن علی سید الانام و جعل قارئه
مع البررة الکرام و حامله حاملاً رایة الاسلام » .

۵ - الدقائق المحکمة فی شرح المقدمة* « ۲۶۲ - ۳۰۹ » (تجوید - عربی)

از : زین‌الدین زکریا بن محمد بن احمد انصاری سنیکی (۹۲۶)

(*) مصر ، المطبعة المیمنیة ، سال ۱۳۰۸ ، ص ۳۲ ، در حاشیهٔ آن کتاب المنح
الفکرية بشرح المقدمة الجزریة ملا علی قاری چاپ شده است .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الحمد لله حمدًا بوابي بعة ذ بكلف من بيده واشهد ان لا اله الا الله وحده
 لا شريك له شهدا دة ا دهرها يوم الحساب دانو دعها الله الذي لا اله الا هو
 عليه نكلت واليه متاب ه واشهد ان من اعبده وترسولنا المرسل الى خير
 امته صلي الله عليه وسلم وعلى اله وصحبه المصطفين الايتة و بعد فاتي
 نصيحت فاة اهل هذا الديرمان من جلد نهر بجهنا لله عيبن خارجين عن القلوب
 بحسن القواة خالبا غير الله وبتوحي في مواضع كخط روايه بزواتيه وبتوحي
 عند العن او كخطه والبرقي والسجيم والمند والاذنحام والاطهاد من هذا
 الشرح تسمية القوا القوي القوي وقد اشكرت الله نوار اعطيت هذه الوتر بقا
 في مدب فالون والمدوري وذكوت نكل واده نونما جز بية واحده قالنا
 احاطة لهم على تبارك ذلك في معرفته ايضا الله تعاروا وحرف ما استعملت
 جميع عدم الاطلاق الشبي مما اشرفت اليه وقد اذقت على انرا اله عطاوة صلت
 في من مقدم الانكا دقواق فاز في هذا الزمان وطال ما لم ينع بعض اصحابي ان
 اوز دهم قرآة بهذين الرزاشين اللذين رويان با نافع وابي عمر وبعثت ذلك
 اعانة لاجرة الاملام حب ما اخذت عن مشايخي الاعلام وقد اشرفت الرمتون
 الابواب والسورن الي تنبهات حسنة و اشارات سكتنة وقد كفلت لمن عرف
 هذه الافراة ان لا ين يد عليه المفوي شبي بالنسبة الى ما التزم منه فيها الرنا الله
 يتكلى على انها واجته لا يتساح المناظر ذرها الى فكس بل بغير دالمطالعة بينهما انشا
 انه تعالى جعل الله ذلك خالصا لوجهه الكريم ومقرن بالي مرضاته في ذات الشيم
 وواجب على كل ذي معرفة استناد من كتابي هذا فائدة ان يدعي في بانقون
 وينرجع على ناعين ان جميع فائدة اعظم من ذلك في ذكر بعض اجازات
 الامام نافع والامام ابو عمرو و اربها فالمرن والمدوري وانضام سندهما
 با لشي صلي الله عليه وسلم نافع ذهب الامام تحليل احد الاعلام نافع بن
 حبه الركن بن ابي نهم الليثي مولانا ابو روير وجيل كسرة ابو الحسن وكل غير ذلك
 كان اسود اللون خالكا واصله من احمه ان استهت اليه ربا سدا لاقوا بالمد

راجع

شرحی است مزجی بر کتاب «مقدمة فی التجوید» شمس‌الدین محمد جزری که چون مورد توجه دانشمندان علوم قرآنی و علم قرائت بوده و احتیاج به بیان مراد مصنف و مطالب دقیقه آن بوده به نگارش آن دست زده است.

آغاز: «الحمد لله الذی افتتح بالحمد کتابه و اجزل لمن جوّده و عمل به ثوابه.. و بعد فان المقدمة المنظومة فی تجوید القرآن».

(معجم المطبوعات ۱/ ۴۸۳- ۴۸۵، درباره تمامی مجموعه رجوع شود به:

فهرست نسخه‌های عربی لینیچی / ۵۷- ۶۰).

* نسخ، بخطوط مختلف، کتاب اول با عناوین شنگرف، انجام آن به خط دیگری تکمیل شده است، کتاب دوم معرب، عناوین شنگرف درشت، تصحیح شده و مطالب مختصری بین بعضی از سطرها اضافه شده، کتاب سوم نسخ، جهت یحیی بن عبدالله بن محمد بن عطیه نوشته شده بتاريخ ۲۷ ذی الحجه ۹۶۱، عناوین شنگرف، توضیحاتی بین سطور و در حواشی نوشته شده، کتاب چهارم بتاريخ جمعه محرم ۹۶۲، کتاب پنجم متن شنگرف شرح مشکى، تصحیح شده است، در آخر مجموعه مطالب متفرقه‌ای آمده است. مقدار کمی از متن یا حاشیه اکثر صفحات مجموعه از بین رفته است.

(کتابخانه آکادمی لینیچی - رم ۳۵ Rossi ۳۳۶، مرکز احیاء

میراث اسلامی - قم ۴۵۳)

۳۲۲ صفحه.

مجموعه:

۱ - البساط « ۲ - ۷۹ » (کلام - عربی)

از: ناصر للحق حسن بن علی حسینی اطروش (۳۰۴)
مختصری است در عدل و توحید و دیگر مطالب مربوط بدان،
مطابق مذهب اهل بیت علیهم‌السلام و با استفاده از آیات و روایات، با رد
و ایراداتی بر مجبره و بعضی از دیگر عقیده‌های فاسد.
آغاز: « الحمد لله و سلام علی عباده .. اول العبادۃ المعرفة بأن
الله تعالی خالق لطیف رحیم رازق و اصل معرفتک بخالقک توحیده ». .
(مؤلفات الزیدیة ۲۰۶/۱) .

۲ - نهاية التتويه فی ازهاق التمویه « ۸۰ - ۱۸۶ » (اعتقادات - عربی)

از: سید جمال‌الدین هادی بن ابراهیم بن وزیر (۸۲۳)
شرح قصیده‌ای است میمیه که شارح خود در هفتاد و دو بیت
سروده و در آن سؤالاتی درباره بعضی از صحابه پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و امامان -
بنا بر مذهب زیدی - می‌پرسد. آغاز قصیده چنین است:
اقاویل غی فی الزمان نواجم و اوهام جهل بالضلال هواجم
این شرح در ده مسأله بدین عناوین می‌باشد:
الاولی: المذهب الزیدی فی تقدیم الخلفاء علی علی علیه‌السلام .
الثانیة: حکم القاتلین بذلك .
الثالثة: فیمن انکر حجیة اجماع العترة .
الرابعة: رأی العترة فیمن فضل عائشة علی العترة الطاهرة .
الخامسة: فی حکم من انکر لعن معاویه .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَدَى كِتَابَ عِبَادَةِ اللَّهِ

النَّاصِرُ الْحَقُّ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ الْحَسَنِ عَلِيِّ عَمْرٍو

بر الحسد علی بن علی و خطا نشصوانت الله علمهم المعبر وجعله بساطاً
 وده لئلا للنعائین فی القول بالمشاهدة لله والعدل منه علی شهاده فیما
 بحکمه ووضوحه من الذکر و دلایه علی نفسه فی کتابة المنسبین

أول العبادۃ المعروفة بالله تعالى الخاطف

تختم من آراء و اصطل معر فی کتابة توحید و تشبیه و تشبیه
 عن ان کون له تشبیه او ضد او ضد کون تمام توحید نقول الصفات و التشبیه
 الخلقه عنه لشهاده کل عقل سلیم من لربین بما کسب و الا فک فیما یقول
 ویر تکبیر و تسبیح الا هو آء الز و شاد ان کل صفة و موصوف مضموعه
 و شهاده کل مضموع بان له صان تمام مؤلفا و شهاده کل مؤلف بان مؤلفه
 لا یسبیه و شهاده صفة و موصوف و لفظ بالان و الحرف
 و سباده الحذف بالامتناع من الازک فی معرفت الله سبحانه و وصف
 ذان بغير ما و وصف به نفسه و لا ایا محمد من شبهه بافعاله و لا
 حقیقته اصابع من سنکله بافعاله و لا صفة من اشیا الیه اذ کل معرف
 بنفسه مضموع و کل یایم فی غیره مملوک فیصنع ایه و ایا انه یستدک
 علیه بقالاته هو الحقیقه ان له ثابسات الحسابه و العبد و بالاعقوب
 التولی و يعرف و یعتقد انه بازی الاشیاء و الیه تاله العقول و یصحب

السادسة: فى حكم من توقف فى لعن يزيد .
السابعة: فى رأى القاسمية فيمن جهل الامام القاسم .
الثامنة: فى رأى الهادوية فيمن لبس على المسلمين اديانهم .
التاسعة: فيمن ضعف اسانيد العترة الطاهرة .
العاشره: فيمن صوب نشوان الحميرى فى هذيانه .
أغاز: « الحمد لله الذى جعل العترة النبوية لهاميم الشرف
وسادات هذه الامة الخلف منها والسلف » .

(مؤلفات الزيدية ۱۳۳/۳ - ۱۳۴) .

۳ - **الافادة فى تاريخ الائمة السادة « ۱۸۸ - ۲۷۴ »** (تاريخ - عربى)

از: امام ابوطالب يحيى بن حسين هارونى ديلمى (۴۲۴)

در تاريخ حضرت على بن ابى طالب و حسن و حسين عليهم السلام
وامامان زيديه تا سال ۳۶۰ مى باشد و به امام مهدي لدين الله
ابوعبدالله محمد بن حسن بن قاسم ختم شده است، بترتيبى كه امام
هادى در صدر كتاب « الاحكام » ترتيب داده است .

مؤلف در اين كتاب از « المصاييح » احمد بن ابراهيم حسنى

(۳۵۲) زياد بهره برده است .

أغاز: « الحمد لله الذى اصطفى من عباده لتبليغ رسالته الانبياء
المرسلين واختار لسياسة امة نبينا من ذريته الائمة السابقين » .

(مؤلفات الزيدية ۱۴۰/۱) .

۴ - **قصيدة فى مدح النبى واهل بيته « ۲۷۵ - ۲۷۷ »** (شعر - عربى)

از: شمس الدين احمد بن محمد بن حسين مسورى (۱۰۷۹)

قصیده‌ای است در ۵۳ بیت در مدح پیامبر اکرم و اهل بیتش
علیهم السلام .

آغاز :

« سلوا هل سلا قلبی مع البین والبعث

و هل غیرکم اهوی فأنکت فی عهدی

و هل عنکم الهی فؤادی شاغل

فأستوجب الحرمان والصدّ عن وردی »

۵ - اسنى العقائد فى اشرف المطالب وازلف المقاصد « ۲۸۷ - ۳۲۹ »

(اعتقادات - عربی)

از : امام ناصر حسن بن علی بن داود مؤیدى (۱۰۲۴)

پاسخ شش پرسش اعتقادی است که بعضی از شیعیان اهل یمن
پرسیده‌اند و مؤلف بدانها مطابق مذهب زیدیه جواب می‌گوید . مختصر
عناوین سؤالها چنین است :

الاول : قضية الاشباح .

الثانى : الخمسة الاشباح هم اهل الكساء .

الثالث : اهل الكساء فى الجملة هم اهل البيت عليهم السلام .

الرابع : اهل البيت طوائفهم و فرقتهم غير خارجين من الفرقة
الزيدية .

الخامس : الفرقة الزيدية هى الفرقة الناجية .

السادس : طلب تصحيح الخبر وإحكامه ومعرفة كیفیته
و أحكامه .

آغاز: « الحمد لله رب العالمين .. اما بعد فان معانى هذه الاسئلة الآتى ذكرها وان لم يصرح بذلك السائل » .

(مؤلفات الزيدية ۱/۱۲۲ . معجم المؤلفين ۳/۲۵۴) .

۶ - رساله في تبعية اهل البيت عليهم السلام « ۳۴۰ - ۳۴۶ » (اعتقادات - عربى)

از : امام مؤيد بالله محمد بن اسماعيل قاسمى (۱۰۹۷)

چون فقيه احمد بن جابر كسانى^(۱) بر مذهب شافعى بوده و دوستدار پيروى مذهب اهل بيت عليهم السلام گشته ، مؤلف در اين مختصر به توضيح مذهب اهل بيت (زيديت) پرداخته است .

اين رساله احتمالاً بخشى از « الجوابات الشافية » قاسمى باشد^(۲) .

آغاز: « ذكر الفقيه الارشد الصالح ان شاء الله الاسعد احمد بن جابر الكسانى فيما كتبه لنا » .

۷ - ذكر الاسباط الاثنى عشر من ولد الحسين عليه السلام « ۳۴۷ - ۳۵۱ »

(حديث - عربى)

از : شمس الدين احمد بن محمد بن حسين مسورى (۱۰۷۹)

در اين مختصر به ذكر سند روايتى از ابى الغنائم درباره دوازده سبط از فرزندان حضرت امام حسن و امام حسين عليهم السلام پرداخته سپس اصل روايت را بيان کرده است .

---

(۱) منسوب به كُستان از كوه‌هاى حجاز ، چنانچه در حاشيه نسخه آمده است .

(۲) به مؤلفات الزيدية ۱/۳۷۹ شماره ۱۰۹۶ رجوع شود .

آغاز: «سند حدیث ابی‌الغنائم فی‌الاسباط من ولد الحسنین علیهم‌السلام قال القاضی العلم‌العلامة شمس‌الدین».

۸ - قصائد «۳۵۶ - ۳۶۷» (شعر - عربی)

از: شمس‌الدین احمد بن محمد بن حسین مسوری (۱۰۷۹)
اولین قصیده را در رثاء شرف‌الدین حسین بن منصور بالله قاسم بن محمد (۱۰۵۰) سروده، در ۶۵ بیت، بقیه قصائد در مدح ائمه معصومین علیهم‌السلام و امامان زیدی می‌باشد.

آغاز: «قال القاضی العلم‌العلامة شمس‌الدین احمد..»

قضاء الله ما عنه امتناع و امر الله ليس له دفاع»

۹ - الوازعة لصالح الامة عن الاعتراض على الائمة «۳۶۸ - ۳۷۷»

(اعتقادات - عربی)

از: امام مؤید بالله یحیی بن حمزة حسینی یمنی (۷۴۷)
در وجوب پیروی از امام و مخالفت نکردن با وی در احکام شرعی که اجتهاد و استنباط کرده است، و در پایان اختیارات میراثیهای امامان را به قاضی بدرالدین محمد بن احمد عنبس واگذار نموده است^(۱).

آغاز: «الحمد لله الذي افاض علينا انوار مشكاة العرفان وسهل لنا موارد النظر و ابان لنا مسالك البرهان».

---

(۱) موضوع این رساله با «الکاشفة للغمه عن الاعتراض على الائمة» که در مؤلفات الزیدیه ۳۶۷/۲ معرفی شده یکی است و احتمال می‌رود یک تألیف باشند هر چند آغاز آنها مختلف است.

(مؤلفات الزیدیه ۳/۱۴۰) .

۱۰ - قصائد « ۳۷۷ - ۳۸۵ » (شعر - عربی)

از : شمس‌الدین احمد بن محمد بن حسین مسوری (۱۰۷۹)
دارای سه قصیده : قصیده‌ای در مدح اهل بیت پیامبر ﷺ ،
قصیده‌ای در رثاء حسن بن منصور بالله قاسم بن محمد (۱۰۴۸) ،
و دیگری در مرثیه یوسف بن منصور بالله قاسم بن محمد (۱۰۴۴) .
آغاز :

« اذا طرقتك النائبات الشدائد وقل معین عندها ومعاضد »

۱۱ - صحیفه الرضا علیه السلام ^(۱) « ۳۸۶ - ۴۱۳ » (حدیث - عربی)

به روایت : امام علی بن موسی الرضا علیه السلام (۲۰۲)

کتابچه‌ای است معروف نزد فرقه‌های مختلف اسلامی شامل احادیث کوتاهی که اکثر آنها از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بروایت امام رضا از پدرانش علیهم السلام می‌باشد . در تعداد این احادیث و تقدیم و تأخیرشان اختلافاتی وجود دارد . این کتاب به سندهای زیادی وارد شده که در آغاز نسخه‌های مخطوط آن مندرجند . نسخه حاضر به روایت قاضی ابوعبدالله محمد بن عبدالله بن حمزه بن ابی‌النجم در جمادی الاولی ۶۳۰ بنقل از پدرش می‌باشد .

آغاز : « .. قال رسول الله : يقول الله عز وجل لا اله الا الله

---

(۱) در صفحه آغاز (ص ۳۸۶) کتاب به عنوان «اسانید صحیفه الامام الصوام

القوام علی بن موسی الرضا علیه السلام » معرفی شده که صحیح بنظر نمی‌رسد

چون خود کتاب « صحیفه الرضا » با ذکر سند آن می‌باشد .

حصنی فمن دخل حصنی أمن من عذابی».

(ذریعه ۱۷/۱۵-۱۸، التراث العربی ۳/۴۶۴).

۱۲ - الرسالة الناصحة بالبراهین الواضحة «۴۱۶ - ۴۲۹» (متفرقه - عربی)

از: قاضی احمد بن یحیی حابس صعدی (۱۰۶۱)

پندها و اندرزهایی است به اهل یمن و خصوصاً ساداتی که حکمفرما می‌باشند، در یادآوری نعمتهای الهی و دعوت به وحدت کلمه و قرار گرفتن در زیر پرچم امامت، با بیان شروط امامت و کسانی که صلاحیت این منصب را دارند.

آغاز: « الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى .. الحمد لله

مالك الملوك و مذهب الشكوك القادر على ما يشاء».

(مؤلفات الزيدية ۲/۴۲).

۱۳ - جواهر التقليد المحذر من التلبیس والتقليد^(۱) «۴۳۰ - ۴۳۳»

(متفرقه - عربی)

از: امام مهدي احمد بن يحيى مرتضى حسنى (۸۴۰)

بعضی از شیعیان صنعاء در نامه‌ای از امام مهدی خواسته‌اند که با دولت صنعا صلح کند همچنانکه امام حسن مجتبی علیه السلام با معاویه صلح نمود. وی در این رساله به پاسخ آنان پرداخته است.

آغاز: « الحمد لله رب العالمين اما بعد السلام التام ورحمة الله

و برکاته على المقام الافضل الاكمل والله المسؤول ان ينفع ببركته».

---

(۱) بقیه عنوان کتاب چنین است: المزیل لخواطر التوهم والغواية المرشد الى الهداية في العقائد والرواية.

۱۴ - اوراد الاسبوع (الایام) « ۴۴۴ - ۴۷۳ » (دعا - عربی)

به روایت : محمد بن اسامه

محمد بن اسامه را در اصفهان به تهمت اینکه از قرامطه است به زندان می‌افکنند. در یکی از شبهای جمعه پیامبر ﷺ را در خواب می‌بیند که به او دستور می‌دهد برای هر یک از روزهای هفته در موضوعاتی که می‌فرماید آیات قرآنی را استخراج نماید. وی بعد از استخراج و قبل از اتمام قرائت آنها از زندان آزاد می‌شود. عناوین اوراد چنین است:

ورد یوم الجمعة : التحمید.

ورد یوم السبت : الاستغفار.

ورد یوم الاحد : التسبیح.

ورد یوم الاثنين : التوکل.

ورد یوم الثلاثاء : السلام.

ورد یوم الاربعاء : التهلیل.

ورد یوم الخميس : الدعاء.

آغاز: « روی عن محمد بن اسامة انه اتهم بمدينة اصفهان

بمذهب القرامطة فسجن و جلد خفياً ».

در پایان مجموعه نیز متفرقاتی آمده: مطلبی تاریخی از ربیع بن

سلیمان (ص ۴۷۳ - ۴۷۴)، فضائل امیر المؤمنین علیه السلام بنقل از

ابن ابی الحدید (درگذشته ۶۵۵) (ص ۴۷۷ - ۴۹۱)، بعضی از

مصیبت‌های وارده بر اهل بیت و شیعیانشان بنقل از ابوبکر خوارزمی

(درگذشته ۳۸۳) (ص ۴۹۲ - ۵۰۴).

(درباره تمامی مجموعه رجوع شود به: فهرست آکادمی لینیچی / ۵۰ -

.(۵۷)

* کتاب اول بخط نسخ، عبدالله بن احمد بن ابراهیم شرفی، چهارشنبه ۱۷ جمادی الاولی ۱۰۵۲، کتاب دوم را همان کاتب در روز پنجشنبه ۲۷ صفر ۱۰۵۴ از روی نسخه‌ای مغلوپ نوشته بدین امید که با نسخه‌ای صحیح مقابله شود، کتاب سوم همان کاتب، هفدهم جمادی الاولی ۱۰۵۴ در زمان امامت قاسم بن محمد، در پایان آن عامر بن عبدالله بن عامر نوشته که این کتاب شریف را مطالعه کرده و در آن اغلاطی دیده است، کتاب پنجم را همان کاتب بتاريخ چهارشنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۰۵۲ نگاشته، قبل از کتاب در صفحات ۲۷۹ - ۲۸۵ شرح حال امام ناصر بقلم شمس‌الدین احمد بن سعدالدین بن حسین بن محمد بن علی بن محمد مسوری آمده است. وبعد از آن نیز همان مسوری قصیده‌ای در مدح اهل بیت دارای ۳۷ بیت آمده (ص ۳۳۱)، در صفحه ۳۳۴ مواعظی از شرح نهج البلاغه ابن ابی‌الحدید و سپس از ص ۳۳۵ - ۳۳۸ اشعاری از وی نقل شده، در صفحه ۳۳۹ چهار بیت از وزیر مغربی و سه بیت از امیر ابوالفضل میکالی منقول است، کتاب ششم را شرفی از روی نسخه‌ای بتاريخ ربیع الاول ۱۰۰۸ نگاشته است، صفحه ۳۵۲ - ۳۵۵ نامه‌ها و مراسلاتی نقل شده است، صفحات ۴۱۴ - ۴۱۵ اشعاری منقول می‌باشد، رساله دوازدهم بخط مؤلف، در ماه رمضان ۱۰۵۴، عناوین

بسیاری از رساله‌های مجموعه بخط مشکی درشت، بعضی از رسائل حواشی و تصحیحات اندکی دارد.
(کتابخانه آکادمی لنینی - رم ۳۴ Rossi ۳۳۵، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۴۷۱)
۵۰۴ صفحه.

مجموعه:

۱ - **جوهرة الفرایض الکاشف لمعانی مفتاح الفایض « ۵ - ۱۲۲ »**

(فقه - عربی)

از: محمد بن احمد ناظری (۹۲۰)

شرح مزجی توضیحی مختصری است بر رساله «مفتاح الفایض» شیخ ابوالفضل عصفری در باب میراث.
آغاز: «الحمد لله على انعامه وافضاله .. وبعد فانه سألتني بعض اخواني الصالحين أن أصنع كتاب يقرب فهمه للمبتدئين ويسهل مطلبه للطلابين».

(مؤلفات الزيدية ۳۸۸/۱)

۲ - **عمل المناسخة بالجدول « ۱۲۴ - ۱۳۳ »**

(فقه - عربی)

از: شهاب‌الدین احمد بن هائم

رساله‌ای است در بیان ارث و طریق تقسیم آن بین مراتب مختلف آن توسط جدول که مؤلف قائل است روش نو و عجیبی در این بابست که استفاده از استادش ابوالحسن حلاوی نموده و به درخواست بعضی آنرا در اینجا پیاده کرده است.

آغاز: «قال الشيخ الامام .. فصل اعلم ان عمل المناسخة

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله على نعمائه وافعاله وفضلاته وسلامه على سيدنا محمد وآله
وعلمنا انه لا اله الا الله وحده لا شريك له ان اذنته على السمعين ان اذنته على السمعين
يعرف فهمه الهنالك وهو من اجل ان الله عز وجل خلقنا من طين مطهرة لسماواته فاجبت له السموات
الى ما اقتضت احواله البسوت القابلين ونفوسهم طلب
الانتقام من المشركين ومنه كتاب حوزة المعارف
الاشرف المتعلق بحكمة الفاضل مع اعراب في تاليف كالمباح
المتكامل ولا يتحول على مثل في سؤال آخر اي نظرون الى
قولنا في قوله عليه السلام في الاية و قول الله عليه
والايمان ان الله لما خلق الانسان وجعل للاعمال الاثبات في
الجنة والجهنم والآخرة الطاهر والظالمين في الآخرة
بما كانوا يعملوا في الدنيا من اجل ان الله عز وجل
يعلم ما لا يعلمون وما لا يخبرون به الا من يشاء
من علمه لا يعلمون الا ما اراد ان يعلم من علم
شيء لا يبصر كالبصيرة والسمع والشم والذوق
الى المستقيم وما اشبه ذلك وما لا يصلح لاجل
سبحي به المال على بعض الوجوه ولما على بعض الوجوه
اشكر من حاله جوده البين المون وثباته وكان الوازن
شأنه وقطاعه الارض ووجهه ما والنسب ثابت وان لم يستحق
به الاثمة وجزم ارضاء الخائف والمعاينة لا يتم في كل
الحال اهله في الخائف والمعاينة وهو الخائف والمعاينة
بما هو يقول في تشرحه والاشارة وان اردت ومعمل غيره و
اعقل فتك و قد يقول ان مقتضى الفكرة او عاقدتك
او ولا يتكبر و دعوى صاحبه قبلت وقد استحق ذلك من ثمرات
الهداية فما بال ارضي بجزم من مستحق ان يستحق اخر
من حيث ان اوله والثاني وبشر الملك المعزى كما انه يخرج
من الهنك بعد اجتنابك ويدخل في انك بعد اجتنابك انما
الهداية من ووف وصفة النظرة الاثمة لا يتعلق بمحل الغرض

بالجدول من الصناعة البدعية العجيبة تلقيتها من استادی ابوالحسن
الخلاوی».

۳ - حاشیه شرح وصایا المفتاح للخالدی « ۱۳۴ - ۱۶۰ » (فقه - عربی)

از: ابراهیم بن خالد علفی صنعانی (۱۱۵۶)

چون « احمد بن محمد خالدی » در شرحی که بر کتاب « مفتاح »
بخش وصایا نوشته و در چند جا اشاره کرده که بیان مطلب محتاج به
مثالهایی است تا برای مبتدیان روشن شود، لهذا مؤلف طبق مباحث
کتاب حواشیی را ترتیب داده و آنها را در حال قرائت این کتاب نزد
ضیاءالدین زید بن عبدالله اکوع جمع‌آوری نموده است.

آغاز: « بسم الله الرحمن الرحيم .. وبعد فان القاضی العلامة ..
لما أشار فی شرحه علی المفتاح فی کتاب الوصایا فی مواضع منه الی
ما یحتاج المبتدی الی أمثاله ».

(مؤلفات الزیدیه ۴۰۶/۱ شماره ۱۱۸۹) .

۴ - فائدة فی معرفة الحساب « ۱۶۱ - ۱۶۳ » (حساب - عربی)

از: احمد بن محمد بن عبدالهادی قاطن

بعد از آنکه مؤلف از شرح کتاب « القاموس الفایض فی علم
الفرایض » فارغ شده صلاح در آن دیده تا بخشی در حساب و بیان
ضرب و تقسیم به روشی که خود استخراج کرده بود به آن بیفزاید که
این رساله را تألیف نموده است .

آغاز: « بسم الله الرحمن الرحيم .. فلما ختمت بحمد الله شرح
القاموس الفایض فی علم الفرایض رأیت أن ألحقه مما لا بد منه

ونحتاج اليه من الحساب وهو».

۵ - **ايضاح الغامض الكاشف لمعاني مفتاح الفائض** « ۱۶۵ - ۳۶۶ »

(فرائض - عربی)

از: شمس‌الدین احمد بن محمد بن داود خالدی (۱۸۰)

شرحی است بر «مفتاح الفاضل» عصیفری، در یک مقدمه

و ۲۱ باب و خاتمه با این عناوین:

مقدمه: فی حد الفن وموضوعه وغایته وبيان أهله والحث علی

طلبه وما يجب اخراجه من المال قبل الميراث.

والابواب: فی كشف معانی المفتاح.

والخاتمة: فیما لم یجده فیہ مما له متعلق بالفن من ميراث

المطلقات طلاقاً محصولاً ومن الضرب وما يتبعه والمساحة وما يتبعها.

شارح روز دوشنبه ۳ شوال ۸۶۷ از این شرح فارغ شده است.

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم.. وبعد فان کتابنا هذا مبني علی

مقدمة واحد وعشرين باباً وخاتمة فالمقدمة فی حد الفن وموضوعه

وغایته».

(مؤلفات الزیدية ۱۸۴/۱ شماره ۵۰۰).

* نسخ نازیبا، احمد بن احمد شرقی زیدی عدلی، سلخ

رمضان ۱۲۰۲ (پایان رساله اول)، روز دوشنبه ۳ شوال

۱۲۰۲ (پایان دوم)، روز چهارشنبه ۲۰ شوال ۱۲۰۴

(پایان سوم)، وشب پنجشنبه ۱۱ شوال ۱۲۰۴ در صنعاء

(پایان چهارم) رجب ۱۲۰۹ (پایان پنجم) تصحیح شده،

بعضی از رسالات دارای حواشی مفصل و بعضی جداول، در

دو برگ اول مطالبی به زبان لاتین و یادداشتی در «بسمله» و تملک قاضی محمد بن احمد جزائری «خرازی او جراری؟» در شعبان ۱۳۳۸ و نیز تملک «علی بن عبدالله بن ابراهیم» و دو تملک دیگر که نام مالکین خط‌خوردگی دارد و نشانی قرائتی از «علی محمد سوادئ» که کتاب فرایض را در ۲۶ رجب ۱۲۳۶ نزد «احمد بن زید الکبسی» خوانده است، کتاب اول دارای سماعی از همان «احمد بن زید» در ۲۶ شوال ۱۲۳۷ که «خالد بن محمد قادر» کتاب را نزد او خوانده با شرح و حواشی آن، و پایان کتاب اول دارای اشعاری عربی در مدح کتاب بعد از رساله سوم یک برگ در رساله‌ای بنام «مختصر الهندی» تألیف ابوعبدالله اسحاق بن یوسف بن یعقوب فردقی آمده است.
(کتابخانه آکادمی لنینی - رم ۳۰۵، مرکز احیاء میراث اسلامی - قم ۶۲۰)
۳۶۶ صفحه.

مجموعه:

در این مجموعه رسالات و مطالب متفرقه بسیاری آمده است،
اهم این رسالات عبارتند از:

۱ - جواب مسألة فقهية « ۲۹ - ۴۴ » (فقه - عربی)

از: عده‌ای از علماء

پرسیده شده که: آیا قتل کفار و سوزاندن آنها با آتش و باروت
جائز است یا اینکه بعضی از آنها پیر مردان و بچه‌ها و زنان هستند؟
افرادی که به این پرسش پاسخ داده‌اند عبارتند از: محمد بن اسماعیل

کبسی (۱۳۰۷)، محسن بن احمد شهاری (۱۲۱۴)، حسین بن علی کبسی و حسین بن اسماعیل جفمان، امام منصور محمد بن یحیی حمیدالدین (۱۳۳۲)، امام متوکل ابومحمد محسن بن احمد شهاری (۱۲۹۵).

۲ - رسالة فی کفر الباطنية « ۴۶ - ۴۹ » (اعتقادات - عربی)

از: عزالدین حبیب الله محمد بن عبدالله مؤلف که از علمای زیدیه است، معتقدات فرقه باطنیه را در این مختصر نگاشته است.

آغاز: « اللهم لك الحمد و الثنا و اليك المشتكا و بك المستعان .. هذه الوريقة الى كافة المسلمين سلمهم الله تعالى ».

۳ - اجوبة الاسئلة « ۵۱ - ۸۵ » (پاسخ - عربی)

از: احمد بن محمد کبسی به سؤالاتی که درباره تبیین مذهب باطنیه و جز آن بوده در دو رساله جداگانه پاسخ داده است.

آغاز رساله اول: « الحمد لله الذى هو بكل لسان يحمد والصلاة والسلام على رسوله محمد ».

آغاز رساله دوم: « الحمد لله رب العالمين الموجب لمودة ذى القربى و الأمر بالعدل و الاحسان و التناهى عن الظلم ».

۴ - الراتب العظيم و الورد الكريم « ۸۶ - ۹۰ » (علوم غریبه - عربی)

از: عبد الواسع بن یحیی واسعی ادعیه‌ای است در تسخیر جن و حفظ از جن و انس.

آغاز: «اللهم انى امسيت يا رب اسبحك واحمدك واهلك
واكبرك وامجدك».

۵ - قتل الكفار واحراقهم « ۹۱ - ۱۳۳ » (فقه - عربى)

از: ؟

چون عده‌ای از علماء در جواب مسألة قتل کفار و سوزاندن آنها -
که در شماره اول از همین مجموعه گذشت - از محل نزاع خارج شده
و جواب صحیح نداده‌اند مؤلف این رساله را در پاسخ نوشته، دارای
یک مقدمه و سه بحث و یک خاتمه.

آغاز: « لك الحمد يا منور بصائر النظار بلوامع انوار هدايتك
الجالية ظلم اوهام الافكار».

۶ - رسالة في الاعتقاد « ۱۳۶ - ۱۵۱ » (اعتقادات - عربى)

از: ؟

مؤلف اعتقادات مذهبى خویش را جهت مکارمه برای قاضی
عبدالله بن احمد عنثرى فرستاده بواسطه طالع بن سالم (مقنت).
مؤلف در مقدمه نام المتوكل بالله عباس بن عبدالرحمن بن محمد
شهارى (۱۲۹۸) را بعنوان امام عصرش ذکر کرده است.

آغاز: « الحمد لله الذى حمده ذخر واجب وشكره حق لازب
والثناء عليه بما هو اهله من الثناء من العمل الصائب».

۷ - جواب قصيدة ابن الراعى « ۱۸۰ - ۱۸۶ » (متفرقه - عربى)

از: قاضى عمادالدين يحيى بن حسن بن موسى قرشى صعدي
ابن راعى که مصاحب ملك افضل بوده قصيده‌ای برای امام

مه‌دی علی بن محمد (۷۷۳) فرستاده و در آن به ذمّ او و مدح افضل پرداخته است. ابتدای قصیده چنین است:

قفی قبل التفرق یا اماما   نطارحك التحية والسلاما
صعدی در قصیده‌ای حدود هشتاد بیت جواب ابن راعی را سروده و بعد از آن، رساله حاضر را که در توییح و هجو او و صحت اعتقاد خویش می‌باشد به نثر نگاشته است.

آغاز: « محبرة تطرق ارض الجبر والتشبيه منحدره من سماء العدل والتنزيه تنهادی الی عدینه کالعروس ».

۸ - اجوبة مسائل « ۱۸۸ - ۱۹۱ » (پاسخ - عربی)

از: امام هادی لدین الله شرف‌الدین محمد بن احمد (ق ۱۴) اشکالاتی است در بلاغت و نحو که از آیات قرآنی پرسیده شده و مؤلف بدانها پاسخ می‌گوید.

آغاز: « هذه مسائل وردت .. قال السائل اجتماع اهل العربية أف ثم للترتيب فكيف التلفيق بين الآيتين ».

۹ - بيان عقيدة اهل السنة « ۱۹۴ - ۱۹۶ » (اعتقادات - عربی)

از: ابوجعفر احمد بن محمد بن سلمة طحاوی (۳۲۱) فصل اول از عنوان بالا که بطور مختصر عقائد دینی اهل سنت را بیان کرده در این قسمت درج شده است.

آغاز: « الفصل الاول فی تصحيح الاعتقاد و تطبيقه لمذهب اهل السنة والجماعة و جملة ما فی هذا الفصل ».

۱۰ - جواب قصیده ابن الراعی « ۱۹۸ - ۲۰۳ » (مترکه - عربی)

از: قاضی عمادالدین یحیی بن حسن بن موسی قرشی صعدی
به شماره (۷) همین مجموعه رجوع شود.

۱۱ - أجوبة مسائل الغالی « ۲۱۴ - ۲۲۲ » (پاسخ - عربی)

از: امام مهدی لدین الله محمد بن قاسم
سؤالاتی است فقهی که قاضی ابراهیم بن عبدالله غالی از امام
مهدی پرسیده تا آن را مطابق مذهب زیدی با ادله آن بیان کند.
آغاز: « هذه أسئلة مما انشاه القاضي .. وهذه الاسئلة فقهية
حادثه .. سؤال منطبق على اطراف وذلك فى الشركة العرفية ».

۱۲ - تشنیف اذن الالعمی فی نظم حکم الوصی « ۲۴۴-۲۵۲ » (شعر - عربی)

از: ؟

قصیده‌ای است لامیه در یکصد و یک بیت که در هر بیت - غیر
از بیت‌های آغازین و انجام آن - یکی از احادیث امیر المؤمنین علی علیه السلام
را بنظم کشیده است.

آغاز:

شرف الآذان بالتبر الاجل وارتشف خمر المعانی والشمل

۱۳ - أجوبة الاسئلة « ۲۵۲ - ۲۶۰ » (پاسخ - عربی)

از: امام هادی الی الحق شرف‌الدین بن محمد
چند مسأله فقهی و جز آن می‌باشد که از امام هادی پرسیده شده
و بدان پاسخ گفته است.

آغاز: « هذه أسئلة وردت .. قال السائل ما قولكم فى قوله عليه السلام اذا

امرتکم بأمر فأتوا منه ما استطعتم» .

۱۴ - الافعال التي جاءت لاماتها بالواو والياء، «۲۶۴-۲۶۶» (لغت - عربی)

از: جمال‌الدین محمد بن عبدالله جیائی معروف به ابن‌مالک

(۶۷۲)

قصیده‌ای است هائیه در ۴۶ بیت در شناخت افعالی که لام الفعل آنها واوی و یائی در لغت وارد شده است. در این زمینه ابن‌سکیت (۲۴۳) در «اصلاح المنطق»، و ابن‌قتیبه (۲۷۶) در «ادب الکاتب» بابتی نهاده‌اند. ابن‌مالک این افعال را بنظم کشیده است.

آغاز:

«قل ان تشأ عزوت وعزيت وكنوت احمد كنية وكنيته»

دیگر رسائل و فوائد این مجموعه عبارتند از:

* خطبة فی الجهاد (۸ - ۹)

* فائدة فی اقامة ابن الابن مقام ابيه ومقام ابن الاخ مقام اخ

المیت (۱۰ - ۱۱)

* فائدة فی بیان قدر الدية من القروش ومقدار الارش منها ( )

* منظومة اسماعيل بن جعمان (۱۲۵۶) للجنايات وتقديرها

(۱۴ - ۱۵)

* اجوبة الامام منصور بالله احمد بن هاشم بن رسول الله (۱۵ - ۱۶)

* الاجوبة المفيدة على السؤالات الحميدة، صارم‌الدین ابراهیم

ابن خالد غلفی صنعانی «متوفای ۱۱۵۶» (۱۷ - ۲۱)

* فائدة فی ضمان الغلات للمحارم، قاضی بدرالدین محمد

سلامی (۲۲ - ۲۳)

* اجازة علی بن محمد بن حسن الشغبی للحسین بن محمد

المؤیدی الصعدی (۲۵)

* اجازة عبدالله بن احمد مشکاع لحسین بن محمد بن محسن

شمس الدین المؤیدی وحسین بن احمد الصعدی الضحیانی بتاریخ

پنجشنبه (۲۲۴) شعبان ۱۲۸۲ (۲۶)

* رسالة شافية واعظه زاجرة لما هو واقع في هذا الزمان « سنة

۱۲۸۳ » ، قاسم بن احمد بن زيد بن امير المؤمنين مطهر صاحب حوث

(۱۵۲ - ۱۵۵) .

* رسالة واصله من جهة الامام المنصور بالله محمد بن عبدالله

وزير تذكيراً للمؤمنين و نصيحة للمسلمين (۱۵۶ - ۱۵۸) .

* قضية هتك بعض الاعراض في سنة ۱۲۸۲ و الترافع الى حاكم

الوقت (۱۵۹ - ۱۶۲) .

* رسالة في ذم اهل الشام و تبیین ما هم عليه ، هادی

شرف الدین محمد بن احمد (امامت در سالهای ۱۲۹۵ تا ۱۳۰۷) .

(۱۶۴ - ۱۶۷) این رساله در زمان محسن بن عباس بن اسماعیل

نوشته شده است .

* رسالة في عدم موالاته اهل الشام ، امام منصور بالله محمد بن

عبدالله وزير (۱۶۷ - ۱۷۰) .

* رسالة في النصائح الدينية ، احمد بن محمد كبسي (۱۷۰ -

۱۷۳) .

* خطبة فی الجهاد (۱۷۶ - ۱۷۸).

* قصیده بانث سعاد، کعب بن زهیر (۱۸۷).

* رساله فی الحث علی القرابة الوشیجة، امام احمد بن یحیی

(۲۰۴).

* فصل من کتاب درة الغواص، جمال‌الدین قاسم بن علی

حریری (۲۰۶ - ۲۱۱). در این فصل اشتباهات کتابتی و لهجه‌ای

بعضی از کلمات عرب توضیح داده شده است.

* اسئلة و أجوبة متفرقة (۲۲۶ - ۲۴۳).

* جواب مسألة فی النکاح (۲۶۲ - ۲۶۳) بتاریخ شب شنبه اول

جمادی الاولی ۱۲۹۶.

* خطبة أول جمعة من شهر رمضان و ثالثها (۲۶۸ - ۲۷۱).

(فهرست نسخه‌های عربی لینیجی / ۶۲ - ۷۰).

* نسخ، بخطوط مختلف، رساله دوم حسین بن محمد بن

محسن بن شمس‌الدین، جمادی الآخرة ۱۲۸۷، رساله پنجم

حسن بن احمد بن عبدالله ملقب به عاکش ساکن در

ابوعریش، شعبان سال ۱۲۸۸، رساله هفتم عبدالهادی بن

علی الدمامینی، شوال ۱۲۹۳، رساله نهم حسین بن محمد

شمس‌الدین (کاتب رساله دوم)، صفر ۱۲۹۱، رساله دهم

حسین بن محمد، شب شنبه (۹۱۷) شوال ۱۲۹۳ در شهر

(ساوین ؟)، اجوبة امام منصور (ص ۱۵ - ۱۶) بتاریخ آخر

ذی القعدة ۱۲۹۴ کتابت شده، بعضی از رسالات تصحیح

شده و حاشیه‌نویسی دارند، برخی از عناوین و نشانها

شنگرف.

(کتابخانه آکادمی لینیچی - رم ۳۹ Rossi ۳۳۹، مرکز احیاء
میراث اسلامی - قم ۶۶۵)
۲۷۱ صفحه.

مجموعه:

۱ - منهاج التحقيق ومحاسن التفیق « ۱ - ۴۵۰ » (کلام - عربی)

از: عمادالدین یحیی بن حسن قرشی صعدي (۷۸۰)

متن کلامی معروفی است که در آن به صفات الهی و دیگر
مسائل علم کلام مطابق مذهب اهل بیت با میل به معتزله پرداخته
و در نظریات کلامی مناقشه می‌کند.

آغاز: « الحمد لله الذال على ذاته وصفاته بعجائب مصنوعات
الكاشف عن عدله وحكمته بوجوب غناه وكرمه ».

(مؤلفات الزيدية ۷۵/۳) .

۲ - المؤثرات ومفتاح المشكلات « ۴۵۱ - ۴۶۰ » (فلسفه - عربی)

از: شمس الدين حسن بن محمد رصاص (۵۸۴)

انواع سه‌گانه مؤثرات (فاعل، علت، سبب) و نیز شروط
و مقتضیاتی که جاری مجرای مؤثرات هستند، از مؤلف پرسیده شده
است. رصاص در این رساله به توضیح آنها پرداخته و فرق بین
مؤثرات را بیان کرده است.

آغاز: « الحمد لله خالق الارضين والسموات الذى اليه تنتهى
التأثيرات والمؤثرات وعلى وجوده تقف تصحيح الشروط واقتضاء
المقتضيات ».

(مؤلفات الزیدیه ۴۱۲/۲).

۳ - قصیده فانیة « ۶۶۱ » (شعر - عربی)

از: عمادالدین یحیی بن حسن قرشی صعدی (۷۸۰)
قصیده‌ای است دارای ۴۲ بیت در بی‌وفایی دنیا و اهل آن و از
بین رفتن صداقت و جایگزینی عداوت.
آغاز:

« تنکر من عهد الوفا ما تعرفا

وأصبح رسم الصدق فی الناس قد عفا

ولم یبق الا الاسم من کل طیب

وذكر من المعروف یمسی علی القفا»

(فهرست نسخه‌های عربی آکادمی لنینچی / ۲۴ - ۲۵)

نسخ، کتاب اول و دوم بخط عبدالله بن محمد بن احمد بن
عبدالله بن یحیی بن حمزه، چهارشنبه ۱۰ جمادی الاول
۸۵۸ (کتاب اول)، یکشنبه ۱۴ جمادی الاول همان سال
(کتاب دوم)، کتاب اول را جهت سلیمان بن علی جهرانی
نگاشته، عناوین و رؤوس مطالب مشکی درشت و گاه به
شنگرف، تصحیح شده با حاشیه‌نویسی اندک.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۳۱۸، مرکز احیاء میراث

اسلامی - قم ۱۶۱۵)

۴۶۱ صفحه.

٤٦٠

درب ان تون را بحال الصفة والنظر ان لم يفرق في سون في الكلام والمعاني ظهر عاوا من معانيها
 واز كان الصفة حكما ووثق كمال الشغل في ذلك ظهر هذا المراسل اوله احد من السن وهو الله ما
 ذكره رحمه الله من المواضع المقصود يمكن ان تكون موافق للنسب وطان الزايف المعنى بالمعنى لادخام المعاني
 في الموضع ظهور وجه المعاني والادخام لا يدل على انصافها بل ان يفرق في الموضع الذي هو وجه الشرح له
 واسم الرجل في صفة انما هو وجه المعنى ان يوجد في المعنى المسمى بالوجه المسمى في ذلك الموضع
 العوارض حقان المراسل وان يفرق مع احوال فهو بعض من خصائصها وان يفرق في المراسل في بعضها
 على الكلام في ذلك على طريق الامثال دون الله ايا الله ولي الموفق وهو مستأوب وعمل التوكيد

من المراسل في صفة الله
 موداد الوافق والموقوف
 محمد طاهر الجزائري
 زواله اهل الكتاب
 رحمه الله
 نسما
 والاخر
 في الاخر
 الله
 في الاخر
 العظمى

وكان المراسل في صفة الله في قوله لا تدرك عينه ولا يدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس
 حقه التي هي الصفة في ذلك الموضع في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس
 في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس
 في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس
 في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس
 في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس
 في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس
 في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس في قوله لا تدركه الابصار والسمع والشم والذوق واللمس

والحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
 والحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين

مجموعه^(۱):

۱ - مزامر « ۱۳ - ۱۶۵ » (اعتقادات - فارسی)

از: فرشته بن عبداللطیف

رساله‌ای است در عقاید مشتمل بر هفت اصل و هر اصل دارای دو فصل که عناوین اصول آن عبارتند از:

اصل اول: در بیان توحید خداوند و ذکر ذات و صفات او.

اصل دوم: در شرح روح و نفس کلی و جزئی و تولد دل از ازدواج

ایشان.

اصل سوم: در احوال عالم کلیه و نزول کتب الهیه.

اصل چهارم: در ذکر تربیت عالم اجسام تا آفریدن آدم علیه السلام.

اصل پنجم: در بیان آنکه آدم حقیقی خلیفه خداست.

اصل ششم: در بیان اقسام ولایت و رتبت رفعت او.

اصل هفتم: در بیان مراتب محبت و کیفیت اتحاد به محبوب.

آغاز: « حمد و سپاس بی حد سزای ذات خدایست که سلطان

احدیتش رایات غریب را محو کرد که کان الله ولم یکن معه شیئاً

و مدح و ستایش بی عد ».

۲ - زبده الحقائق « ۱۶۵ - ۲۶۴ » (اعتقادات - فارسی)

از: عزیز بن محمد نسفی

---

(۱) این مجموعه اگر چه فارسی است، لیکن در فهرست نسخه‌های فارسی
لینچی از آن اثری نیست، و ظاهراً شماره قدیمی آن ۳۹ بوده، لذا ترجیح
دادیم در پایان مجموعه‌ها آنرا درج نماییم.

مؤلف به درخواست بعضی از درویشان مسائلی را در باب مبدأ و معاد و اقوال بزرگان را در هر باب در کتابی به نام «مبدأ و معاد» جمع‌آوری نموده و چون مفصل بوده آن را در این مجموعه گزیده نموده و آن را در دو باب و هر باب را مشتمل بر سه اصل تنظیم نموده است.

فهرست عناوین کتاب عبارتند از:

باب اول: در معرفت علم، مشتمل بر سه اصل: اصل اول: در سخن اهل شریعت، اصل دوم: در سخن اهل حکمت، اصل سوم: در سخن اهل وحدت.

باب دوم: در بیان انسان و مراتب ایشان، مشتمل بر سه اصل: اصل اول: در معرفت عالم کبیر، اصل دوم: در بیان آنکه انسان صغیر نمودار نسخه انسان کبیر است، اصل سوم: در بیان آنکه سلوک چیست و نیت سالک در سلوک چیست.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین .. اما بعد چنین گوید اضعف ضعفا و خادم الفقراء عزیز بن محمد النسفی که جماعت درویشان کثرهم الله از این بیچاره درخواستند که می‌باید.»

۳ - خیر الزاد فی المبدأ والمعاد « ۲۶۷ - ۳۰۴ » (اعتقادات - فارسی)

از: سیدنظام‌الدین محمود معروف به داعی الی الله (۸۶۷ یا ۸۶۹) کتابی است در اثبات معاد به روش صوفیه در یک مقدمه و چند فصل که برای بعضی از محرمان اسرار نگاشته است.

آغاز: «سپاس بی‌قیاس آفریدگار عالم راست که آفرینش خود به

مبدأ و معاد بیاراست و جهانرا مراتب مهیا کرد و مراتب را برارخ پیدا آورد.»

(ذریعه ۲۸۴/۷ شماره ۱۳۹۳).

۴ - **لمعات** « ۳۰۵ - ۳۶۲ » (عرفان - فارسی)

از : شیخ فخرالدین ابراهیم بن شهریار عراقی (۶۸۸)
رساله‌ای است در بیان مراتب عشق در یک مقدمه و بیست و هشت لمعه که بین سنوات ۶۶۹ تا ۶۷۲ آن را تألیف نموده است .
آغاز : « الحمد لله الذی نور وجه حبیبه بتجلیات الجمال فتلاً
نوراً و ابصر فیہ غایات الكمال ففرج به سروراً » .

(ذریعه ۴۳۲/۱۸ شماره ۳۹۵).

۵ - **لطایف توحید و غرایب تفرید** « ۳۶۳ - ۳۷۳ » (عرفان - فارسی)

از : ؟

رساله‌ای است بسیار مختصر در امور الهی که مؤلف به درخواست یکی از دوستان برای عرفا و اصحاب تحقیق و ارباب تذویق نگاشته تا در این مسأله تأمل نمایند .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین .. اما بعد این کتاب موجز و مختصر امور الهیّت که بنوشته شد از برای عرفا و اصحاب تحقیق و ارباب تذویق و واقفان » .

۶ - **منفرقات** « ۳۷۴ - ۴۰۳ » (متفرقه - فارسی)

از : ؟

در این بخش چند رسالهٔ مختصر آمده بدین عناوین :

هزار ساله همراه من تا بیعت فرشتگان این عبد القلیف
بسم الله الرحمن الرحیم
حمد و سپاس بی حد سناری ذات خدا نیست که سلطان
احدیتش را یات غیب را حقو کرده که کان الله ولم
یکن معه شیء و مدح و ستایش بی حد که صفی صفا
جباب دان نیست که قهرمان و احدیتش آیات
الوهیت را حقو کرده که کت کتاً مخفیاً فاحبیت
ان اعرف شراف صلوات و لطایف حیات
بران مهتری که حقیقت او هدف تیر فاحبیت
و سروری که حضرت او قبله تقییر خلقت آمد
است و ان حقیقت محمدیست و نور احمد کبار
احدیت هزاران روح جان بار و اح صفاً

اویاد

رساله‌ای در هستی « ۳۷۴ - ۳۸۳ »

رسالة الشهودية من كلام سلطان العارفين « ۳۸۳ - ۳۸۵ »

رساله‌ای در اراده و غسل و وضوی اهل طریقت و شریعت و جوع

و خواص آن و .. « ۳۸۵ - ۳۹۳ »

شرح بعض کلمات صوفیه « ۳۹۴ - ۴۰۳ »

* نسخ، درویش عارفی معنيسوی، در ماههای مختلف از سال ۹۹۷، در چند برگ اول مطالبی دربارهٔ نسخه به زبان لاتین و دو صفحه حروفی منتخبه از جفر امام علی عليه السلام آمده است، و در چند برگ آخر مطالبی به ترکی و تملک « محمد بن محمود القاضی » و نیز یادداشتها و جداولی در جفر آمده است.

(کتابخانهٔ آکادمی لنینچی - رم ۳۹، مرکز احیاء میراث

اسلامی - قم ۶۹۷)

۴۰۸ صفحه.

ضمیمه (۱)

فهرستواره دیگر نسخه‌های عربی

کتابخانه آکادمی لینیچی

(LINCEI)

رم - ایتالیا

301 (Roosi 1)

صفة جزيرة العرب* (جغرافيا)

تأليف: ابومحمد حسن بن احمد همدانى معروف به ابن حائك
(پس از ۳۴۰)

تاریخ کتابت: ۴ محرم ۱۳۲۷.

302 (Roosi 2)

مجموعه:

۱ - بدائع الأنوار ومحاسن الآثار (اختلاف علماء أهل البيت)
(أمالى احمد بن عيسى) « ۱ - ۵۰ »

تأليف: احمد بن عيسى بن زيد بن على بن حسين (۲۴۰)

۲ - نصاب الأخبار وتذكرة الأخيار « ۵۱ - ۱۳۶ »

تأليف: على بن عثمان بن محمد اوشى (۵۶۹)

تاریخ کتابت: احتمالاً سده ۱۱.

303 (Roosi 3)

الأنهار المتفجرة من شآبيب الغيث المدرار وأنابيب البحر الزخار

تأليف: عبد الحميد بن احمد بن يحيى معافى (۱۰۵۰)

تاریخ کتابت: سده ۱۳.

(*) چاپ شده در برلین ، سال ۱۸۸۴م.

304 (Roosi 4)

عدة الأکیاس فی شرح الأساس^(۱)

تألیف : سید احمد بن محمد قاسمی شرفی انومی (۱۰۵۵)

تاریخ کتابت : سده ۱۱ یا ۱۲ .

306 (Roosi 6)

مجموعه:

۱ - كفاية المرتاض فی معرفة علم النبض والأمراض « ۱ »

تألیف : ابو علی حسین بن عبد الله ابن سینا

۳ - نور الأبصار وجلاء خواطر الأفكار

تألیف : احمد بن عبد الله بن إسماعیل واقدی حارثی

تاریخ کتابت : سده ۱۴ .

307 (Roosi 7)

مجموعه:

الف - مرثیه

تألیف : قاضی بدرالدین محمد بن عبد الواحد نزلیلی یا فقیه الدین

عبد القادر بن عیسی حجازی

تاریخ کتابت : سده ۱۱ .

---

(۱) در فهرست مطبوع لنینچی آن را « عدة الأکیاس المنتزع من شفاء صدور

الناس فی شرح معانی الأساس » نامیده، آنچه برگزیدیم مطابق با

« مؤلفات الزیدیه » می باشد .

فهرستواره دیگر نسخه های عربی..... (۱۱۵)

۲ - جواهر الأخبار والآثار فی تخريج أحاديث البحر الزخار « ۹۸۳ »

(حدیث)

تألیف : قاضی عزالدین محمد بن یحیی ابن بهران صعدي

(۹۵۷)

تاریخ کتابت : سده ۱۱ (ربیع الاول

۱۰۵۷) .

(8 Roosi) 308

مجموعه :

۱ - رمز الحقائق فی شرح کنز الدقائق « ۱ - ۱۲۶ »

تألیف : بدرالدین ابي محمد محمود بن احمد عینی (۸۵۵)

تاریخ کتابت : ۱۹ جمادی الثاني ۱۲۸۲ .

۲/ج - النهاية فی شرح البداية (الهدایة) « ۱۲۹ - ۱۳۰ »

تألیف : علی بن ابي بکر مرغینانی (۵۹۳) (؟)

تاریخ کتابت : سده ۱۳ .

(9 Roosi) 309

مجموعه :

۱ - تحفة المحتاج بشرح المنهاج « ۱ - ۲۳۸ »

تألیف : احمد بن محمد بن علی ابن حجر هیثمی (۹۷۳)

تاریخ کتابت : شوال سال ۱۱۷۳ .

310 (Roosi 10)

مجموعه:

١ - رسالة فى النحو « ٢-٤ »

تأليف : ؟

أوله : « .. عیناً وأما النون فيكون علامة للرفع فى الفعل المضارع إذا اتصل به ضمير تثنية وتسمى النواسخ .. » .

تاریخ کتابت: سده ١١ تا ١٢ .

٢ - غاية الأمانى فى علم المعانى « ٦-٩ »

تأليف : عزالدين محمد بن أبى بكر ، ابن جماعة (٨١٩)

٣ - الأنموذج فى النحو « ١٠-١٥ »

تأليف : جارالله ابو القاسم محمد بن عمر زمخشرى (٥٣٨)

تاریخ کتابت: سده ١١ یا ١٢ .

٤/الف - اشتقاق (أسماء الله ؟) « ١٦ »

تأليف : ؟

٥ - المفصل فى علم الإعراب « ١٧-١٤٥ »

تأليف : جارالله ابو القاسم محمد بن عمر زمخشرى (٥٣٨)

تاریخ کتابت: سده ١١ یا ١٢ .

٦ - الفواكه الجنية على متممة الأجرومية « ١٤٧-٢١٤ »

تأليف : عفيف الدين عبد الله بن احمد الفاكهى (٩٧٢)

تاریخ کتابت: ربیع الثانى ١٠٩٢

311 (Roosi 11)

مجموعه:

۱/الف - التذكرة الفاخرة في فقه العترة الطاهرة « ۱ - ۲۷۵ » (فقه)

تأليف : شرف الدين حسن بن محمد نحوی مذججی صنعانی

(۷۹۱)

تاریخ کتابت: ۲ رمضان ۱۰۵۶.

۱/ب - الكواكب النيرة الكاشفة لمعاني التذكرة^(۱) « ۲ - ۲۷۵ » (فقه)

تأليف : عمادالدين يحيى بن احمد ، ابن مظفر (۸۷۵)

أوله : « الحمد لله . . كتاب الطهارة ، قوله أن يبعد وحّد البعد حيث

لا يرى ولا يحس غيره بصوت » .

تاریخ کتابت: ۲ رمضان ۱۰۵۶ (؟).

احتمالاً رمضان ۱۱۴۰.

312 (Roosi 12)

الزهور المشرقة والنفحات العبقة (الزهور على اللمع)

تأليف : شمس الدين (نجم الدين) يوسف بن احمد يمني

(۸۳۲)

تاریخ کتابت: احتمالاً سنة ۱۱ (در صفحه

۲۰۶ تاریخ ۱۰۵۳ مندرج است.

---

(۱) کذا، در کتاب مؤلفات الزیدیه: الکواکب المنيرة علی التذكرة والتبيان

وغيرهما، تأليف: القاضي يحيى بن احمد المظفر الحمدي (۸۷۵).

313 (Roosi 13)

مجموعه:

١/الف - غاية التحقيق ونهاية التدقيق (تكميل شرح الأزهار)
تأليف : شمس الدين احمد بن يحيى ، ابن جالس دؤارى
(١٠٦١)

تاريخ كتابت: ١٠ ربيع الاول ١١٤٨ .
١/ب - الثمانى المسائل المرضية فى بيان اتفاق أهل السنة على
سنن الصلاة والزيدية « ٢٣-٢٨ »
تأليف : عزالدين محمد بن إسماعيل امير كحلانى
تاريخ كتابت: ١٥ جمادى الثانى ١٢٤٤ .

314 (Roosi 14)

مجموعه:

١ - مآثر الأبرار فى تفصيل مجملات جواهر الأخبار (اللواحق
النديّة للحدائق الوردية) « ١-١٥٧ » (تاريخ)
تأليف : جمال الدين محمد بن على زُحيف معروف به ابن فَنَد
(٩١٦)

تاريخ كتابت: ٢٨ ذى القعدة ١٠٧٠ .
ضمن اين مجموعه مطالب ديگرى مندرج است:
١ - خطبة صلاة الكسوف « ١٦٠ »
٢ - خطبة يذكر فيها الاستسقاء يوم الجمعة، خطبة أخرى
يذكر فيها نعمة الله وحسن إجابته « ١٦٠ »

- ۳ - خطبة الاستسقاء یخطب بها فی المصلی « ۱۶۲ »
۴ - ذکر نبذ من أحوال سیرة الإمام المتوکل علی الله
شرف الدین [یحیی] بن شمس الدین بن المهدي (احمد بن یحیی
ابن مرتضی درگذشته سال ۹۶۵) « ۱۶۳ - ۱۶۷ »
و .. جز آن .

(15 Roosi) 315

- بغیة المرید وأنس الفرید^(۱)
(أنساب)
تألیف : سید عامر بن محمد بن عبدالله حسنی یمنی (۱۱۳۵)
تاریخ کتابت : ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۲۵ .

(17 Roosi) 317

مجموعه :

- ۱/الف - تخمیس لامیة ابن بهران
نظم : ؟
۱/ب - تخمیس بانث سعاد
نظم : ؟
۲ - هدایة الأفكار إلى معانی الأزهار (فی فقه العترة الأطهار) « ۱۱ -
۲۲۹ »
تألیف : صارم الدین ابو محمد ابراهیم ، ابن الوزير (۹۱۴)

---

(۱) عنوان کتاب در مؤلفات الزیدیه بدین صورت است ، در فهرست مطبوع
تتمه عنوان چنین آمده : .. إلى معرفة أنساب الأئمة العلام والسادة الكرام
ذرية السيد الجليل علی بن محمد بن علی بن الرشید .

تاریخ کتابت: سده ١١.

(22 Roosi) 322

الإكليل من أخبار اليمن وأنساب حمير .

تأليف : ابو محمد حسن بن احمد همداني (ق ٤) (؟)

(23 Roosi) 323

الإكليل من أخبار اليمن وأنساب حمير

تأليف : ابو محمد حسن بن احمد همداني (ق ٤) (؟)

تاریخ کتابت: ٢١ جمادى الاول ١٣٥٢.

(25 Roosi) 325

أقراط الذهب فى المفخرة بين الروضة وبئر العزب

تأليف : فخرالدين عبد الله بن على الوزير (١١٤٧)

تاریخ کتابت: محرم ١٣٥٤.

(55 Roosi) 326

تقويم عجيب يمن

تأليف : مهدي أمين صافي

تاریخ کتابت: رمضان ١٣٥٣ (شاید تاریخ

تأليف كتاب باشد).

(26 Roosi) 327

مجموعه:

١/الف - مسألة فى بيان إقامة الجمعة من غير إمام « ١٣-١ »

تأليف : عزالدين محمد بن إبراهيم ، ابن الوزير (٨٤٠)

تاریخ کتابت: رمضان ۱۳۵۳.

۱/ب - اسعاف (شاید: الاسعاف فی شرح شواهد القاضی والكشاف)

۲/الف - الإصابة فیما يجب من رعاية حق الصحابة برفع الخطاء

عن صحابة المصطفى « ۱۵- ۶۲ »

تألیف: یحیی بن حسین بن [منصور] قاسم بن محمد (۱۰۸۰)

تاریخ کتابت: ۲۰ صفر ۱۳۰۳.

۲/ب - الإيضاح لما خفی من الاتفاق علی تعظیم صحابة

المصطفى

۳ - زهر الروض المنضود فی أخبار الحوض المورود « ۶۴- ۷۷ »

تألیف: محمد بن احمد بن محمد بن احمد مشحّم (۱۲۲۳)

تاریخ کتابت: سده سیزدهم.

۴ - الدر المضيء « ۷۸- ۸۴ »

تألیف: شرف الإسلام حسین بن [منصور] قاسم بن محمد

(۱۰۵۰)

تاریخ کتابت: ۲۶ رمضان ۱۱۷۸.

(27 Roosi) 328

مجموعه:

۲ - بغیة الطالب وتحفة الراغب فی الأحادیث الأربعین المنتزعة

من أمالی أبی طالب « ۱۷- ۲۸ »

تألیف: امام المنصور بالله قاسم بن محمد (۱۰۲۹)

تاریخ کتابت: ۱۰۴۴- ۱۰۴۵.

(١٢٢) ..... فهرست نسخه‌های آکادمی لنینچی

٣- قصيدة البردة (الكواكب الدرية فى مدح خير البرية) « ٢٩-٤٩ »

تأليف : شرف الدين محمد بن سعيد بوسيرى (٦٩٤)

تاريخ كتابت: ٣ جمادى الاول ١١٨٤.

٤/الف - القصيدة الوترية فى مدح سيد البرية « ٥١ »

تأليف : مجد الدين محمد بن أبى بكر بن رشيد وترى (٦٦٢)

تاريخ كتابت: ١٢ رجب ١١٩٨.

٤/ب - لامية ابن بهران فى الحكم والأمثال والأدب « ٥١-٥٣ »

تأليف : (جمال الدين) بدرالدين محمد بن يحيى ، ابن بهران

تاريخ كتابت: ١٤ رجب ١١٩٨.

٤/ج - لامية العجم « ٥٣ »

تأليف : ابو إسماعيل الحسن بن على طغرثى (٥١٥)

(Roosi 28) 329

الأجوبة المفيدة على السؤالات الحميدة

تأليف : صارم الدين إبراهيم بن خالد علفى صنعانى (١١٥٦)

تاريخ كتابت: احتمالاً سنة ١٢.

(Roosi 29) 330

فتح المعين (شرح قرّة العين بمهمات الدين)

تأليف : عبد العزيز بن زين العابدين مليبارى (ق ١٠ ؟)

تاريخ كتابت: ٢٦ محرم ١٢٨٤.

331 (Roosi 30)

مجموعه متفرقة؟

تأليف : ؟

تاریخ کتابت: سده ۱۴.

334 (Roosi 33)

۱ - البدر الساری (شرح واسطة الدراری) « ۱۴۷-۱ »

تأليف : محمد بن عزالدين مفتی (۱۰۵۰)

تاریخ کتابت: ۲۲ شعبان ۱۰۸۴.

۴ - الناسخ والمنسوخ « ۲۱۰-۱۶۶ »

تأليف: عبد الله بن حسين بن قاسم (صاحب الزعفران)(اوائل ق ۴)

تاریخ کتابت: ۳۰ ربيع الاول ۱۰۸۴.

۵ - مجموعة شعرية « ۲۱۰-۲۱۳ »

نظم: قاضي جمال الدين علي بن احمد سماوي (۱۱۱۷ ؟)

تاریخ کتابت: سده ۱۱.

۷ - صدق الوفاء بحق الإخاء « ۲۴۱-۲۳۲ »

تأليف: عبد القادر بن شيخ بن عبد الله عيدروس (۱۰۳۸)

۸ - شهاب الأخبار من الأحاديث النبوية؟ « ۲۴۴-۲۴۲ »

تأليف: محمد بن بن سلامة قضاعي (۴۵۴)

تاریخ کتابت: سده ۱۱.

۸/الف - مقال الناصحين (شرح شهاب الأخبار ؟) « ۲۴۴-۲۴۲ »

تأليف: محمد بن عمر جمال (۹۶۴)

تاریخ کتابت: سده ١١.

(36 Roosi) 336

مجموعه:

١ - القول الأخرى في شرح ظل الزيادة الصغرى والكبرى « ١-٢ »

تأليف: محمد بن محمد بن حسن اهدل (ق ١٣)

٢ - ورقات الأصول « ٤-٨ »

تأليف: احمد بن زيني بن احمد دخلان (١٣٠٤)

٣ - رسالة في المجاز المرسل والمجاز الاستعارة « ٨-١٠ »

تأليف: احمد بن زيني بن احمد دخلان (١٣٠٤)

٤ - رسالة في أحكام المستحاضة « ١٠-١٢ »

تأليف: محمد بن احمد بن عبد الباري اهدل (١٢٩٨)

٥ - كشف الهم عن قائدة مدّ عجوة ودرهم « ١٢-١٦ »

تأليف: محمد بن احمد بن عبد الباري اهدل (١٢٩٨)

٦ - إرشاد الغاوى في مسالك الحاوى (شرح الحاوى) « ١٧-١٢٣ »

١٢٣

تأليف: شرف الدين ابو الذبيح اسماعيل بن أبى بكر مقرئ

(٨٣٧)

تاريخ كتابت: ذوالحجة ١٣١٤.

(37 Roosi) 338

التحف المخزونة والدرر المكنونة

تأليف: صفى الدين احمد بن عبد الله ظفيري (ق ١٤)

تاریخ کتابت: ۱۱ ربیع الاول سال ۱۳۰۰.

(340 (Roosi 39)

مجموعه:

۲/الف - الفوائد والصلوات والعوائد « ۹-۹۹ »

تألیف : شهاب‌الدین محمد (احمد ؟) شرحی زبیدی (۸۹۳)

تاریخ کتابت: ۸ رجب ۱۱۰۴.

۵ - إنارة العلم « ۱۱۱-۱۲۲ »

تألیف : ؟

تاریخ کتابت: ق ۱۱.

در آخر مجموعه صفحاتی در علم فلک آمده

است.

(341 (Roosi 40)

مجموعه:

۲ - الأزهار فی فقه الأئمة الأطهار « ۸-۱۳۰ »

تألیف : امام مهدی ل‌دین الله احمد بن یحیی ابن مرتضی

تاریخ کتابت: حدود ۱۰۵۶.

۳ - وصیة الهادی یحیی بن الحسین « ۱۳۱-۱۳۲ »

تألیف : امام هادی الی الحق یحیی بن حسین بن قاسم (۲۹۸)

تاریخ کتابت: احتمالاً ۱۳۵۶.

۴ - مفتاح الفائض فی علم القرائض « ۱۳۲-۱۴۵ »

تألیف : ضیاء‌الدین فضل بن علی عصفری

تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۰۵۶.

(١٢٦) ..... فهرست نسخه‌های آکادمی لنینچی

٥ - حياة القلوب في إحياء عبادات علام الغيوب « ١٤٦ - ١٤٩ »

تأليف: امام مهدي لدين الله ، ابن مرتضى

تاريخ كتابت: سنة ١١ .

(42 Roos) 343

المغنى في البيطرة

تأليف: مالك اشرف عمر بن يوسف بن علي بن رسول غسانی

(٦٩٦)

تاريخ كتابت: ٢٣ ذى الحجة ١٠٥٦ .

(43 Roos) 344

مجموعه:

١ - ملحة الاعراب ونسخة الآداب « ١٣ - ١ »

تأليف: ابو محمد قاسم بن علي حريري (٥١٦)

تاريخ كتابت: سنة ٩١٣ .

٢ - التحفة الوردية « ١٣ - ١٧ »

تأليف: زين الدين ابو حفص عمر بن مظفر ابن وردى (٧٤٩)

تاريخ كتابت: سنة ١٣ .

٣ - بغية (غنية) الباحث عن جمل الموايرث (أرجوزة رحيية) « ١٧ - ٢٣ »

تأليف: موفق الدين ابو عبد الله محمد بن علي رحيي ، ابن المتقنة

(٥٧٩)

تاريخ كتابت: ٢٥ رجب ١٢٥١ .

٤ - إعراب الأجرومية « ٢٥ - ٥١ »

تألیف : زین الدین خالد ازهری (۹۰۵)

تاریخ کتابت : ۲۹ ذی قعدہ ۱۱۴۴ .

۵ - الدرۃ البهیة (نظم الآجرومیة) « ۶۲-۵۲ »

تألیف : شهاب الدین (شرف الدین) یحیی بن أبی الخیر حسن
عمریطی (پس از ۹۸۹)

تاریخ کتابت : سده ۱۲-۱۳ .

۶ - شرح الآجرومیة « ۸۸-۶۵ »

تألیف : زین الدین خالد بن عبد الله ازهری (۹۰۵)

تاریخ کتابت : سده ۱۲-۱۳ .

۸ - فتح الباب من الکریم الوهاب لمن أراد الدخول فی علم
الإعراب « ۱۱۶-۹۰ »

تألیف : عبد الخالق بن علی مزجاجی (ق ۱۲)

تاریخ کتابت : ۳ ذی الحجہ ۱۲۵۰ .

۹ - ایناس الأخلاء بجمع أحكام کلاً « ۱۳۴-۱۱۸ »

تألیف : محمد بن عبد الله بن محمد مزجاجی حنفی

تاریخ کتابت : سده ۱۲-۱۳ .

(44 Roosi) 345

مجموعه:

۳ - مثلثة قطرب (القطریة) « ۵۴-۵۲ »

تألیف : سدید الدین عبد الوهاب بن حسن بهنسی (۹۸۵)

تاریخ کتابت : ۱۱ ربیع الاول ۱۰۹۱ .

* در اول مجموعه مطالبی متفرقه نیز مندرج

(١٢٨) ..... فهرست نسخه‌های آکادمی لنینچی

است.

٥/الف - الرسالة الشهائية في الصناعة الطبية « ٩٤-١٣٩ »

تأليف : جمال الدين محمد ماردینی (ق ١٠ یا ١١)

تاریخ کتابت: ١٤ شوال ١٢٦٧.

٥/ب - الرسالة الفتحية في أعمال الجيبية

ر. ك: الرسالة الشهائية في الصناعة الطبية ، كه بتازگی گذشت .

٦ - مجموعه‌ای شامل:

١ - الجدول المفيد الناهج « ١٤٠-١٤٧ »

٢ - جدول في مداخل الشهور الرومية « ١٤٠-١٤٧ »

٣ - منظومة في طلوع الفجر « ١٤٠-١٤٧ »

(45 Roosí) 346

الإيضاح على المصباح (شرح مصباح العلوم في معرفة الحى
القيوم)

تأليف : شمس‌الدين احمد بن يحيى ، ابن حابس دؤارى

تاریخ کتابت: ١٩ رجب ١٠٢٨.

(48 Roosí) 349

مجموعه:

١ - شرح مقامات الحريرى « ١ ، ٤٩-٥٧ »

تأليف : ؟

تاریخ کتابت: سده ١٣.

فهرستواره دیگر نسخه‌های عربی..... (۱۲۹)

۶ - تزیین المجالس بذكر التحف النفائس ومکنون حسان
العرائص « ۹۲-۶۳ »

تألیف : امام مهدی لدين الله احمد بن يحيى ابن مرتضى

تاریخ کتابت: سده ۱۱.

352 (Roosi 51)

مجموعه:

۲ - شرح كافيّة ذى اللب فى أصول علم الطب (أو علم أصول
الطب) « ۱۷-۶ »

تألیف : جمال الدين ابو على بحرق يمنى شحرى حضرمى

(۹۳۰)

تاریخ کتابت: سده ۱۲-۱۳.

۳ - منظومة الأسماء الحسن « ۲۲-۰ »

تألیف : ؟

تاریخ کتابت: سده ۱۲-۱۳.

۴ - حرز الأقسام « ۲۶-۲۲ »

تألیف : ابو مدين شعيب فاقى (فاسى ؟) انصارى

تاریخ کتابت: سده ۱۲-۱۳.

۶ - ذكر حديث المعراج عن النبى (ﷺ) « ۳۸-۳۰ »

تألیف : ابو الحسن احمد بن عبد الله بكرى

تاریخ کتابت: ۶ شعبان ۱۱۹۹.

٨ - نصيحة الإخوان ومرشدة الخلان (وصية ابن الوردى) «٤١-٤٨»

تأليف: زين الدين ابو حفص عمر بن مظفر، ابن الوردى

تاريخ كتابت: ١٣ صفر ١٢٦٧.

١٠ - التحفة الجامعة لمفردات الطب النافعة «٥٥-١٠٨»

تأليف: عمادالدين ابو زكريا يحيى بن أبى بكر عامرى (٨٩٣)

تاريخ كتابت: جمادى الاول ١٢٨٥.

(52 Roosi) 353

دفع الملام عن قارئ قطر ابن هشام «٣٥٣»

تأليف: محمد بن عثمان ميرغانى (١٢٦٨)

تاريخ كتابت: سنة ١٣.

(53 Roosi) 354

رفع الخفاء عن ذات الشفاء (شرح الشفاء فى تعريف حقوق
المصطفى)

تأليف: على بن سلطان محمد قارئ وردى (١٠١٤)

تاريخ كتابت: ربيع الاول ١١٤٩.

(1 Ansaiddi) 356

جامع المتون فى أخبار اليمن الميمون

تأليف: فخرالدين عبد الله بن على، ابن الوزير

تاريخ كتابت: سنة ١٤.

357 (Ansaldi 2)

روضه المجالس في قصص الملوك النفائس

تأليف : علي بن علي سوادى (١٣١٤)

تاريخ كتابت: سده ١٤.

359 (Ansaldi 4)

قصه سليمان بن داود... وبلقيس

تأليف : ابو اسحاق احمد بن محمد ثعلبي (٤٢٧)

تاريخ كتابت: ١١ ذوالقعدة ١٣٤٩.

360 (Ansaldi 5)

مجموعه:

١ - قرة العيون بتاريخ اليمن الميمون « ١ - ١٢٣ »

تأليف : وجه الدين ابو عبد الله عبد الرحمن شيباني (٩٤٤)

تاريخ كتابت: ٢٧ جمادى الثاني ١٣٢٥.

٢ - الإحسان في دخول مملكة اليمن تحت ظل عدلة آل عثمان

« ١٢٤ - ١٦٦ »

تأليف: شمس الدين عبدالصمد بن إسماعيل موضعي (ق ١٠ - ١١)

تاريخ كتابت: سده ١٤.

361 (Ansaldi 6)

اتحاف ذوى الفطن بمختصر أنباء الزمن

تأليف : عبد المالك بن حسين آنسى (ق ١٤)

تاريخ كتابت: سده ١٤.

363 (Ansaldi 8)

مجموعه:

۳ - عقد الدرر السلوانية الملتقط من شرح النشوانية (مختصر

خلاصة السير الجامعة ..) « ۹۹-۷ »

تأليف: نشوان بن سعيد حمیری

در آغاز نسخه دو قصیده، یکی در ۸۳ بیت

ود دیگری در ۲۳ بیت مندرج است.

۴ - قصيدة اسعد الكامل « ۱۰۴-۹۹ »

تأليف: أسعد الكامل تتبع تبعی

تاریخ کتابت: سده ۱۴.

۵ - المعتمد من حديث سيدنا المصطفى محمد « ۱۰۷-۱۰۵ »

تأليف: ؟

تاریخ کتابت: ۱۴ محرم ۱۳۴۱.

364*

إتحاف ذوى الفطن (مختصر انباء الزمن فى أخبار اليمن)

تأليف: عبد المالك بن حسين آنسى

تاریخ کتابت: ۲۳ ربیع الاول ۱۳۵۰.

366

مختصر الشريعة

تأليف: مؤلفی مسیحی

تاریخ کتابت: احتمالاً سده ۱۳.

367

مجموعه:

۱ - قواعد اللغة الفارسية والتركية والمغولية « ۱ - ۱۱۰ »

تأليف : ؟

۲ - قاموس اللغة الفارسية - تركية « ۱۱۲ - ۱۷۵ »

تأليف : ؟

تاریخ کتابت: سده ۹۱۱ .

368*

فضل الخليل

تأليف : شرف الدين ابو محمد دميائي (۷۰۵)

تاریخ کتابت: ۱۹ ذوالحجة ۱۳۰۹ .

368 bis

مجموعه:

۱ - القصيدة الوترية فى مدح سيد البرية « ۲ - ۱۰۴ »

تأليف : مجدالدين محيي الدين وترى

۲ - تخميس قصيدة؟ « ۱۱۹ - ۱۴۳ »

تأليف : ؟

تاریخ کتابت: سده ۹۱۳ .

369

القرآن الكريم

تاریخ کتابت: رمضان .. ناسخ: درويش

محمد مولوی.

369

القرآن الکریم

تاریخ کتابت: سال ۱۱۷۷، ناسخ: امین بن

علی واستادش محمد نامق.

371

سبیل السلام الموصلة إلى بلوغ المرام

تألیف: عزالدین محمد بن إسماعیل بن صلاح امیر کحلانی

372

قرة العیون بتاریخ الیمن المیمون

تألیف: وجه‌الدین ابو عبد الله الذبیع

تاریخ کتابت: ۹ جمادی الاول ۱۳۴۲.

373

مجموعه:

۲ - کتاب الضرورية « ۱۲ - ۵۴ »

تألیف: ؟

تاریخ کتابت: سده ۹۱۲ .

۳ - وصية النبي ﷺ إلى علي بن أبي طالب عليه السلام « ۵۵ - ۷۴ »

تألیف: ؟

تاریخ کتابت: سده ۱۲ .

مجموعه:

۱ - مجمع المصائب فی نوائب الأَطایب « ۱ - ۱۸۳ »

تألیف : قریش بن محمد حسینی قزوینی (ق ۱۳)

تاریخ کتابت: ۱۶ رمضان ۱۲۵۵.

۲ - تتمة مجمع المصائب فی نوائب الأَطایب

تألیف : ؟

تاریخ کتابت: اواخر سده ۱۳.

(Appenice 1) 7

شرح الموجز (فی الطب)

تألیف : ابو الحسن علی بن علی قرشی ، ابن نفیس (۶۸۷)

تاریخ کتابت: سال ۱۱۰۴.

(Appenice 11) 11

رسوم جهنم أو تأملات روحية فی العذابات الجهنمية

تألیف : یوسف بن جرجیس حلبی بانی (پس از ۱۷۱۲ م)

(Appenice 111) 19

مجموعه:

۱ - کتاب فی النجوم « ۱ - ۱۶ »

تألیف : ؟

۲ - الفوائد والصلوات والعوائد « ۱۷ - ۱۰۲ »

تألیف : شهاب‌الدین احمد بن احمد شرحی

القران فربان من عسك الحسن فناوش القوم بعضهم بعضا واقتتلوا تا
شدند و علفت بنوا السداة لا طاة لهم بالقوم فالقرنوا راجع
الرجسمة في القمل وخالوا في بوق الليل فاما من ابن كعد هذاه
ان يبنهم ورجع جيبيل بن قاهر بن الحسن فخره بذلك فقال
لا حول ولا قوة الا بالله قال ورجعت خبلا ابن كعد حتى رزاه على
شاهي القران وافر العرش بالحسن واصحابه فاخذ فاسا واما
الى وراخمة النساء فظار في الارض بنم عشره واهل الله

نظرون

تاریخ کتابت: سده ۴۹ .

(Appenice V) 40

کتاب فی الأخلاق

تألیف : ؟

تاریخ کتابت: سده ۱۲ - ۱۳ ؟

(Appenice V 11) 250

شرح العقائد النسفية

تألیف : سعدالدين مسعود بن عمر تفتازانى (۷۹۲)

(Appenice I V) 27

خواص البردة فی براء الداء

تألیف : عبد السلام بن ادريس مراکشى (۶۶۰)

ضمیمه (۲)

فهرستواره نسخه‌های فارسی

کتابخانه آکادمی لینچی

(LINCEI)

رم - ایتالیا

Ms . Caetani 77

خلاصة المنهج (تفسير)
از : ملا فتح الله بن شكر الله شريف كاشاني (٩٩٧)
نسخة حاضر جلد اول كتاب بوده وهفت سورة اول قرآن را دارا
می باشد .

تاریخ کتابت : ٩ جمادی الثاني ١٠٤٨ .

2 Ms . Caetani 88

مجموعه سور وادعیه (متفرقه)
از : ؟
آغاز : « اللهم إني أسألك باسمك الحسنی یا الله یا رحمن یا رحیم
یا کریم یا مقیم ... » .

نسخ ، سده ١٧ میلادی (؟) .

3 Ms . Caetani 73

عقیده وهایی (اعتقادات)
از : ؟

تاریخ کتابت : ربیع الثاني ١٢٨٥ .

4 Ms . Caetani 2106

مجموعه:

- ۱ - رساله مظاهر (۲ پ - ۸۸ پ)
از: عبداللطیف بن عبدالعزيز فرشته
  - ۲ - رساله زبدة الحقایق (۸۸ پ - ۱۳۸ ر)
از: عزیز بن محمد نسفی
  - ۳ - رساله مبدأ ومعاد (۱۳۹ پ - ۱۵۸ ر) (اعتقادات)
از: عزیز نسفی؟
  - ۴ - لمعات (۱۳۹ پ - ۱۵۸ ر)
از: فخرالدین ابراهیم بن شهریار عراقی
  - ۵ - لطائف التوحید و غرائب التفرید (۱۸۷ پ - ۱۹۲ ر)
از: سعدالدین محمد حموی
  - ۶ - در بیان روح (۱۹۲ پ)
از: ؟
  - ۷ - رساله شدودیه (۱۹۳ ر - ۱۹۷ پ)
از: ؟
  - ۸ - رساله‌ای در عرفان (؟) (۱۹۸ پ - ۲۰۲ ر) (عرفان)
از: ؟
  - ۹ - اصطلاحات الصوفیه (۲۰۳ ر - آخر مجموعه ۲۰۹) (لغت)
از: ؟
- قسمی از آن بعنوان «رساله عبدالرزاق در اصطلاحات صوفیه»

آمده است.

- تاریخ کتابت: ربیع الأول ۹۹۷.
5 Ms . Caetani 89
حلیة المتقین (اخلاق)
از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰)
تاریخ کتابت: ۵ رجب ۱۰۷۹.
6 Ms . Caetani 55
تاریخ طببری (تاریخ)
تاریخ کتابت: سال ۱۰۳۴.
7 Ms . Caetani 50
تاریخ گزیده (تاریخ)
مکان و تاریخ کتابت: شیراز، ذوالقعدة؛
۱۲۹۶.
8 Ms . Caetani 54
خلاصة الأخبار (تاریخ)
از: ؟
تاریخ کتابت: ۱۱ ذوالحجة ۹۰۵.
9 Ms . Caetani 37 , 81
تاریخ عالم آرای عباسی (تاریخ)
تاریخ کتابت: سال ۱۲۵۶.

- 10 Ms . Caetani 103
اکبرنامه
(تاریخ)
از: شیخ ابو الفضل بن شیخ مبارک علامی
تاریخ کتابت: سال ۱۸۲۶.
- 11 Ms . Caetani 67
تاریخ فرشته
(تاریخ)
تاریخ کتابت: شعبان ۱۲۲۲.
- 12 Ms . Caetani 42
[عمل صالح]
از: ؟
تاریخ کتابت: سده ۱۷ میلادی ؟.
- 13 Ms . Caetani 57
تاریخ منتخب
(تاریخ)
از: ؟
تاریخ کتابت: سده ۱۸ میلادی ؟.
- 14 Ms . Caetani 59
تذکره مقیم‌خانی
(شرح حال)
از: محمد یوسف منشی بن خواجه بدا بلخی
تاریخ کتابت: سال ۱۸۴۵ میلادی.

چون این نسخه در مرکز احیاء میراث اسلامی وجود دارد،
بتفصیل به معرفی آن می‌پردازیم:

سیر المتأخرین*^(۱) (تاریخ - فارسی)

از: سید غلام حسین بن هدایت علیخان طباطبای حسینی
تاریخ مفصل وقایع هند و احوال عظمای آن دیار است به فارسی
روان از زمان رحلت محمد محیی‌الدین اورنگ زیب و جلوس اولادش
بر سریر سلطنت و کشته شده محمد اعظم شاه تا وقایع سال بیست
و دوم پادشاهی محمد شاه مطابق با سال ۱۱۵۲ هجری و احوال
بنگاله و عظیم آباد. تاریخ آغاز این کتاب سه‌شنبه غره ماه صفر ۱۱۹۴
بوده و در روز یکشنبه ۲۶ محرم ۱۱۹۵ پایان یافته است.

سپس مؤلف در تتمه کتاب به ذکر بقیه احوال محمد شاه از سال
بیست و سوم پادشاهی و وقایع احمد شاه و عالمگیر ثانی و پسرش
شاه عالم پادشاه پرداخته و آنرا روز سه‌شنبه ۲۳ ماه رمضان ۱۱۹۵

(*) کلکته، ۱۷۸۹م، با مقدمه انگلیسی و فرانسه؛ لیدن، ۱۸۳۲م، تصحیح
ژنرال برگس؛ لکهنو، ۱۳۱۴، چاپ دوم، در ۳ جلد؛ لاهور، سنگی،
رقعی، ۱۴۳ صفحه، و چند چاپ دیگر.

(۱) مؤلف در مقدمه نام کتاب را در عبارتی چنین آورده: «و هرگاه که بعونه
تعالی انجام یابد سیر المتأخرین من الثامنة عشرة [كذا] إلى خمس
و تسعين من المائة الثانية عشرة من الهجرة المقدسه مسما خواهد بود».
کاتب نام کتاب را در آغاز «تواریخ سیر المتأخرین» ذکر کرده است.

دبیر السیر بیستم آتم ایچمن آکرسمیم بیتم باخیر

سپاس بیخاس و مستایش سروری اسان نثار بارگاه غلبت بر جهان و ادار بی نهایت لکرانگیز
 عوالم بیسان حال در زبان معانی بر ادای شایسته بنویسید و در بقا و ابداع حرم فرست
 و در قفونی روزگار بتبدیل اوضاع و اطوار و اختلاف لیل و نهار بر برات ساخت
 کبرایش از نظری حادش تغییر و تبدیل نموده محکم و زود روزی الیه و ابروی افتخار
 شرای بر بر عیانت عالیات سید انبیا و آل و اصحاب جناب است که طغر خانی ایجا
 و در سینه انتظام سلسله مشهوره و منزه و عالی و عظیم الملوک و السلام الی الیوم النساء
 اما بسند و برنگرندگان حمایت و روزگار و در فاعل و شمار ظاهر و آشکار است
 که کتب قرآنی و سایر کتب تفاوت طبقات اتم خواهر بسیار و جوایز شهر و از و کوشیا
 مطلقه بر صفت از کتب نکر و علاقه روز نامچه آثار قدرت کافر و کار شایسته
 بر این مشایخ آفرید که رحمت غلبه است و نیز اطلاق نام بر احوال و اخلاق طوایف آنان
 و معاد مستحق و آداب و کردار کان و در این اقیانوس و پرده های مغلون آن زمره عالی شان
 دانست.

بیابان رسانده است.

آغاز: «سیاس بی‌قیاس و ستایش سرمدی، اساس نثار بارگاه
عظمت و جلال دادار بی‌همایست که گوناگون عوالم».

(ذریعه ۲۷۸/۱۲، فهرست فارسی مشار ۳/۳۱۲۷).

* نستعلیق، شیخ غلام سرور بن شیخ بهاء‌الله بن شیخ
محمدنواز ساکن مرزاپور که بر لب کنک وندی کهریه ما
بین کنج کلنا وسمند کده واقع است، ۲۲ ربیع الثانی (۱۷
پوس) ۱۱۰۴ (۹) هجری، فهرست مفصل کتاب در ابتدای
آن و فهرست تتمه کتاب در انتهای آن درج شده. تتمه کتاب
که در واقع تألیف مستقلی می‌باشد از صفحه ۱۱۲۷ شروع
شده است.

(کتابخانه آکادمی لنینچی - رم ۴۳، مرکز احیاء میراث

اسلامی - قم ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵)

صفحه ۱۵۰۲.

تاریخ کتابت: سده ۱۳.

16

Ms . Caetani 70

(پزشکی)

قرابادین حکیم شفائی

از : مظفر بن محمد حسینی شفائی (۹۶۳)

نام ادویه و چگونگی ترکیب و بکار بستن آنها را، بترتیب حروف تهجی از حرف الف تا یاء گردآوری کرده است .

آغاز : « الحمد لله الحكيم العليم والصلاة على من أوتى الحكمة والكتاب الكريم وهو يشفى بلطفه السقيم وانه لعلی خلق عظیم » .

تاریخ کتابت : سده ۹۱۷ .

17

Ms . Caetani 60

منتخب ازرقی

از : حکیم ازرقی

تاریخ کتابت : ۱ شعبان ۱۰۱۳ .

18

Ms . Caetani 72

(شعر)

دیوان انوری

تاریخ کتابت : سال ۱۰۴ [۱] ؟ .

- 19 Ms . Caetani 58
(شعر) **خمسه نظامی**
- 20 Ms . Caetani 36
(شعر) **خمسه نظامی**
تاریخ کتابت: سده ۱۸ میلادی ؟ .
- 21 Ms . Caetani 82
(شعر) **لیلی و مجنون**
تاریخ کتابت: سال ۱۷۹۰ ؟ .
- 22 Ms . Caetani 48
شرفنامه
تاریخ کتابت: ۱۸۴۷ میلادی (ماد ساون سموت سال ۱۹۰۴) .
- 23 Ms . Caetani 35
(شعر) **منطق الطیر**
تاریخ کتابت: سده ۱۸ ؟ .
- 24 Ms . Caetani 66
(شعر) **مثنوی معنوی**
تاریخ کتابت: سال ۱۲۶۶ .
- 25 Ms . Caetani 149
(شعر) **مثنوی معنوی**
تاریخ کتابت: سده ۱۴ ؟ .

- 26 Ms . Caetani 80
لب لباب مثنوی
تاریخ کتابت: ۱۲ ذوالحجه ۱۲۷۱.
- 27 Ms . Caetani 43
کلیات سعدی
(شعر)
تاریخ کتابت: ۱۹ ربیع الثانی ۱۲۳۷.
- 28 Ms . Caetani 78
کلیات سعدی
(شعر)
تاریخ کتابت: محرم الحرام ۱۲۶۰.
- 29 Ms . Caetani 44
کلیات سعدی
(شعر)
تاریخ کتابت: سال ۱۲۳۷ . ۱۲۸۹.
- 30 Ms . Caetani 38 - 39
کلیات امیر خسرو دهلوی
(شعر)
تاریخ کتابت: ماه رمضان ۹۰۸.
- 31 Ms . Caetani 85
دیوان سلمان ساوجی
(شعر)
تاریخ کتابت: ۹ ذوالحجه ۹۷۵.
- 32 Ms . Caetani 2098
مهر و مشتري
از: مولانا شمس‌الدين عصار تبریزی (۷۸۴)

- تاریخ کتابت: سده ۱۶ میلادی ؟ .
33 Ms . Caetani 53
دیوان حافظ (شعر)
- تاریخ کتابت: سده ۱۷ ؟ .
34 Ms . Caetani 75
دیوان حافظ (شعر)
- تاریخ کتابت: سده ۱۹ میلادی ؟ .
35 Ms . Caetani 92
سلسله الذهب
- از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)
تاریخ کتابت: رجب ۱۰۱۸ .
36 Ms . Caetani 83
سبحة الأبرار
- از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸) ؟
تاریخ کتابت: سده ۱۶ میلادی ؟ .
37 Ms . Caetani 99
یوسف وزلیخا (شعر)
- از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)
تاریخ کتابت: ۸ ربيع الاول ۱۲۴۵ .

- 38 Ms . Caetani 76
یوسف وزلیخا
(شعر)
از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)
- 39 Ms . Caetani 2100
یوسف وزلیخا
(شعر)
از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)
تاریخ کتابت: سده ۱۶ میلادی .
- 40 Ms . Caetani 90
کلیات عرفی شیرازی
(شعر)
تاریخ کتابت: سده ۱۷ میلادی.
- 41 Ms . Caetani 68
دیوان نظیری
(شعر)
از: محمد حسین نظیری نیشابوری (۱۰۱۳)
تاریخ کتابت: ۹ ربیع الأول ۱۱۶۲.
- 42 Ms . Caetani 87
دیوان صائب
(شعر)
تاریخ کتابت: سده ۱۸ .
- 43 Ms . Caetani 91
مجموعه:
۱ - دیوان صائب
(شعر)
از: ؟

۲ - هفت قصیده
(شعر) از: عوفی
تاریخ کتابت: سده ۹۱۹ .

44 Ms . Caetani 84

مجموعه:

۱ - یوسف وزلیخا
(شعر)
۲ - دیوان میرزا جلال بن میرزا معین اصفهانی (اسیر)
(شعر)
۳ - مثنوی راسخ
(شعر)
از: محمد زمان راسخ
مثنوی است در حدود ۶۰۰ بیت .

۴ - دیوان علی
(شعر)
از: ناصر علی شرهندی

۵ - اشعار اظهري
(شعر)
از: میرصائدی اظهري

۶ - اشعار میرزا اسماعیل اصفهانی
(شعر)
۷ - دیوان مولانا محمد طاهر لاهیجانی (غنی)
(شعر)
تاریخ کتابت: سده ۹۱۹ .

45 Ms . Caetani 86

جنگ شعری
(شعر) از: ؟
تاریخ کتابت: سده ۹۱۴ .

- 46 Ms . Caetani 74
جنگ ادبی و شعری
از: ؟
(شعر)
- 47 Ms . Caetani 62
نگارستان معینی
از: معین‌الدین جوینی
تاریخ کتابت: ۱ ربیع الأول ۹۸۱.
- 48 Ms . Caetani 41
بهارستان
از: نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)
تاریخ کتابت: سده ۱۷ میلادی؟ .
(شعر)
- 49 Ms . Caetani 45
انوار سهیلی
تاریخ کتابت: ذوالقعدة ۱۰۰۷.
- 50 Ms . Caetani 46
انوار سهیلی
تاریخ کتابت: ۹ شعبان ۱۱۹۷.
- 51 Ms . Caetani 47
انوار سهیلی
تاریخ کتابت: ۴ جمادی الثاني ۱۲۳۲.

52

Ms . Caetani 51

عیار دانش

از : شیخ ابو الفضل بن شیخ مبارک علامی

تاریخ کتابت : ۲۸ رجب ۱۰۹۶ .

53

Ms . Caetani 49

بختیار نامه

از : آزاد بخت سیستانی

تاریخ کتابت : ۴ ربیع الثانی ۱۱۷۶ .

54

Ms . Caetani 64

[مجموعه:]

۱ - بختیار نامه

۲ - قصه مهر و مهر

از : خاور شاه؟

تاریخ کتابت : سده ۱۹ میلادی .

55

Ms . Caetani 79

(داستان)

قصه شاهزاده آزاده شیرویه

از : شیرویه رومی؟

تاریخ کتابت : ۱۵ شعبان ۱۲۳۴ .

56

Ms . Caetani 56 [a]

مهابهارت

تاریخ کتابت : شوال ۱۰۴۰ .

57 Ms . Caetani 56 [b]

مهابهارت

تاریخ کتابت: ۲۳ شعبان - ۳ شوال ۱۰۹۴ .

58 Ms . Caetani 56 [c]

مهابهارته

تاریخ کتابت: ۱۴ شعبان - ۱۱ ذی‌الحجه

.۱۱۹۵

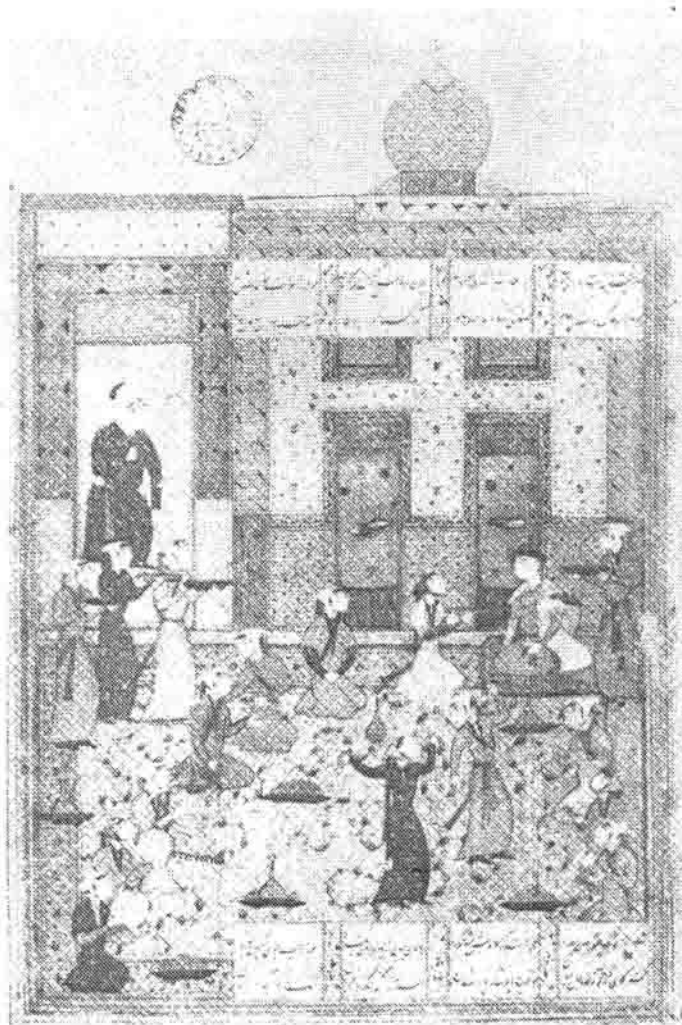
59 Ms . Caetani 61

مچھه پوران

از: کشائین آنند کهن

تاریخ کتابت: ۲۳ شعبان ۱۲۰۵ . ۱۲ محرم

.۱۲۰۷

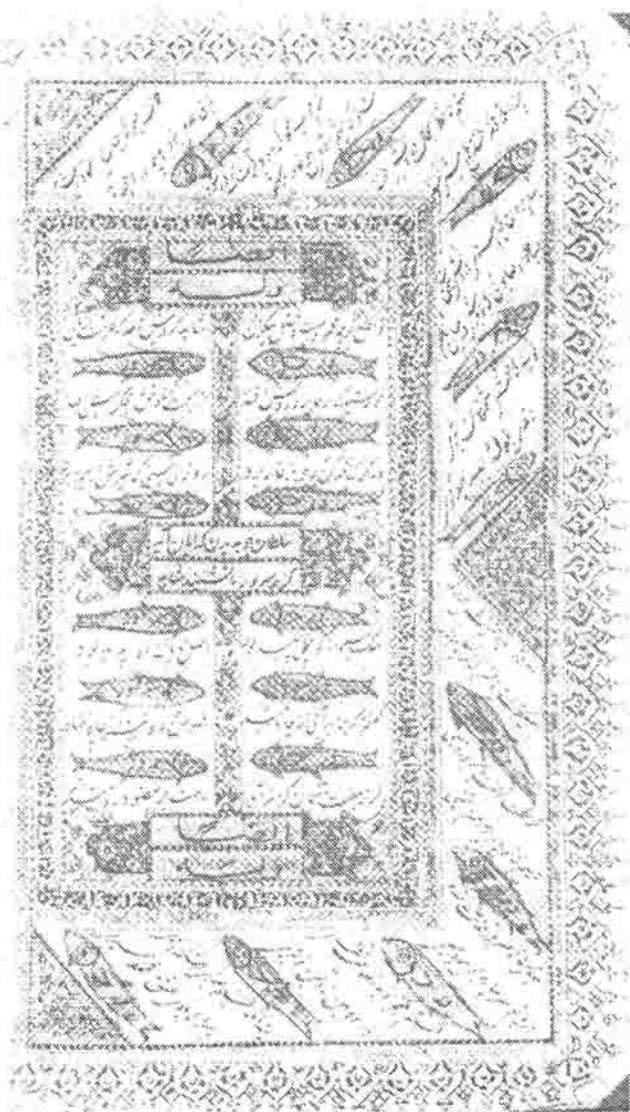

صفحه‌ای از «لیلی و مجنون» (ش 82 Caetani ص ۱۴۹)

واژه نامه

واژه‌های مربوط به نسخه‌شناسی و کتابشناسی

و رموز و اختصارات

(ایتالیایی - فارسی)

تذکر

۱- بعضی از کلمات ایتالیائی نیستند و عین آنها در فهارس و کتب دیگر بکار رفته مانند اسماء ماههای عربی یا کلمه *(taliq)* «خط تعلیق» و ..
فائده ذکر چنین کلماتی در این فرهنگواره این است که نشان دهیم این واژگان در واژه‌نامه‌های ایتالیایی معادلی ندارند و به همین گونه ذکر شده استعمال شده‌اند.

۲- علامت (~) نشانگر تکرار واژه فوق می‌باشد.

A

a	رو (روی صفحه) (در نسخه های خطی)
abbreviativo	خلاصه ، کوتاه
abbreviazione	خلاصه
abbrreviazione	مخفف ، اختصاری
accademia	فرهنگستان ، آکادمی
accademico	عضو فرهنگستان
accozzaglia	مجموعه نامنظم
accurato	مرتب ، منظم (در وصف نسخه خطی که منظم نوشته شده است)
aceflo	مبتلا به مرض منزیست
addendum	تصویب نامه ، پوزش
affissione	آگهی ، اعلان
aggiunta	اضافه
	<i>con aggiuntivi pochi</i> با اضافات اندک
alfabetico	الفبائی
	<i>in rigorosoordine</i> ~ با ترتیب الفبائی تا مرتب
alquanto	زیاد

<i>con fine ~ diversa</i>	با اختلافات زیاد در پایان (نسخه) (در مقایسه عبارات)
	و متن دو نسخه خطی)
alla fine	الی آخره ، تا آخر کتاب
allegato	ضمیمه
allegoria	کنایه ، رمز ، مثل
allegorico	رمزی ، کنایی
altresí	بهمان اندازه
amputazione	قطع ، برش
anatologia	گلچین ادبی
annessione	اضافه
annotazione	یادداشت
anonimo	مجهول ، ناشناس (جمع <i>anonimi</i>)
antica	قدیمی
antichitá	عتیقه ، آثار عهد قدیم
antico	قدیم (صفت)
antologia poetica	گلچین شعری
apcerifo	بی امضاء ، مجهول
App	ضمیمه ، ذیل ، پاورقی (مخفف <i>appendice</i>)
appellativo	عنوان ، لقب
appendice	ضمیمه ، ذیل ، زیر نویس کتاب ، پاورقی (پانوش)
apprezzabile	با ارزش
approfondiments	تحقیق

archivis	بایگانی ، ضبط
archivista	بایگانی کننده ، ضابط
articolo	حرف تعریف ، مقاله
assestamento	ترمیم
autenticazione	تحقیق
autobiografia	شرح حال نویسنده به قلم خودش ، اتوبیوگرافی
autrice	مؤلف زن

B

b	فرزند ، ابن (مخفف <i>Ibn</i> یعنی <i>figlio</i>)
b	باب (مخفف <i>bab</i> در مورد کتابهای عربی)
b	پشت (صفحه پشت) (در نسخه های خطی)
bab	باب

dal k al-Ilm bab 20 al k al-Adan bab 53

از کتاب العلم باب ۲۰ تا کتاب الأذان باب ۵۳

bacatura	کرم خوردگی
ballata	نوعی رباعی ، خطوط چهار مصرعی
barocco	هنر و سبک قرن شانزدهم (باروک)
bassorilievo	نقش برجسته
battura	جمله بجا و زیبا
bibliografo	نویسنده کتابشناسی
bibliofilo	کتابخوان ، دوستدار کتاب

bibliografia	کتابشناسی
bibliografico	مربوط به کتاب شناسی
bibliomane	کتاب دوست ، دوستدار ، مطالعه
bibliomania	کتاب دوستی ، عشق به کتاب
biblioteca	کتابخانه
bibliotecario	کتابدار
biografia	شرح حال ، سیره ، بیوگرافی
biografico	مربوط به شرح حال وزندگی
biografo	تذکره ، شرح حال نویس
bis	مکرر ، (نسخه یا کتاب مکرر)
bollato	مهر شده ، مارکدار ، علامت دار
bollatura	علامت زنی ، مهرزنی ، تمبرزنی
bollettino	خبر ، نشریه
bollo	مهر ، مارک ، نشانه
bordo	کنار ، لبه ، حاشیه
bozza	پیش نویس ، طرح
bozzetto	ماکت ، طرح ، رسم ناتمام
brano	تکه ای (از نسخه خطی) در ادب یا موسیقی وغیره
breve	کوتاه ، مختصر
brevita´	کوتاهی ، ایجاز ، اختصار
busta	پاکت ، کتاب جیبی

C

calce	<i>come da nota in ~</i>
calligrafica	<i>ascritture magrebina</i> خط مغربی
capitolo	بخش ، قسمت <i>in 60 capitoli e hatima</i> در ۶۰ بخش و یک خاتمه
capiverso	سرآغاز
caposoldo	علامت گذاری
caratteristico	مشخص ، مربوط به یک موضوع
cariato	کرم خورده
carta	کاغذ
cartella	جلد کردن ، کیف کار
cartello	اعلان
cartellone	ورقه اعلان ، آگهی
cartoccio	کاغذ لوله شده (طومار) <i>rotolo (di carta, di pergamenta); sesto (tip), formato</i> طومار
ج طوامیر	
catalago	فهرست کتاب ، کاتالوگ
cecolo	قرن
cf	مقابله (<i>confronta</i> مخفف)
cifrare	عدد گذاری
citazione	نقل قول ، روایت

با نقل اشعاری *con citazioni di versi*

cm	سانتیمتر (مخفف <i>centimetro</i>)
codice	کتاب قانون
cognome	نام فامیلی
col	ستون (مخفف <i>colonna</i>)
coll	ستونها (مخفف <i>colonne</i>)
colofone	خاتمه
colonna	ستون (جمع <i>colonne</i>)
comm	شرح (مخفف <i>commento</i>)
comm	تفسیر بمعنی توضیح هم آمده (مخفف <i>commento</i>)
commento	شرح
~ <i>con gawluhu</i>	شرحی با عناوین « قوله »
~ <i>qal-aqul</i>	شرح با عناوین قال - أقول »
commento coranico	تفسیر قرآن
commincianti tutti colla parola	ابتدای تمام (ایات و غیره) با لغت
comp	برگرفته از ، مقایسه کنید با (مخفف <i>compendio</i>)
compendio	برگرفته از ، مقایسه کنید با <i>del</i> ~
compilazione	تألیف
compl	مفعول ، متمم ، تکمیل کننده (مخفف <i>complemento</i>)
completo	کامل (نسخه خطی کامل بدون افتادگی بعضی صفحات)
componimento	انشاء

composizione	مجموعه
concetto	مطلب ، محتوا
concise	کوتاه ، موجز
concisione	کوتاهی ، ایجاز
conclusione	نتیجه ، خاتمه
confronta, confronto	مقابله
contemporaneo	معاصر
continuazione	ادامه (ادامه)
continuazione del precedente	بقیه کتاب قبلی ، ادامه جلد سابق
cop	ناسخ ، نویسنده ، کاتب نسخه خطی (مخفف <i>copista</i>)
copertina	جلد کتاب
copia	رو نوشت
copiato	رونوشت ، کپی
copista	ناسخ ، کاتب نسخه خطی
copisteria	چاپخانه
corano	قرآن
<i>~in scrittura minutissima</i>	قرآن به خط
<i>~con tradazione interlineare persiana</i>	قرآن با ترجمه زیر نویس به زبان فارسی
correzione	تصحیح
cultura	فرهنگ ، معلومات

cuoio چرم

D

dat تاریخ (مخفف *data*)

data تاریخ، وقایع زندگانی شخصی

datata به تاریخ ..

dc تاریخ میلادی (مخفف)

dedica وقف، اهداء نامه

delatore گزارش نویس، رساله نویس

delaziione رساله، گزارش

dello stesso

با همان خصوصیات (مانند نام مؤلف یا خصوصیات نسخه مانند اندازه کتاب و ..)

denominazione نام گذاری

detrarre حذف کردن، کم کردن

detto معروف به، مشهور به

di از (نوشته، تألیف)

dialetto زبان محلی

diritto کتب قانونی (ظاهراً فقه و اصول مراد است)

disordinato

نامرتب، بهم ریخته (نسخه خطی یا کتاب چاپی که صفحات آن جایجا شده باشد)

disordine نامرتب

mutilo in fine e in ~

(نسخه خطی) ناقص الآخر و صفحاتش (یا اوراق آن) غیر مرتب است

disordine نامرتبی (در صفحات نسخه خطی یا کتاب چاپی)

dispensa جزوه

diverso مختلف ، گوناگون

با سر فصلها و عناوین گوناگون ~ *con titolo*

dizionario فرهنگ ، لغت‌نامه

drammatics تألیفات نمایشی

E

ed نشریه (مخفف *edizione*)

editore ناشر

edizione نشریه

eg تاریخ هجری قمری (مخفف *egira*)

egiziana ~ *scrittura* نوعی خط

elementare ابتدائی (کتابی که برای تازه وارد در علمی مفید است)

elenco فهرست ، صورت

enciclopedia دائرة المعارف

epigrafe کتیبه ، سر لوحه

epiteto وصف ، نعت ، صفت

era زمان ، دوره

errato نادرست ، اشتباه

سرفصل یا عنوان نادرست ~ *titolo*

erroneo	نادرست ، اشتباه
errore	اشتباه
esempio	مثال
esemplare	همان نمونه ، همان نوع ~ <i>stesso</i> نمونه
esemplare	نقیس ، نمونه (نسخه خطی)
estratto	مستخرج ، استخراج شده
	مانند : <i>dello sarh Nahg al-Balaga</i>
estrazione	استخراج (از کتاب یا اثر دیگر)

F

f	صفحه (صفحه)
f	فصل (مخفف <i>fasl</i>)
f	ورق ، برگ ، صفحه (مخفف <i>foglio</i>)
fama	شهرت
fascicolo	جزوه
ff	از صفحه
ff	صفحات ، ورقها ، برگها (مخفف <i>fogli</i>)
filologia	فقه اللغة ، زبانشناسی
filologo	زبانشناسی
fine	پایان ، ختام ، انجام
finits	تمام شده (کتابت نسخه)
foglio	ورق ، برگ ، صفحه (جمع <i>foogli</i>)

forse errore per شاید تحریف یافته (شکل غلط) .. باشد

frammento قطعه ، تکه

frammenti poetici di .. تپعه اشعاری از ..

framments قطعه ، جزئی از کتاب

frontespizio سرلوحه ، عنوان کتاب

G

genealogia شجره ، سلسله ، دودمان ، خاندان

genealogista شجره نویس

giuridiche (اثریابکتاب) قضائی ، حقوقی (احکام)

glossa حاشیه

guasta خراب شده (نسخه خراب شده در اثر بید و غیره)

H

H هجری قمری *(anno dell') Egira*

I

identico شبیه ، مشابه

inizio ~ ; diverso in fine در پایان (غالباً در)

مقایسه آغاز و انجام دو نسخه خطی گفته می شود)

identificaleili هویت

non بدون هویت ~

(۱۷۴) ..... فهرست نسخه‌های آکادمی لنینچی

igaza sanad

اجازه (اجازه‌روائی و غیره که بین علمای اسلامی مرسوم بوده و هست)

inc

شروع (آغاز کتاب یا رساله)

inc; dopo la basmala

آغاز - بعد از بسمله « بسم الله الرحمن الرحيم » - :

incompleto ناتمام ، ناقص (کتابی که تألیف یا استنساخ آن ناتمام مانده است)

indicazione

خصوصیت ، مشخصه ، علامت

altre indicazioni سایر مشخصات

indice

فهرست

indizio

علامت

inizio

شروع ، ابتدا

sec XII-inizio ~ اوائل قرن دوازدهم

inquadrati

مجدول (جدول دار)

inquadrats in oro

مجدول به زر یا اکلیل

interpretazione

ترجمه ، تفسیر

interprete

مترجم ، مفسر

interpunzione

نقطه گذاری

intitolazione

سرلوحه ، سرفصل ، عنوان

intorno

حدود

vissuto ~ *al 989* حدود سال ۹۸۹ زنده بوده است

K

k کتاب (مخفف *kitab* یعنی *libro*)

karşuni خط ~ *scrittura*

L

lacanoso جاافتادگی

lacero پاره

lacuna جاافتاده

lessico فرهنگ ، لغت

lettera نامه

libro کتاب

libro di preghiere کتاب با ارزش و قیمتی

lin سطر ، خط (مخفف *linea*)

linea سطر ، خط

linettaq تیره ، خط کوچک

lista فهرست ، صورت

liste فهرست

~di nomi di aspetto esotico فهرست اسماء به شکل و طریق شرقی

litografia چاپ سنگی

locuzione اصطلاح ، عبارت

luogo محل ، جا ، نقطه

in بجای (اسمی یا عنوانی از کتاب بجای دیگری) ~

M

m در گذشته ، متوفای (مخفف *morto*)

m m dopo il 406 بعد از سال ۴۰۶ وفات کرده است

magrebina مغربی

~ *scrittura* خط مغربی

manale کتاب راهنما ، دستی

manomissione دستکاری (در نسخه خطی و غیره)

manoscitto

کتاب خطی ، نسخه خطی ، دست نویس (جمع *manoscritti*)

maomettano^(۱) اسلامی

marg در حاشیه (نوشته شده) (مخفف *marginale*)

margine حاشیه

metrico عروضی (مربوط به علم عروض)

miniato مینیاتور

miniatura مینیاتور

minuta پیش نویس

miscellanea مجموعه

---

(۱) برگرفته از کلمه (*maometto*) بمعنای محمد ﷺ .

~ *di poesia e adab* مجموعه ای در شعر و ادب

~ *contenente* مجموعه ای مشتمل بر

~ *poetica* مجموعه شعر

misto مزجی ، ممزوج

supercomments ~ شرح مزجی

modello سرمشق ، نمونه خط

~ *di lettere*

molto خیلی

~ *guasta dai tarli* (نسخه خطی) خیلی از بین رفته و خراب شده در اثر بید

morfologia علم صرف

morto درگذشته ، متوفای (ی)

ms نسخه خطی (مخفف *manoscritto*)

mss نسخه های خطی (مخفف *manoscritti*)

mutila ناقص

mutilo ناقص

~ *in principis e in fine*

ناقص الاول و الآخر (نسخه خطی یا کتابی که آغاز و انجامش افتاده)

mútaziliti معتزلی (کتابهایی که مؤلفین آنها از فرقه معتزله بوده اند)

N

n عدد ، شماره (شماره) ، نمره (نمره) (مخفف *numero*)

nashi persiano نسخ ایرانی (فارسی)

nashi خط نسخ

با نسخ زیبا (و خصوصیات ویژه و جالب) *in grandi caratteri*

nero (عناوین) مشکی

nomo اسم، نام

nota یادداشت، شرح، حاشیه

notabene یادداشت، ملاحظه، تبصره

notizia مطلب، خبر

با مطالبی دربارهٔ عروض و قافیه *con otizie sui metri e la rima*

noto معروف، مشهور

شرح مشهور (معروف) *commento*

noto come مشهور به، متخلص به

novella داستان کوتاه، نوول، خبر

numerazione شماره، تعداد

numero عدد، شماره (شماره)، نمره (نمره)

O

ode قصیده، غزل

opera اثر

opera generali

آثار عمومی، کارهای کلی (در یک رشتهٔ مخصوص علمی)

opuscolo جزوه، کتابچه

ordine	ترتیب
<i>in ~alfabetico</i>	به ترتیب الفبائی
ordine	دسته ، مرتب
<i>elenco ~cronologics</i>	فهرست
originale	مانند (مانند کتاب دیگر در خصوصیات)
ornamentale	تزیینی
orlatuta	حاشیه (لبه)
orlo	حاشیه (لبه ، کنار)
oro	زر ، اکلیل

P

p	صفحه (مخفف <i>pagina</i>)
pag	صفحه (مخفف <i>pagina</i>)
pagina	صفحه
pagine	صفحات
<i>~ di un Diwan</i>	صفحاتی از یک دیوان
paginatura	شماره گذاری صفحات
paradigmi verbali	گزارشات نامفهوم و معماگونه
paret	بخش ، قسمت (جزئی از کتاب) « قسم »
per	برای (تألیف یا کتابت یا استنساخ شده برای)
poesia	شعر ، نظم ، شاعری
poet	شاعر ، سراینده

polemico	مشاجره قلمی
poma	شعر ، قصیده ، منظومه
possessore	مالک کتاب و نسخه خطی
pp	صفحات (خفف <i>pagine</i>)
prediche	کتب خطبه و موعظه
prefazione	مقدمه ، دیباچه
preghiere	کتب ادعیه
ادعیه مخصوصه <i>particolari</i> ~	
preistorica	ما قبل تاریخی
prevlaenza	<i>in ~ dei sec XI e XII</i>
primo	اولین ، نخستین
شعر اول ، اولین بیت <i>verso</i> ~	
pristoria	ما قبل تاریخ
probabilmente	احتمالاً
provincia	چرک نویس (سواد در عربی)
prrefazio	سراغاز ، دیباچه ، مقدمه

Q

quaderno	کتابچه ، دفترچه ، دفتر
-----------------	------------------------

R

r	رو (صفحه رو ، مقابل پشت)
----------	----------------------------

raccolta مجموعه

مجموعه ای از دستورات و نسخه های پزشکی *di ricette medicine*

مجموعه ادعیه ، مجموعه ای دعائی *di preghiere*

raccolta منتخب (گلچین) ، مجموعه

raccolta ~ *di preghieve usate del profeta*

raccolto ~ *dal...* [در مواردی مانند جمع آوری اشعار گزیده یک شاعر]

جمع آوری از .. ، تألیف ..

raccontatore نقال ، روایت کننده

raccorciamento خلاصه شده ، کوتاه شده

raccoto داستان ، نقل ، حکایت

raccomandazione وصیت

وصایای پیامبر به علی علیهما السلام *del profeta a 'Ali (oni)* ~

ralativo مربوط ، منسوب

مربوط به *a* ~

rare نادر (کتاب یا نسخه خطی کمیاب)

recente جدید ، ورقی که جدید نوشته شده و جزء نسخه اصلی کتاب نبوده

است (مخصوصاً در نسخه های خطی)

recente (novello) تازه ، جدید ، نو

religioso مذهبی ، دینی

ricetta فائده

ridotto خلاصه

کتابی که بصورت خلاصه کتاب دیگر منتشر شده است ~ *edizione*

sciiti	شیعی (کتابهایی که مؤلفین آنها شیعه بوده‌اند)
scritto	نگارش ، ثبت ، کتابت (مؤ .)
scritto	نوشته ، نگارش (مذ .)
scrittrice	نویسنده (زن)
scrittura	خط
	خط یمنی <i>yemenica</i> ~
	خط مغربی <i>magrebina</i> ~
scritturale scrittore	نویسنده (مرد)
scrivano	نویسنده ، مؤلف (مرد)
sec VII-VIII	قرن هفتم و هشتم
sec	قرن ، سده (مخفف cecolo)
secolo	قرن ، دوره
segmento	پاره خط
segnacarte	نشان نواری ، لای کتاب
segnale	علامت ، اشاره ، نشان
segnatura	شماره کتاب
segunte	ذیل ، بعدی
seguito	دنباله

در پیرو... به پیوست *a~di*

senza hamdala

بدون *حَمْدَلَه* (الحمد لله رب العالمین) ، نسخه خطی که بدون حمد خدا از ابتدای

مطلب شروع شده باشد

senza بدون

بدون نام ناسخ (کاتب نسخه خطی) *~ senza nome di copista*

sezione قسمت ، جزء

قسمتی از .. *la sezione*

sigillo مهر ، علامت مخصوص

sigla علامت مخصوص

simbolo علامت

simile شبیه (کتابی که در خصوصیات شبیه دیگری است)

siriaco سریانی (لغت)

sommario خلاصه ، چکیده

spagnola اسپانیایی

خط اسپانیایی *~ scrittura*

stampato (جمع *stampati*) کتاب چاپی

storia داستان ، قصه ، جریان

storico تاریخی

ادبی (اثر) تاریخی - *letterarie* ~

sunnitic سنتی ، مربوط به اهل تسنن (کتابهایی که مؤلفین آنها از اهل تسنن

بوده‌اند)

supercomments *~misto*

sur سوره (مخفف *sure*)

(در توضیح کتابهای قرآنی) سوره به زبان ایتالیایی *capitolo* گفته می‌شود

T

tabella	جدول
taccuino	دفترچه ، کتابچه
taliq	خط تعلیق
tarlo	بیید
tarma	یک نوع کرم چوب
tatlit	با تثلیث --- <i>con</i> تثلیث
term	انجام (پایان کتاب یا رساله)
termina	پایان ، انجام (جمع <i>term</i>) (مذ) <i>termine</i>
testo	متن ، عبارت ، موضوع
testuale	مطابق متن
tipo	نمونه اصلی ، تایپ
tipografia	چاپخانه ، چاپ سربی
tipografo	حروفچین
titolo	سر لوحه ، سر فصل
tit	سر لوحه ، سر فصل (مخفف titolo)
tomo	جلد (جمع : <i>tomi</i>)
tradizionale	سنتی ، مرسوم
traduttore	مترجم
traduzione	ترجمه
trascrizione	رونویسی

U

ultima	آخرین
<i>parte di k</i> ~ آخرین قسمت از کتاب	
ultimo	آخرین، نهائی
<i>verso</i> ~ شعر آخر، آخرین بیت	
urguza	ارجوزه
<i>religiosa</i> ~ ارجوزه مذهبی	

V

v	(مخفف <i>vedi</i>)
v	پشت (صفحه پشت، مقابل رو)
v nn	به شماره .. رجوع کنید
vac	(مخفف <i>vacante</i> یا <i>vacuo</i>)
خالی، ورق یا صفحه سفید و نوشته نشده (در نسخه خطی)	
vacnte	خالی، ورق یا صفحه سفید و نوشته نشده
var	نسخه بدل
vario	مختلف
<i>vari autori</i> ~ نویسندگان مختلف	
versetto	آیه
versi	ترجمه (شرح حال)
versione	ترجمه، روایت

واژه‌نامه ..... (۱۸۷)

---

verso	شعر ، نظم ، چکاو
verso	بیت (شعر)
visto	امضا
vocabolario	لغت نامه ، فرهنگ
vocabolo	لغت ، واژه ، کلمه
vol	جلد ، جزء ، قسمت (مخفف)
vol 2 (di 4)	جلد دوم از چهار جلد کتاب
voll	جلدها (مخفف <i>volumi</i>)

Z

Zayditi زیدی (کتابهایی که مؤلفین آنها از مذهب زیدیه بوده‌اند)

فهرست

الفبایی نسخه‌ها

مشمول بر

تمامی نسخه‌های معرفی شده در این فهرست
(نسخه‌های عربی و نسخه‌های فارسی)

فهرست القبايع نسخها

(١)

- ١٣٢٠، ١٣١ ..... إتحاف ذوى الفطن بمختصر أنباء الزمن
- ٩٧، ٩٤ ..... اجوبة الاسئلة
- ٩٦ ..... اجوبة مسائل
- ٦٨ ..... اجوبة مسائل الامام احمد
- ٢١ ..... اخبار الأعيان من جبل لبنان
- اختلاف علماء أهل البيت = بدائع الأنوار ومحاسن الآثار
- ٧٢ ..... إرشاد الأنام إلى شرح فيض الملك العلام
- ١٢٤ ..... إرشاد الغاوى فى مسالك الحاوى (شرح الحاوى)
- ١٢١ ..... اسعاف
- ٨٢ ..... اسنى العقائد فى اشرف المطالب وازلف المقاصد
- ١١٦ ..... اشتقاق (أسماء الله؟)
- ١٥٣ ..... اشعار اظهري
- ١٥٣ ..... اشعار ميرزا اسماعيل اصفهاني
- ١٤٢ ..... اصطلاحات الصوفية
- ١٢٦ ..... إعراب الأجرومية
- ٨١ ..... الافادة فى تاريخ الائمة السادة
- ٩٨ ..... الافعال التى جاءت لاماتها بالواو والياء
- ١٤٤ ..... اكبرنامه
- ١٢٢ ..... الأجوبة المفيدة على السؤالات الحميدة
- ١٣١ ..... الإحسان فى دخول مملكة اليمن تحت ظل عدلة آل عثمان
- ٧٢ ..... الأرجوزة الياشمينية

- الأزهار في فقه الأئمة الأطهار ١٢٥
الإصابة فيما يجب من رعاية حق الصحابة برفع الخطاء ١٢١
الإكليل من أخبار يمين وأنساب حمير ١٢٠
الأغوذج في النحو ١١٦
الأنهار المتفجرة من شأبيب الغيث المدرار وأنابيب البحر الزخار .....
..... ١١٣
الإيضاح على المصباح (شرح مصباح العلوم في معرفة الحى
القيوم ١٢٨
الإيضاح لما خفي من الإتفاق على تعظيم صحابة ١٢١
إنارة العلم ١٢٥
انفرادات الناشرى في مذهب قالون والدورى ٧٣
انوار سهيلي ..... ١٥٤، ١٥٤
اوراد الاسبوع (الايام) ٨٧
ايضاح الغامض الكاشف لمعانى مفتاح الفائض ٩٢
ايناس الأخلاء بجمع أحكام كلاً ١٢٧
أجوبة مسائل الغالى ٩٧
أقراط الذهب في المفاخرة بين الروضة وبئر العزب ١٢٠

(ب)

- بختيار نامه ١٥٥
بدائع الأنوار ومحاسن الآثار (اختلاف علماء أهل البيت) ١١٣
البدر السارى (شرح واسطة الدرارى) ١٢٣
البساط ٧٩
بغية الطالب وتحفة الراغب ١٢١
بغية (غنية) الباحث عن جمل الموارد ١٢٦
بغية القارى المجيد من طلاب القرآن المجيد ٢٥
بغية المرید وأنس الفريد ١١٩

- بلوغ المرام من ادلة الأحكام ..... ۲۸، ۲۵
بهارستان ۱۵۴
بیان عقیده اهل السنة ۹۶

(ت)

تاریخ الرازی = تاریخ صنعاء

- تاریخ الزمان وسبب تفرق الناس فی البلدان ۳۱
تاریخ صنعاء (تاریخ الرازی) ۶۹
تاریخ طبری ۱۴۳
تاریخ عالم آرای عباسی ۱۴۳
تاریخ فرشته ۱۴۴
تاریخ گزیده ۱۴۳
تاریخ منتخب ۱۴۴
تبصرة المذاکر ونزهة الناظر ۷۶
تتمة مجمع المصائب فی نوائب الأطایب ۱۳۵
التحف المحزونة والدرر المكنونة ۱۲۴
تحفة الأدباء وسلوة الغرباء ..... ۳۵، ۳۴، ۳۳
التحفة الجامعة لمفردات الطب النافعة ۱۳۰
تحفة المحتاج بشرح المنهاج ۱۱۵
التحفة الوردیة ۱۲۶
تخمیس بانث سعاد ۱۱۹
تخمیس قصیده ؟ ۱۳۳
تخمیس لامیة ابن بهران ۱۱۹
تذکره مقیم خانی ۱۴۴
التذکره الفاخرة فی فقه العترة الطاهرة ۱۱۷
الترجمان المفتح لثمرات کبائم البستان ۵۸
تزیین المجالس بذكر التحف النفائس ومکتون حسان ۱۲۹

- تشیف اذن الالمی فی نظم حکم الوصی ٢٥٢-٢٤٤ ..... ٩٧
تقوم عجیبین ١٢٠
تکمیل شرح الأزهار = غایة التحقیق ونهاية التدقیق

(ث)

- الثمانی المسائل المرضیة ١١٨

(ج)

- جامع المتون فی أخبار البین المیمون ١٣٠
جدول فی مداخل الشهور الرومیة ١٢٨
الجدول المفید الناهج ١٢٨
جنگ ادبی وشعری ١٥٤
جنگ شعری ١٥٣
جواب الاشکالات عن رواية نبویة ٦٨
جواب قصیدة ابن الراعی ..... ٩٧، ٩٥
جواب مسألة فقهیة ٩٣
جواهر الأخبار والآثار فی تخریج أحادیث البحر الزخار ١١٥
جواهر التقليد المحذّر من التلیس والتقلید ٨٦
جوهرة الفرایض الكاشف لمعانى مفتاح الفایض ٨٩

(ح)

- حاشیة شرح وصایا المفتاح للخالدى ٩١
حرز الأقسام ١٢٩
حلیة المنتقین ١٤٣
حیة القلوب فی إحياء عبادات علام الغیوب ١٢٦

(خ)

- خبر مدينة النحاس وقصر الرصاص ۶۵
خريدة العجائب وفريدة الغرائب ۶۲
خطبة الاستسقاء بخطبها في المصلّى ۱۱۹
خطبة صلاة الكسوف ۱۱۸
خطبة يذكر فيها الاستسقاء يوم الجمعة ۱۱۸
خلاصة الأخبار ۱۴۳
خلاصة المنهج ۱۴۱
خمسة نظامى ..... ۱۴۹، ۱۴۹
خواص البردة في براء الداء ۱۲۷
خير الزاد في المبدأ والمعاد ۱-۶

(د)

- در بیان روح : ۱۴۲
الدرر الحسان في آداب القرآن ۷۶
الدرر المضيء ۱۴۱
الدرة البهية (نظم الآجرومية) ۱۲۷
دفع الملام عن قارئ قطر ابن هشام ۱۳۰
الدقائق المحكمة في شرح المقدمة ۷۶
ديوان انورى ۱۴۸
ديوان حافظ ۱۵۱
ديوان سلمان ساوجى ۱۵۰
ديوان صائب ۱۵۲
ديوان على؟ ۱۵۳
ديوان مولانا محمد طاهر لاهيجانى (غنى) ۱۵۳
ديوان ميرزا جلال بن ميرزا معين اصفهانى (اسير) ۱۵۳
ديوان نظيرى ۱۵۲

(ذ)

- ذکر الاسباط الاثني عشر من ولد الحسين ٨٣
ذکر حديث المعراج عن النبي ﷺ ١٢٩
ذکر نبذ من أحوال سيرة الإمام المتوكل على الله ١١٩

(ر)

- الراتب العظيم والورد الكريم ٩٤
الرد على الجبرية القدرية ٣٥
رساله‌ای در عرفان (؟) ١٤٢
رسالة زبدة الحقائق ١٤٢
رسالة شدودیه ١٤٢
رسالة مبدأ ومعاد ١٤٢
رسالة مظاهر ١٤٢
الرسالة الشهائية في الصناعة الطبية ١٢٨
الرسالة الفتحية في أعمال الجبسية ١٢٨
رسالة في الاعتقاد ٩٥
رسالة في أحكام المستحاضة ١٢٤
رسالة في تبعية اهل البيت ﷺ ٨٣
رسالة في كفر الباطنية ٩٤
رسالة في المجاز المرسل والمجاز الاستعارة ١٢٤
رسالة في النحو ١١٦
الرسالة الناصحة بالبراهين الواضحة ٨٦
رسوم جهنم أو تأملات روحية في العذابات الجهنمية ١٣٥
رفع الخفاء عن ذات الشفاء (شرح الشفاء في تعريف حقوق المصطفى) ١٣٠
رمز الحقائق في شرح كنز الدقائق ١١٥

- الروض الباسم فی سیرة اولاد الامام القاسم ۳۸
روضہ المجالس فی قصص الملوك النفاس ۱۳۱

(ز)

- زبدة الحقائق ۱۰۵
زهر الروض المنضود فی أخبار الحوض المورد ۱۲۱
الزهور علی اللع = الزهور المشرقة والنفخات العبقة
الزهور المشرقة والنفخات العبقة (الزهور علی اللع) ۱۱۷

(س)

- سبحة الأبرار ۱۵۱
سبل السلام الموصلة إلى بلوغ المرام ۱۳۴
سلسلة الذهب ۱۵۱
سير المتأخرين ۱۴۵

(ش)

- شرح الآجرومية ۱۲۷
شرح الحاوی = إرشاد الغاوی فی مسالك الحاوی
شرح سیرة اصحاب البشر ۵۸
شرح الشفاء فی تعريف حقوق المصطفى = رفع الحفاء عن ذات الشفاء
شرح العقائد النسفية ۱۳۷
شرح قرۃ العین بمهمات الدين = فتح انعين
شرح قصيدة المقصور والممدود ۶۹
شرح كافية ذی اللب فی أصول علم الطب ۱۲۹
شرح مقامات الحریری ۱۲۸
شرح المقدمة = الدقائق المحکمة
شرح الموجز (فی الطب) ۱۳۵

شرح واسطة الدرارى = البدر السارى

- شرفنامه ١٤٩
شهاب الأخبار من الأحاديث النبوية؟ ١٢٣

(ص)

- صحيفة الرضا عليه السلام ٨٥
صدق الوفاء بحق الإخاء ١٢٣
صفة جزيرة العرب ١١٣

(ط)

- طرفة الاصحاب في معرفة الانساب ٤٠

(ع)

- عدة الأكياس في شرح الأساس ١١٤
عدالة الصحابة ٦٨
العرائص ١٢٩
عقد الدرر السلوانية المنتقط من شرح النشوانية ١٣٢
العقل الفاخر الحسن في طبقات اعيان اهل اليمن ٤٢
عقيدة وهابى ١٤١
[عمل صالح] ١٤٤
عمل المناسخة بالجدول ٨٩
عيار دانش ١٥٥
العين والعيان عن وقعات آخر الزمان ٦٤

(غ)

- غاية الأمانى في علم المعانى ١١٦
غاية التحقيق ونهاية التدقيق (تكميل شرح الأزهار) ١١٨

(ف)

- فائدة في معرفة الحساب ٩١
فتح الباب من الكريم الوهاب لمن أراد الدخول في علم الإعراب ١٢٧
فتح المعين (شرح قرّة العين بمهمات الدين) ١٢٢
فضل الخيل ١٣٣
الفوائد المختصرة في مسائل من الشريعة المطهرة ٤٢
الفوائد والصلوات والعوائد ..... ١٣٥، ١٢٥
الفواكه الجنية على متممة الآجرومية ١١٦

(ق)

- قاموس اللغة الفارسية - تركية ١٣٣
قتل الكفار واحراقهم ٩٥
القرآن الكريم ..... ١٣٤، ١٣٣
قرايدين حكيم شفاى ١٤٨
قراءة عاصم ٧٥
قرّة العيون بتاريخ اليمن الميمون ..... ١٣٤، ١٣١
قصائد ..... ٨٥، ٨٤
قصّة شاهزاده آزاده شيرويه ١٥٥
قصّة بهر ومهر ١٥٥
قصّة سليمان بن داود... وبلقيس ١٣١
قصيدة اسعد الكامل ١٣٢
قصيدة البردة (الكواكب الدرية في مدح خير البرية) ١٢٢
قصيدة فائية ١٠٣
القصيدة الفريدة ..... ٦٦، ٦٢
قصيدة في مدح النبي واهل بيته ٨١
القصيدة الوترية في مدح سيد البرية ..... ١٣٣، ١٢٢

- ٤٥ ..... قلادة النحر في وقیات اعیان الدهر
١٣٣ ..... قواعد اللغة الفارسیة والترکیة والمغولیة
١٢٤ ..... القول الأحرى في شرح ظل الزیادة الصغرى والكبرى

(ك)

- ١٣٤ ..... كتاب الضرورية
١٣٧ ..... كتاب في الأخلاق
١٣٥ ..... كتاب في النجوم
٦٥ ..... الكشف عن مجاوزة هذه الأمة الألف
١٢٤ ..... كشف الهم عن قاعدة مدّ عجوة ودرهم
١١٤ ..... كفاية المتراض في معرفة علم النبض والأمراض
١٥٠ ..... کلیات امیر خسرو دهلوی
١٥٠ ..... کلیات سعدی
١٥٢ ..... کلیات عرفی شیرازی
٥٩ ..... کیمایة الزهر و فريدة الدهر
الكواكب الدررية في مدح خير البرية = قصيدة البردة
١١٧ ..... الكواكب النيرة الكاشفة لمعانى التذكرة

(ل)

- ١٢٢ ..... لامية ابن بهران في الحكم والأمثال والأدب
١٢٢ ..... لامية العجم
١٥٠ ..... لبّ لیب مشنوی
١٤٢ ..... لطائف التوحيد وغرائب التفريد
٤٩، ٤٧ ..... اللطائف السنّیة في اخبار الممالك الجنیة
١٠٧ ..... لطائف توحيد و غرائب تفريد
١٤٢، ١٠٧ ..... لمعات
١٤٩ ..... لیلی و مجنون

(م)

۱۱۸	.....	مآثر الأبرار في تفصيل مجملات جواهر الأخبار
۱۰۷	.....	متفرقات
۱۲۷	.....	مثلثة قطرب (القطرنية)
۱۵۳	.....	مثنوی راسخ
۱۴۹	.....	مثنوی معنوی
۱۳۵	.....	مجمع المصائب في نوائب الأطايب
۴۹	.....	المجموع في المحيط بالتكليف
۱۴۱	.....	مجموعه سور وادعيه
۱۲۳	.....	مجموعه شعريه
۱۲۳	.....	مجموعه متفرقه؟*
۱۵۶	.....	مجهه پوران
۱۳۲	.....	مختصر الشريعة
۱۱۴	.....	مرثيه
۱۰۵	.....	مزاهر
۱۲۰	.....	مسأله في بيان إقامة الجمعة من غير إمام
۱۲۶	.....	المغنى في البيطرة
۱۲۵	.....	مفتاح الفاض في علم الفرائض
۱۱۶، ۵۲	.....	المفصل في صنعة (علم) الاعراب
۱۲۳	.....	مقال الناصحين (شرح شهاب الأخبار؟)

(*) در این صفحات نیز مجموعه‌هایی مندرج است که عناوین آنها در

مکان مناسب فهرست شده است: مجموعه صفحه ۵۸، ۶۲، ۶۸، ۷۲، ۷۳، ۷۹، ۸۹، ۹۳، ۱۰۲، ۱۰۵، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۴۲، ۱۴۸، ۱۵۲، ۱۵۳.

- ١٢٦ ..... ملحة الاعراب ونسخة الآداب
٦٢ ..... مناقب و حکایات
١٤٨ ..... منتخب ازرقی
٦٩ ..... المنتخب من رأس مال التندیم
١٤٩ ..... منطق الطیر
١٢٩ ..... منظومة الأسماء الحسن
١٢٨ ..... منظومة فی طلوع الفجر
١٠٢ ..... منهاج التحقیق ومحاسن التلفیق
١٥٦، ١٥٥ ..... مهابهارت (مهابهارته)
١٥٠ ..... مهر ومشتری
١٠٢ ..... المؤثرات ومفتاح المشكلات

(ن)

- ١٢٣ ..... الناسخ والمنسوخ
٧١ ..... الناسخ والمنسوخ (من عین المعانی)
٥٤ ..... النصائح الدينية والوصايا الايمانية
١١٣ ..... نصاب الأخبار وتذكرة الأخیار
١٣٠ ..... نصيحة الإخوان ومرشدة الخلان (وصية ابن الوردی)
نظم الآجرومية = الدررة الهمية
١٥٤ ..... نگارستان معینی
١١٤ ..... نور الأبصار وجلاء خواطر الأفكار
٧٩ ..... نهاية التنويه فی ازهاق التمویه
١١٥ ..... النهاية فی شرح البداية (الهداية)

(و)

- ٨٤ ..... الوازعة لصالح الامة عن الاعتراض على الائمة
٥٦ ..... الوافی بالوفیات

- ورقات الأصول ۱۲۴
وصية ابن الوردی = نصيحة الإخوان ومرشدة الخلان
وصية النبي ﷺ إلى علي بن أبي طالب ؓ ۱۳۴
وصية الهادي يحيى بن الحسين ۱۲۵

(هـ)

- هداية الأفكار إلى معاني الأزهار (في فقه العترة الأطهار) ۱۱۹
هفت قصیده ۱۵۳

(ی)

- یوسف وزلیخا ..... ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳

LEONE GAETANI.

دو نمونه از آرمهای آکادمی لینیچی